

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 17, 1914.

Ն^o 29

ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

Թիւրքիասա զարընըն թեալիսի	Յ. Գ. Գ.	681
Միլիյիթիկերվերիփ վե Շովհենիփ	ՅՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ.	683
Ա.ՀՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԷ		
«Եռնան Կեալըրընա»		685
Ավսրիայա Էնսիրիյեն ռարպե		685
Մըսր վե Սուսանսա փաւուզ հաւրլարը		687
«ՐԱՀՆԻԻՄԱ»ՆԸՆ ՄԻՒՍԱՊԱԳԱՍԸ		
Միւսապագա միւնասիպերիյէ	Յ. Գ. Գ.	688
Էրմենի միլլեթինին իւնենա մեհենիյեթինե		
Էրմենի խըսմեթ Էն՝ իւր	Ե. ԷՅ. Ս. ՊԷՀԵՍԵՆԷԱՆ	689

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

Թալիւ ու թերպիյենին միւթենեվի		
իսեալ վե մեալեփերի	ԱՇՐ. ԷՏՈՒՆ ՓԻՅՐՍ .	699
Փրօքսքանքլըն ռալեթի	ՎԷՐ. Յ. ՃԻՆԵՇԱՆ .	701

ՏԻՆԻ

Հայարըն մուհիւն վիր զաիսկսի	Յ. Գ. Գ.	704
Բուհըն քօզունու արնազ		704
Փրօֆ. Հրփալի վե Ինճիլ		705
Թեհրիպիյերիւիզ		705

ՄԻՒԹԷՆԷՎԻ

Ճալիս պիյին նուրգունսան		705
Ամերիգասան միֆուպ		707
ՀԱՅԹԱ ԽԱՊԷՐԼԷՐԻ		708

ՆՈՒՍԽԷՍԻ 1 ՂՐԵ.

Մ. ԶԱԼԸԳԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

ԻՍԹԱՆԳՈԼ

«رهما ارمني الحروف تركيه هفته در . صاحب امتياز و مدير مسئولی اوچانس كيرقوريان»

ՐԱՀՆՈՒՄԱ ՀԱՅԹԱԼԵԳ ՂԱԶԷԹԱ

Սահիպի ի իմփիպ
Միւսիր ի մետու
ՎԵՐ. ՅՈՎ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
Պայպլ Հատու, Տերիսաստեք

THE RAHNUMA
A weekly Armeno-Turkish Paper
Editor Rev. H. K. Krikorian
Bible House
Constantinople
Turkey

Ե Լ Ի Դ Ի Թ		
Սենկվի ապոնե պեհեր	40	Ղուշ
Աւերիգա իյիւն	2	Տօյար
Ինկիլթերա իյիւն	8	Շիյին
Մեմալիֆի Վաիրե իյիւն	10	Ֆրանկ
Պեհերի	40	Փարայ
Իլանար, մուվաֆիզ փիյարար		

TERMS		
An. Subscrip.	Ps.	40
U. S. A.	\$	2
England	Shils.	8
Other countries	Frs.	10
Single Copy 40 Paras		
Advertising rates on application		

Ր Ա Հ Ն Ի Ի Մ Ա Ն Ը Ն Ի Լ Ա Ն Լ Ա Ր Ը

1. Բանկալաններն Ամերիգատա Կալենրդ մէսուլ աճէնթի Նիւ Եօրքտա Messers S. Telfeyan & Co. (114 Fifth Ave. New York City.) տիրէր: Պիլ ճիւմլէ սըփարըչար վէ ապոնէ պէտէլլէրի միւմալլէյի էֆէնտիլլէրէ կէօնտէրիլլիսէ պիղէ հէթիլլի: Ճէնուպի Ամերիգատա պուլուճան ապոնէլլէրիմիլ տախի քէնտի Նիսապլարընը Թէլֆէհան էֆէնտիլլէրլէ Թէսվիյէ էտէրլլէրսէ պիղէ սաճա սուհուլլէթիլլի ոլուր:

2. Թիւրքիստա պիղէ տօղրուտան սըփարըչ վէրէնլէր՝ պէտէլլինի փօսթա փուլու (պաշդա Նէվ փուլ կէօնտէրլլմէսին, անճազ 1 ղրչլլըզ հա Էրիմի փարա լոզ փօսթա փուլու ոլտուն) հա տա մանսա փօսթ Թարիփիլլէ կէօնտէրէպիլլիլլէր:

Ի Լ Ա Ն

ԱՏԱՓԱԶԱՐ ՀԱՅՈՒՂԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՉԸՆՃԸ ՍԷՆԷ Ի ՏԷՎՐԻՅԷՍԻ

Մէքթէպիմիլ Սեպտ. 16 տա Չորեքչարթի էօլլէնտէն սօնկրա աչըլաճազ տըր: Շարթլլ տէրպլէրին վէ տուլուլլիյէ իմթիհանլարը Սեպտ. 17 վէ 18 տէ Հինգ. վէ Ուրբաթ կիւնլէրինտէ իճրա օլընաճազ տըր: Լէյլի Թալիպաթըն մէսարիֆաթը սէնէվիյէսի 16 օսմ. լիրատը օլուպ պուլուճան նըսֆը սէնէ իպթիտասընտա վէ տիկէր նըսֆը տախի Փետր. տա պիլա շարթ Թէտիյէ օլուճանլը տըր: Փիանօ վէ մուսիկի տէրպլէրի իյիւն, ալընաճազ տէրպլէրին տտէտինէ կէօրէ իւճրէթ Թալէպ օլուճուր: Ճիւմլէ լէյլի Թալիպաթ, էսքի հա Էնիսի պիլա Փարզ գայտ օլուճանազ վէ Էրլէրինի Թէէմին էթմէք իյիւն պիլ լիրա փէչին վէրմէք կէրէք տիրլէր: Ազտէմճէ գայտ օլուճանաճան Թալիպաթ իյիւն Էր սազլամազա հէյլէթ ի իտարէ մէճպուր տէյիլ տիր: Գայտ վէ սալրէ խուսուսաթտա զիյատէ մալիւմաթ ալմազ իսթէյէնլէր Ատաիազարտա, միւտիր վէքիլի Յովհաննէս Ս, Ալիքսանեան էֆէնտիլլէ, վէ հա իսթանպուլ Պայպլ Հատուտա Մր Ո. Ո. Փիթէ միւրաճաաթ էթէք կէրէք տիրլէր:

Ի Լ Ա Ն

ՀԷՐ ՇԷՂՔՏԷ ՇԻԻՊԷՍԻ ՎԱՐ ՏՐՐ

Մինկէր տիքիլ մաքինաւարը տիւնհանըն էն էյի մաքինաւարը օլուպ էվ իլլէրի վէ էրպալը սանաաթ իյիւն պի էմալ տըր:

Սալթէլլէրտէն սազընմազ իյիւն պուրատա կէօսթէրիլլէն Փապրիզա մարգասընա տիզգաթ օլուճա:

ՄԻՆԿԷՐ Տիփիլ մաքինաւարը շիրֆէրի

Մէմալլէք ի Օսմանիյէ իյիւն իտարէ ի մէրէքլիլլէսի՝ Տէր ի Սաատէթ, Պէյ օլլու Ճատտէի Քէպիրտէ Նօ. 343:

Հէր Նէվ քիթապ սըփարըչաթը իյիւն Բանհիւսա իտարէխանէսինտէ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՃ. ԳՐԴԳԵԱՇԱՐԵԱՆ միւրաճէլաթ էտիլլիլլէ, միւմալլէյի սըփարըչ էտիլլէն քիթապլարը վազթընտա իրալա սայ էտէճէք տիր:

ՌԱՏԵՄԻՒՄ

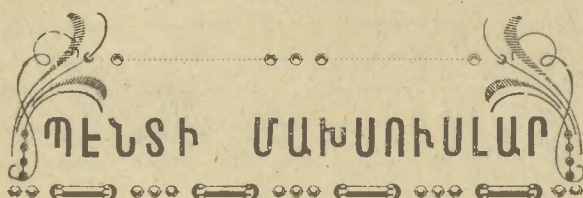
ՏԻՆԻ, ՍԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 17, 1914.

Ն^o 29

ԹԻՒՐԻԱՏԱ ԳԱՐԸՆԸ ԹԷԱԼԻՍԻ

2.

Գարնըն թէալիսինէ հանի հիւքսէլմէսինէ վէ անըն թալիմ ու թէրպիլէսինէ նիչիւն չալըլմալը աըր, սիւալընա պաղըլար, «Գարըն էրքէյէ միւնասուպ պիր րէֆիգ վէ մուալին օլապիլմէք իչիւն թալիմ վէ թէրֆի էտիլմէլի տիր», տէրլէր: Պաղըլար տա, «Գարըն էյի պիր վալիտէ օլուպ, քէնտի էվլաալարընը թալիմ ու թէրպիլէյէ մուգթէտիր օլապիլմէսի իչիւն քէնտիսինին էյի պիր թէրպիլէյէ ալմասը լաղըմ տըր», տէյու ճէվապ վէրիլլէր:

Գարընը պաղըն վաղիֆէլէր իչիւն մէսուլ թուլմուպ, օ վաղիֆէլէրին իֆասը իչիւն անը թալիմ էլիմէք անը պաղըն տէրէճէ հիւքսէլտիր իսէ տէ, մէքըլիւ ճէվապլարտա նագըն պիր ճիհէթ վար աըր: Անլէր գարընը քէնտի զաթընտա պիր ղալի տէյու տէյիլ, անճապ պաչգա պիր ղալէյէ վաալըքա տէյու թանըյօրլար: Գաալիմ զէմանլարտա քէօլլէրտէն «միւրէպպիլլէր թէտարիք էտիպ չօճուղլարընըն թէրպիլէսինի անլէրէ թէվաի էտէրլէր իտի: Միւրէպպիլ չօճուղուլն իտթըր իչիւն թէրպիլէ էտիլիլ իտի: էյի զիւրիլլէթ մէյտանա կէթիլմէք իչիւն գարընըն թէրֆի էտիլմէսի լաղըմ տըր: Լաքին պու շէյ հայվանի պիր մանտա տալիս ալընապիլլիր, օ զէման գարըն լալըգ օլան տէրէճէտէ հիւքսէլլէմէք:

Պու պապտա հագիլի մէվգի չու տըր,

1. Գարըն վէ էրքէք պէշէրլէյէթին էֆրատը

մագամընտա մութլագ պիր սուրէթտէ միւսապի տիրլէր: 2. Իգթիսար վէ խըտմէթ հօղթա է նագարընտան արալարընտա պէլլի ֆարգլար վար տըր: Պու իքի էսասըն նէթիճէսի մագամընտա, 3. Գարընըն քեամիլ աաէմ օլապիլմէսի վէ քէնտի վաղիֆէսինի միւքէմմէլ իճրա էտէպիլմէսի իչիւն անա քեամիլ ֆուրսաթ վէրիլմէլի վէ օ միւքէմմէլ պիր թալիմ կէօրմէլի տիր:

Միւսալար վէ վարգ:

Գարըն ազլի գապիլլէքթիւնէ էրքէյէ միւսապի տիր: Անըն պէյնի նիսպէթէն քիւլլաք իսէ տէ տահա զիյատէ միւքէմմէլ տիր: Մանթըղը զաիֆ իսէ տէ, տօղրուտան պասարը տահա քէսքին տիր, հիւնն ի թապիլթ, միւթալէա, իսթիլա վէ սաիր գապիլլէյէթլէրճէ էրքէյին գապիլլէյէթլէրլէյէ միւթթասըք տըր: Հիւսիլար վէ իրաքէր իուսուսուտնտա օ էրքէքտէն կէրի գալմալըպ, պաղըն ճիհէթլէրտէ տահա զիյատէ նէմա պուլմուլ աըր: Աիլազի վէ տինի գապիլլէյէթլէրի, չախսիլլէթ վէ լիյաղաթը քեամիլլէն էրքէյէ միւսապի տիր:

Լաքին հալլէք քի ումուլմէն գարըն էրքէյէ մէրպուլթ աաա օլուլարագ, անըն իրատէթի վէ քէնտի քէնտինէ իթիմաա հիսսի զաիֆլէնմիլ, օ անճապ ճէսէտ հօղթա ի նագարընտան կէօղէտիլմէքլէ, քէնտիսի տէ քէնտի քէնտինի օ ճիհէթտէն կէօղէթմէյէ մէճպուլ օլմուլ, պէօլլէճէ լիյաղաթընը գայ էթմիլ տիր: Պաղաթ անա հագիլի զըյմէթ վէ մէվգիլինի վէր, օ զէման հէր ճիհէթլէ էրքէյէ միւսապի օլուլուտու օ պիլլիլլիլ իսպաթ էտէճէք տիր:

Գարըն խըսմէք ճիհէթլէյէ էրքէյէ միւսապի

տիր։ Անըն խըտմէթի էրքէյնքի իլէ հէմփա
հանի աջի գըյմէթտէ վէ անըն միւթէմմիմի
տիր։ Գարընըն խըտմէթէրի էրքէյնքիտէն
էտնա տէյիլ, անը թէմամլայան տըր։

Պու իքի սընֆըն արաւընտարի ֆարգ տա
հագիգի տիր։ Պիրի նարին օ պիրի գուվվէթ-
լի, պիրի խանէ իչէրիսինտէ օ պիրի տիշար-
տա ֆարի, պիրի ֆիզիգի տիկէրի մանէվի
գուվվէթ իչէտէճէք, պիրի չօճուղու գուճա-
ղընտա պէօյիւաէճէք, օ պիրի իքիսինի տէ
մուհաֆաղա էտէճէք, պիրի թէհլիքէյէ չա-
պուզ մարուզ օլուր, օ պիրի անը մուհաֆա-
ղայա մուզթէտիր տիր։

Իմտի հէր քէս քէնտի իչի վէ տարիէնի
իչիւն թալիմ օլուճմաղլա տըր քի պէշէրիյէթ
քեամիլ օլաճաղ տըր։

Լաքին գարչըր նա'սըլ քալիմ հեհլիմ,

Պու խուսուստա պիր գաչ հանլընըմը վար,
անլէրի տողրուլթմալըյըլ։

Էվվէլա, գըղարըն վէ օղլանլարըն թալիմ
ու թէրպիյէ փրօկրամլարընը աչնէն միւշապիմ
հափմաղ հանլըլ տըր։ Դարը իչիւն թամմ էր-
քէք իչիւն վէրիլէն թալիմ ու թէրպիյէյի թա-
լէպ էթմէք տողրու տէյիլ տիր։ Պու չէյ միւ-
սաւաթը թէէյիտ էտիպ ֆարգը ունութմաղ
օլուր։ Պու իքի սընֆըն իգթիտար վէ խըտ-
մէթճէ ֆարգլարընը տէրիտաթըր էտէրէք թա-
լիմ ու թէրպիյէյի անա կէօրէ թէրթիպ էթ-
մէք լաղըմ տըր։

Տիկէր պիր խաթա, պու պապտա Ղարպը
քալիս երմեֆ տիր։ Վաղաա Ղարպըլըար պու
խուսուստա տա պիղէ չօք չէյ էօյրէտիյօրլար,
լաքին պիլմէլիյիլ քի Ղարպըն գատընը Շարգ-
լըլար իչիւն նիւմունէ օլապիլիր խէտէ, խէ-
ալ օլամաղ։ Շարգ՝ Ղարպ օլամաղ չալըյըրսա
հանլըր։ Զիրա Ղարպըն պու կիւնքի հայա-
թընըն արգասընտա էօյլէ թարիխի, իճթի-
մաի վէ փախիսօթիֆ (հոգեքսանական) հալլար
վար քի անլէր չարգլըլար իչիւն մէվճուտ տէ-
յիլ տիր։ Պու սէպէպտէն Փարիզ մօտապը իս-
թանպօլ սօգաղլարընտա վէ Անատօլու չէհրլէ-
րինտէ դարիպ կէօրիւնիւր։ Հաթթա պու տի-
յարտան Ամէրիգայա հիճրէթ էտէն էհալի պիլէ
պիր միւտտէթ Ամէրիգանըն ուսուլլարընա
ալըլամայօրլար, ալէսսէվիյէ իքիսինի նէսլ
կիւճ հալ Ամէրիգալըլանըյօր։ Իմտի տէմէք
օլուր քի Ղարպըն միւսաւաթ, լիյաղաթ վէ
խաթիզալիյէթ թէսաւվուրլարընը ալմալըյըլ,
լաքին պիլիմ ահվալը րուհիյէ, ինթիյա-

ճաթ վէ մուհիթիմիզի հիսապա ալարաղ անա
կէօրէ թէրաղըր էթմէլի իլ։

Տիկէր պիր խաթա նէմանըն ալըուճտէն
տէյիլ խարիճսէն օլմասը տըր։ Պիր միլլէթ
տիկէրինի մուհարէպէտէ ֆէթի էթտիյի իչիւն
քէնտի տիսինի տէ, իսսանըն տա, տաաթ ու
ուսուլընը տա թէսիւր էթտիյի գաւմա գապուլ
էթտիրիտէ, պու տէրուճտան նէմա պուլմաղ
տէյիլ խարիճտէն ճէպրէն իլաւէ տէմէք օլուր։
Շարգ գարըլարընը զօրպիլըլարըն ուսուլլա-
րընը թաղիտ էթմէլէրի պու նէվ խարիճի պիր
մուսամէլէ տիր։ Հաթթա մեֆթեպիլիլիկ պիլէ
նիչէ տէֆա անճաղ խարիճի վէ թաղիտի տիր,
չալիւրալէր մէխանիքի պիր սուրէթտէ մուալ-
լիմէլէրինի թաղիպ էտիյօրլար, թալիմ ու
թէրպիյէնին տէրուճի վէ թաղի օլապիլմէսի
իչիւն, էհալիմիղտէ մահֆուզ օլան գուվվէթ-
լէր թէշվիկ էտիլմէլի տիր։ Պիղտէ ինթիյա-
ճաթ հասըր օլուսղճա, օ ինթիյաճաթ տէֆ
էթմէք իչիւն կօլար տիւշիւնէճէյիլ վէ պէօյլէ
տիւշիւնիւպ իչլէր իքէն հէնի հէնի ատըմլար
ալըպ, թէրաղըր էտէճէյիլ։

Պու սուրէթլէ իչիմիզ պիր թարաֆտան դար-
պըն թէրաղըրսընտա քէնտիմիզ իչիւն հէնի ու-
մունէլէր կէօրմէք վէ տիկէր թարաֆտան ինթի-
յաճ վէ մուհիթիմիզին մաթլուպաթընա կէօրէ
թէրաղըր էթմէք տիր։ Իմտի պիր տէֆա խէյալ
էտիլիկ, էօնիւմիւզտէ նէ՝ տէհչէթլի պիր իչ վար
տըր։ Պաղընըլ չու մէմէքէթտէ գարընըն տիւշ-
տիւշիւն հէրլէրէ, անլէրի պու ահվալտան. էրքէ-
յին չիմտիքի մէվգիլինէ տէյիլ (զիրա օ տախի
հալա քէնտի հագիգի մէվգիլինէ հէթիլմէմիշ
տիր, պու տիյարտա էրքէք տախի թէալիյէ
միւհթաճ տըր։) անտէն տահա երւքսէյէ չըգար-
մաղ նէ՝ կիւճ պիր իչ տիր։ Կէտիյիմիզ վա-
փօրտա կէօյէրթէտէ պիր սիւրիւ Լաղ վէ Կիւր-
ճիւ ֆամիլլեալար վէ պիրինճի դամարտա պիր
ինկիլիզ ֆամիլլեա վար խալ Աշաղտա պու Լաղ
գարըլար քէնտի գօճալարընը պաչընտան քէհլէ
թօվլայօր, էթթէտէ ինկիլիզ գատըն քէնտի փէ-
տէրինէ քիթապ օղույօր խալ։ Իմտի պու քէհլէ
թօվլայանը պու քիթապ օղույան տէրէճէսինէ
չըգարմա՛ղ, անտէ տէ պիր իքի գատընը
տէյիլ, պիր իքի գաւմըն գատընլարընը տէյիլ,
պիր չօք գաւմլարտան իպարէթ օլան պէօյիւք
պիր մէմէքէթլին գատընլարընը պու մէվգիյէ
չըգարմա՛ղ... ահ, տալմ տիւշիւնտիւքճէ մէ-
յուս օղույօր։ Լաքին ինթէ վաղիֆէմիզ պուճ-
տան էքսիք պիր չէյ տէյիլ տիր։

Իմտի պուճը նա՞սըլ իճրա էտէճէյիզ :
Պուճը կոյճե , մեքթեպսե վէ մեքթեպսե կանի
հէյէթ ի իճթիմայէտէ իճրա էտէճէյիզ :

Կոյճե , ինկիլիպէրին «Հօւն» տէտիյի հալը
մէյտանա կէթիրմէլի իզ : Սէրվէթի արթըրա-
րազ էզին մատտի վէ մանէվի իսթիրահաթ
վասըթալարընը արթըրմալը իզ :

Մեքթեպսե , լիսան իլէ պէրապէր իլմի միւ-
թալէայա վէ թարիխին վէ միլլի թարիխին
թամիդինէ վէ հիւսն ի թապիաթըն նէմասընա
տիգպաթ էտիլմէլի տիր :

Հէյեք ի իճթիմայէտէ , հիւքսէք տէրէճէտէն
էքթեարը ումուսիյէ հասըլ էթմէք , զլիւպէր
վէ ճէմիյէթլէր թէշթիլ էտէրէք գասընլարըն
հայաթընը հիւքսէլթմէք կէրէյիզ :

Պուճըրը իճրա էթմէք իչիւն տէ գասընա
տէմէլի իզ քի :

1. Քէնտիտի գաթընտա պիր զայէ օլուպ
էրքէյէ քեամիլէն միւսալի տիր :

2. Անա տէմէլի իզ քի քէնտիտի գաթի վէ
«էքթիլ» տէյիլ , գուվլէթլի վէ միւքէմիլ
տիր : Ալլի , ախլապի իգթիտարը քէնտիտի
իճրաթաթ , պէօյլէք իճրաթաթ մուգթէտիր վէ
միւթթասըք գըլմըն տիր :

3. Անա տէմէլի իզ վէ անաթմալը իզ քի
քէնտիտին իչի վար սըր : Խանէտ իչի վար ,
հայաթ ը իճթիմայէտէ իչի վար : վէ իչի սայթ
խըտմէթճիլիք , քէօյլէլիք տէյիլ , միւշարէքթթ
տիր : Իշ քէնտիտին տիր : Քէնտի էրքէյէ
խըտմէթ էտէճէք տէյիլ , իշ քէնտիտին վէ էր-
քէյին օլուգու հալտա , քէնտիտի էրքէյէ եար-
տըմ էթտիյի կիպի , էրքէք տէ քէնտիտէ եար-
տըմ էտէճէք , վէ պիրլիքտէ քեամիլ օլաճազ-
լար տըր :

4. Քէնտիտէ տէմէլի իզ քի , քէնտիտի սայթ
պիր քէրտ տէյիլ , հաթթա հալընըլ խանէսի-
նին , տիլէսինին աղասը օլան պիր քէրտ տէյիլ ,
պիր միլլիք աղասը տըր : Օ՝ միլլիյէթ հիսսի-
յաթընըն տէրին մանասընա վազըթի օլմալը
տըր : Օ պիլմէլի տիր քի հէր քէրտ լիսան
եանի թէսալվուր , սիյրէթ վէ տինի հայաթ
խուսուղընտա մազըյա քէնտի էճատընա
մէրպութ տըր : Հալը հազըրսա մէնաթի վէ
վազիթէ ճիհէթիյէ հէր քէրտ քէնտի մէլլէթ-
տաչարընա մէրպութ վէ ալազատար տըր ,
միւքսապիլ մուվաֆֆադիյէթ տախի հէր քէր-
տին քէնտի վազիթէսինի միլլէթտաչարը իլէ
պիրլիքտէ իճրա էթմէսիլլէ թէնմին օլուսուր :
Իմտի գասըն հիւքսէք տէրէճէտէն միլլի

հիսսիյաթլա սէվգ օլուսուպ միլլի հայաթտա
քէնտի վազիթէսինի թանըրլիթիտարընա կիւ-
վէնիլ վէ տէրուսինտէ լիյազաթ հիսս էտէրսէ ,
իշթէ օլ զէման գասըն ույանմըն օլուր : վէ
պիր տէֆա օ ույանըրսա արթըլ անըն ախտ
օլուսուղը միլլէթ հա զալմ աւլա ույույամադ :
Իմտի վազիթէ վէ իչիմիլի պիլիպ պու
մուհիմ իչէ պաչալարմ , վէ մուվաֆֆադիյէ-
թիմիլ մուհազգագ տըր :

Սօն

Յ . Գ . Գ .

ՄԻԼԼԻԿԵԹՓԻԼԼԻԼԻԲ ՎԷ ԾՈՎԷՆԼԻԲ

Պու . իքի լուղէթլէր սօն վազթլարտա փէք
չօգ գուլլանըլլօր իսէ տէ պէլքի չօգլար թա-
րաֆընտան թամմ մանալարը անլաչըրմամազ-
տա տըր : Ախէր փէք չօգ խուսուսլարտա օլ-
տուղու կիպի պու սըրատա տախի պիրի էյի ,
օլ պիրի քէօթիլ օլան իքի րէֆիլլէր հան հա-
նա տուրմագտա տըրլար : Պու տիւնեատա հիչ
պիր էյի չէյ հօգ տըր քի անըն իֆրաթը հա
սու ի իսթիմալը ֆէնա պիր չէյ թէվլիտ էթ-
մէսին վէ մաթթթէսսիւֆ տախիմ էն ալա չէյ-
լէր էն ֆէնասընը թէվլիտ էյլէրլէր :

Միլլիյէթփէրվէրլիք հիսսի տախի պու ա-
րըղէտէն սալիմ գալամամըն տըր : անըն փէ-
չինտէ վէ հէման աղասիլտէ չօվէնիլք չիքթին
սիմասընը կէօսթէրմիլ տիր :

Միլլիյէթփէրվէրլիք հէր զէման օլտուղու կի-
պի չու միլլիյէթ տարընտա տահա զիյատէ օ-
լարազ ալի պիր խասսիյէթ տէյու թէլազգի օ-
լուսմագտա տըր : Միլլի րէզապէթին չու չիտ-
տէթլի զէմանընտա հէր պիր միլլէթ՝ հարըչտա
կէրի գալմամագ վէ մէվճուսիյէթինի մուհա-
ֆազա էթմէք իչիւն միլլիյէթփէրվէր օլմագտան
պաչգա չարէսի հօգ տըր : Պու հիսսին , պու
իսթիյաճըն չիտտէթի տիր քի ինսանլարը պիր
աղ էօթէ կէօթիլլէրլիք չօվէնիլք աղընթըսը ի-
չինէ զարգ էյլէմէքտէ տիր :

Նէ՝ օլուր . . . հէի պէօյլէ ալա ֆիտանլար
աճը մէյվլէլէր տախի վէրմէք խասսիյէթինի
հաիլ օլմասա իտիլէր : Նէ՝ օլուր , պու կիւ-
զէլլիքլէր չիքթինիլք գարընմասա իտի : Մի-
սալար իլէ սէօյլէր իսէք , հիւրիյէթին իֆ-
րաթը գանուսըղըլ , իշթիհանըն սու ի իս-
թիմալը չիչպօղաղըլ , զէվգ ու սէֆանըն
քէսրէթի սէֆահէթ , տինին իֆրաթը թէսա-
սուպ , մուհապպէթին չիտտէթի զըսգանճ-
լըլ , իգօնմինին չօղու թամաքեարըլ , իզ-

թիտարըն քէսրէթի միւսթէպիտլիք թէվ-
լիտ էյլէտիյի կիպի՝ միլլիյէթփէրվէրլիյին
տէ իֆրաթ ու սու ի խթիմալը չովինիթմտէ
գարար գըլար։ Սըզը մանատա սէօյլէյէրէք
միլլիյէթփէրվէրլիք պիր ինսանըն քէնտի սօդ-
մուչ իտիյի ճինսինէ տօղրու խուսուսի պիր ա-
լազա վէ ֆարզը օլտուղունու թանըյըպ անա
պիրթապի խուսուսի պիր մուհապպէթ թաշը-
մասը վէ անա խուսուսի խըտմէթ էյլէմէսի տիր։

Պու հալ ինսանը ֆէնայա տէյիլ էյիյէ, էն-
կինէ տէյիլ եիւքսէյէ, թէտէննիյէ տէյիլ թէ-
րազզըյա գըլաղուղլար։ պու հօլ իլէ էվվէլա
միլլէթ վէ այնի ղէմանտա տրնեա անտէն
միւսթէֆիտ օլուր։ Պու հիսսի թահլիլ էտէր
խսէք կէօրէճէյիլ քի՝

1. Միլլիյէթպիտլիք՝ ախեղէր ալէյիկնէս պու-
լունեազ։ Միւսապազա մէյտանընտա գօշար իքէն
ախէրլէրի կէրիյէ վուրմազ իչիւն գուվվէթ
սարֆ էյլէմէզ, միլլէթինի սէվէր իքէն ախէր-
լէրէ պուղզ վէ հասէտ էթմէզ։ էն միւսթաղիմէ,
էն շէրի հօլտան նիշանկիւհաա տօղրու գօշար վէ
ախէրլինի հօլունա թաշ աթմազ հախօտ սիւ-
րաթընա մանի օլմազ իչիւն տիզինէ վուրմազ
կիպի պիր հարէքէթտէ պուլունմազ։ Շօվէն
խսէ կէօղիւնիւ ախէրլէր իւղէրինէ տիքիպ ան-
լէրէ մանի օլմազ իչիւն օղրաշըրքէն հէմ պիրթ-
թապի տօղրու հօլու թէրք էյլէր հէմտէ քէնաիւ
սի կէրիաէ գալըր։ Շօվէն միւսապաղալը գա-
ղանսա պիլէ մէնղիլէ վաթըլ օլմազ, անճազ
կէրիտէ գալանըն իլէրիսի օլուր։ Միլլիյէթ-
փէրվէրլիքտէ հազգսըղըզ, դասպ վէ թէատ-
տի կիպի մէնֆուր հալլէր հօգ տըր, չօվէն իսէ
մաղսէտէ վաթըլ օլմազ իչիւն հէր խաթայը իր-
թիքիապ էյլէր։ Միլլիյէթփէրվէր քէնտի մէն-
ֆաաթընը քէնտի թէրազզըսընտա արար, չօ-
վէն իսէ պաշգալարըն թէտէննիսինտէ արար։
միլլիյէթփէրվէր «Պէն հաշայայըմ սէն տէ հա-
շա» տէր. չօվէն իսէ «Սէն էօլ, պէն հաշայա-
յըմ» տէյու նիտա էտէր։ Միլլիյէթփէրվէրլիք
թէրֆի էտէր, չօվէնլիք թէտէննի էտէր, էօլ-
տիւրիւր։ պիրինին գալպի ֆէրաճ, ալնը ալըզ,
էօմրիւ մէսուտ վէ միւսթաղիմ տիր. օլ պիրի-
նին գալպի զըսգանճ, ալնը դազապիաք, էօմ-
րիւ չարիւղ, տէրունի ճէհէննէմ կիպի սիյահ
տըր։ Պիրինին ալէմ տօսթու վէ հայրանը տըր,
օլ պիրի իսէ քէնտի քէնտինէ խասըմ վէ ա-
լէմին մէնֆուրը տըր։

2. Միլլիյէթփէրվէրլիք հազիգաթ վէ առէլ
իւղէրինէ միւսսէս տիր, չօվէնլիք իսէ սախ-

թէ տիր։ Միլլիյէթփէրվէր հէր նէ սուրէթլէ
վէ քիմտէն օլսա միլլէթին մէնֆաաթընը թազ-
տիր վէ դապուլ էտէր, չօվէն պիր սախթէ իսմ
վէ կէօսթէրիչ իչիւն հէր շէյի դուրպան էյլէր։
Միլլիյէթփէրվէր ախէրլինէ խօշ կէօրիւնսէ կէօ-
րիւնմէզսէ, մէտ՝ օլունսա օլունմասա իչլէր
իճրա էտէր, չօվէն իսէ սախթէ շէրէֆլէրէ միլ-
լէթի գուրպան էտէր. միլլիյէթփէրվէրին մէպ-
տէսի խըտմէթ տիր, չօվէնին արգուսը կէօ-
րիւնմէք տիր. պիրի սիւքիւթ, լահաթ իչլէր,
տիկէրի հըրս ու շան փէշինտէն գօշար վէ քէն-
տի շանը իչիւն միլլի մէնֆաաթը թէփէլէր։
Պիրի պասիրէթ իլէ իչլէր, օլ պիրի ուչրոււմա-
րա սալտըրըր. պիրի կէօրիւր, օլ պիրի քէօր
տիր։ Պիրի մահճուպ տըր, պիրմէտիյինի էօյ-
րէնիւր, քէնտինտէ օլմայանը տիլէնիւր, ախէ-
րինտէն ալըր, էյի օլան հէր նէրտէ հէր քիմ-
տէ օլսա թահգիր էթմէզ, օլ պիրի թէքէպ-
պիւր էտէր, քէնտինտէ օլմայան հէր շէյի
թահգիր էտէր, թէփէլէր, օլ սէպէպտէն աճ
վէ չըպլազ գալըր, թէրազզը վէ թէմէտտիւն-
տէն մահրոււմ օլուր։

Իչթէ միլլէթլէրին չէքտիյի էն պէօյիւք
պէլալարտան պիրի պու տըր։ Հատտը գա-
թընտա ատալէթ վէ մուհապպէթ իւղէրինէ
միւսսէս օլան ճիւն տրնեատա գուլմար իճրա
էյլէմիշ տիր վէ պու սէպէպտէն տին իթհամ
օլունուր, անը հափան տին տէյիլ, անըն սու ի
խաթիմալը, իֆրաթը օլան թէասսուպ տըր։
Միլլի հիսսիյաթ պէօյլէճէ գուլմար իճրա էյլէ-
միշ. օճաղար սէօյիւնտիւրմիւշ, էվլէր խարապ
էթմիշ, շէհրլէր վէրան էթմիշ, միլլէթլէր մահվ
էյլէմիշ տիր, լաքին պունու հափան միլլիյէթ-
փէրվէրլիք տէյիլ, չօվինիլմ տիր։ Օ՝ ապը
հայաթ իչլինէ դարըշան սէմմ ի միւսիլիք տիր։

Սօն սէնէլէրտէ մէմլէքէթիմիզտէ տախի
միլլի հիսսիյաթ քէսպ ի գուլվէթ էյլէմիշ տիր։
Ասրլարտան պէրու միլլիյէթինտէն սայքի
պիրապէր հաշայան թիւրք վաթմանտալարը-
մըզ ինթիպահա կէլիպ պու մուզատտէս հիսսի
թէշվիլ էյլէմէքտէ տիրլէր։ Պունուն իչիւն
սէվինիւր վէ միւսթէհիճ օլուրըզ։ Թիւրք վա-
թմանտալարըմըզը պէտէնէն հազիգի միլլիյէթ-
փէրվէր կէօրմէք, ալէմ ի թէրազզը վէ մէտէ-
նիյէթին էվճ ի պալալարընտա կէօրմէք իսթէ-
րիլ. լաքին գօրգարըզ քի ալլէրին արասընա
տախի հէր հէր չօվինիլմ երլանը սիվիշմէք-
տէ տիր։ Արա սըրա պիր հազը, պիր իսմ,
պիր թէֆրիգա իչիւն էյի վէ մէրղուպ օլանը

րէտտ էտիպ ինթիյաճա կէօղ գափամագ կիպի հալլէր կէօրինիւյօր : Պոռնտան պիւթիւն գուզ-վէթլէ սագընմագ կէրէք տիրէր : Պու հալ միլլէթի մահրումիյէթէ կէօթիւրմէքտէն պաշ-գա պիր շէյէ խըտմէթ էյլէմէզ : Ինքեար էտէ-մէյիւք քի ախէրլէքտէն պիր չօղլարը տահա էյի պիլիւրլէր վէ տահա էյի շէյլէրէ մայիք տիրէր , քիպր ու թէասուուպ վէ չօթինիւզմի պիր թարաֆա աթըպ անլէրի էլտէ էյլէմէքլի-յին , թաթպիւք էյլէմէքլիյին շարէսինէ պագա-լըմ : Պէտէնէն միլլիյէթփէրվէր օլան վէ պէտէ-նէն չօվէն միլլէթլէր զիքը էտէպիլիւրիւք , պի-րինին 30 սէնէտէ էյլէտիյի թէրադգըյը օլ պիրի 100 սէնէտէ էտէմէմիշ տիր : Պիւք էրմէնիլէր տախի պու թէնիլքէտէն սալիմ գալամատըպ : Նէ՝ գատար չօղլարըմը պիր իսմ , պիր շէօհ-րէթ , պիր կիւրիւթիւ իյիւն միլլիյէթփէրվէր-լիք սաթմագտայըպ : Միլլիյէթփէրվէրիյի , ախէրլէրի թահգիր վէ րէտտ էթմէք տիր տէ-յու անլայան նէ՝ գատարլար վար արը : Ախէ-րին էն ալա շէյլինի գապուլ էթմէքտէն իսէ , հէր տիւրլիւ մահրումիյէթէ րազի օլանլարըմը վար տըր :

Պու հագընտա միւթէալլէմ պիր տօսթոււմ իլէ կէօրիւշիւրքէն օ՝ միլլէթիմիւք արասընտա իշլէյէն էճնէպի մէքթէպլէրինի պիր պէլա կի-պի րէսմ էյլէտի : Էճնէպիլէրին պինլէրճէ կէ-թիմլէրիմիւքի գայըրտըզլարընը զիքը էյլէտի-յիմտէ , «Քեա՝շքի էօլտէլէր տէ օրատա գայը-լըպ թալիմ օլունմասալար իտի» տէյու պէյան ը էֆքեար էյլէտի : Պէօյլէլէր ազգաւորտիւնը պիր լուղէթ , պիր իսմ իւզէրինտէ կէօրէնլէր տիր : Անլէր չօվէն տիրլէր վէ հագիգաթ հէմ վուգուաթա կէօղլէրի քէօր օլմուշ տըր :

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Հիճրէթ էտէն գուչար կէճէլէրի ֆէնէր գուլլէլէրինին էթրաֆընտա օն պինլէրճէ թօփ-լանըպ ըըղըն էթրաֆընտա սաաթլարճա տէվըր էթտիքտէն սօնրա պինլէրճէսի թագաթտան տիւշիւպ էօյիւյօրլար : Խայրխաճ գաթլար պու գուչարա հարտըմ էթմէք մագսէտիյլէ , ֆէ-նէր գուլլէլէրի էթրաֆընտա գուչարըն գօն-մասը իյիւն սըրըզլար գօյուպ սիճիւղէր շէքի-յօրլար , շէօյլէ քի պիւշարէ գուչար կէճէ գուլ-մէթինտէ ֆէնէրին նուրունա տէյու գօյուպ կէլտիքլէրինտէ օրատա գօնաճագ հէր պու-լույօրլար վէ կէճէյի օրտտա րահաթ կէչիւրէ-րէք սապահլայըն քէնտի հօլլարընա տէվամ էտիյօրլար :

ԱՅՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

«Եռնան կեալըրնա» . — Կէչէն կիւն պիր էրմէնի ասքէր նաղլ էտիյօրտը քի , թալիմ էս-նասընտա ասքէրլէր ալճը մանուլրասը եափ-մագ իւզրէ կէնիշ պիր մէյտանա սէրիւմիշ օ-լարագ զապիթին էմրինէ միւնթագըր իքէն , պիր աէ զապիթ աիււմէն իւզէրինէ աթէշ էմ-րինի վէրմէք իւզրէ «Գարշտա , Եռնան կեա-վըրնա» տէյու նիտա էյլէտի : Պու էմր աս-քէրաէն ասքէրէ կէչէրքէն էրմէնի վէ Բոււմ ասքէրլէրէ տէ վէրիլիյօր իտի : Պիր Գրիսթիան ասքէր պու էմրի քէնտի րէֆիգինէ նասըլ նաղլ էտէպիլիւր իտի : Պունըն սըրըր չուրատա տըր քի , զապիթ գարշտաքի տիւշմէնի վա-թան տիւշմէնի տէյու տէյիլ , տին տիւշմէնի տէյու կէօրիւյօր , վէ օրտույը Օսմանլըլար օրտուսը տէյիլ , Միւսլիմանլար օրտուսը տէ-յու թէսաւվուր էտիյօր : Վագաա էրմ . աս-քէրլէրին վէրաթի խապէրէ կէօրէ զապիթլէր ալէլոււմու Գրիսթիան վէ Միւսլիման ասքէր-լէր արասընտա թէֆրիգա հափմայարագ ճիււ-լէսինի միւսաւի թութմաղա չալըյօրլար , պու փէք ճէսարէթպաիւշ տըր , լաքին իյին միւ-քէմիլ օլմասը իյիւն զապիթլէրիմիւք տիկէր էսասը տա էօյրէնիւպ թաթպըք էթմէլի տիրլէր քի շիմտիտէն սօնրա օրտոււուք միւսթէլիթ անասըրտան միւրէքքէպ օլտուղու իյիւն , օր-տու՝ ճին տիւշմէնլէրի իւզէրինէ տէյիլ , վարսն տիւշմէնլէրի իւզէրինէ սէվգ օլունմագա թալիմ օլունմալը տըրլար : Ասքէրլէրիմիւք արասընտա գուլվէ ի մանէվիյէ տին տէյիլ վաթան իւզէ-րինտէ միւէսսէս օլմալը տըր : Օրտունուն մա-նէվի գուլվէթի հիսսիյաթ վէ միւշէվվիգ ճի-հէթինտէ իթթիֆագ ու իթթիհատընա մէրպուլթ տըր , պու իթթիհատ րապըթասը իսէ տին տէյիլ վաթան տըր : Վէ ասքէր «Կեալըր» իւ-ղէրինէ տէյիլ «Վաթան ը աղիզին խասիմի» իւզէրինէ սէվգ էտիլմէյէ թալիմ օլունմալը տըր :

Ախարիայա Էնիտիյին ճարպի . — Ավսթրիա վէլի ի աճար Արշիտուք Ծրանց Ծէրաթինանտ վէ զէվճէսինին ֆէճի սուրէթտէ զաթլ օ-լունմասը սիյասի պէօյիւք էնէմիյէթինէ պի-նայէն էվրօփա մէհաֆիլ ի սիյասիյէսինտէ վէ մաթպոււաթընտա աղիմ պիր հէյէճան մէյտա-նա կէթիւմիշ տիր : Նէյըն զագէթասը պու

հատիսէ ի ֆաճիէ միւնասիպէթիլէ կաղաղը պիր պէնստէ չու միւթալէաթը պէյան էալ-յօր: «Մապթուլ վէլի ի ահա՝ վասաթ պիր ա-տէմ աէյիլ իաթի վէ էկէր կաչասա իաթի աաթ թաճը պիր հիւքմասրտան տահա ֆարպը պիր շէյ յաճադ իաթի: Օ՝ մէթանէթ, ֆէր-տիյէթ վէ իտէալ սահիպի իաթի: Նէ՝ խանէ-տան սիւլալէսինէ վէ Նէ՝ տէ Ավսթրիա Մա-ճարիսթանըն հաքիմ բրպլարընա մէնսուպ օլ-մայան պիր զատըն իլէ միւշարիլէյհին իզաթ-վաճ էթմիլ օլմասը, անըն Նէ տէրէճէ ֆէրաթ-յէթ սահիպի օլտուղունու կէօսթէրի: Կէնճ սընֆը պէօյլէ պիր աաթմին էթրաֆրնա թօփ-լանմաղա մէյյալ սըր վէ միւթէվէֆֆա Արչի-տուք սէնէյէրճէ կալընըզ վէլի ի ահա տէյիլ, օրտուտա պիր ֆըրգանըն, առիսօգրաւինին վէ տրիլումասի սընֆըն լիսըրը իաթի, օ տէրէճէ քի Ավսթրիա-Մաճարիսթան սիյասէ-թինէ պաղը պուհրանը վազթլարաա ճիւնէթ վէրէճէք դատար թէէսիւր էտէր կիպի կէօ-րինտիւ: Միւթէվէֆֆա Արչիտուք սաղ դա-լըպ տա Ավսթրիա թախթընա ճալիս օլտա իաթի, հէնի պիր գանուլնը էսասի, Բուսիա իլէ պիր մուհարէպէ, իթալիատան այրըլմազ կիպի պիր թաղըմ թէպտիլաթ մէյտանա կէ-թիրմէսի փէք միւհթէմէլ իաթի: Մապթուլ վէ-լի ի ահա տէն թէմայիլաթ վէ հիօսիյաթը փէք պէրրազ վէ մուալէն իաթի: Օ՝ կէրմիլէթլի պիր Գաթօլիք օլուպ բուհպան թարաֆտարը իաթի: Օ՝ իթալիայա աօսթ տէյիլ իաթի վէ հաթ-թա թարապլուս մուհարէպէսինին իլք այլա-րընտա իթալիա իւզէրինէ ահաղըն պիր հիւ-ճիւմ թէրթիպինէ չալըշտըղ տախի սէօյլէնիլ իաթի: Բուսլար օնտա էն պէօյիւք խասըլա-րընը կէօրիւյօրլար իաթի վէ պու՝ Ալման վէ Ալաւ գատիմ աաթվէթինտէն Նէշէթ էթմէ-յիպ պիլաքս միւթէվէֆֆա վէլի ի ահա տէն Ա-վըսթրիա հիւքիւմէթի տախիլինտէ Մաճարիս-թան կիպի պիր տէ պէօյիւք Գաթօլիք վէ՝ դարպ մէտէնիլէթի իլէ պէսլէնիլ պիր Ալաւ հիւքիւմէթի վիւճուտա կէթիրմէյէ վէ պէօյ-լէճէ Ալաւըղա գարըն պիր ճաղիպ մէրքէզ կարաթմաղա չալըշմասընտան իլէրի կէլիյօր իաթի, զիրա օ թաղտիրտէ Ալաւըզ՝ կէօղիւ-նիւ միւսթէպիտ Օրթօտօքս Բուսիայա տէյիլ, պու հէնի Գաթօլիք Ալաւ հիւքիւմէթինէ չէ-վիթէճէք վէ պէօյլէճէ Ալաւըզ պէմինտէ Բու-սիայա գարըն պիր բաղիպ օլաճազ իաթի: Իլք պազըլտա, վէլի ի ահա տէն գաթլի՝ հայ-

վանի օլտուղու դատար ահմազճաղընա պիր ֆիլի աաթ օլունասիլիլ: զիրա Արչիտուք Ֆրանց Ֆէրաթիւնալըն Սըրպլարա դարչը խու-սուսի պիր թէվէճճիւհիւ վար իաթի: Փաղաթ պէօյլէ մուհաքէմէ էթմէքլիք, միլլիյէթ փա-ղօթմիսինի հանըլ օղուճաղ տէմէք տիր: Միւթ-րիթ Սըրպ Լաւիօնալիսթլէրին իտէալը՝ Պէլիւ-րաաը կախօս Ակրամը Սըրպլըղըն մէրքէզի կափմազ սըր: Ուալիս Սըրպ վաթանփէրվէրին գողալաաղըն հէկիւնէ մազտտ՝ պիւթիւն Սըրպլարը Սըրպ զրալըղընըն էթրաֆընտա ճէմ էթմէք տիր: Անըն նաղարընտա, Լաթին հուրուֆաթընը իսթիմալ էտիպ դարպ մէտէ-նիլէթինտէ փիշմիլ օլան Գաթօլիք Որուսթ-լար վայ օլմուշ պիրատէրլէր տիրլէր: Անըն նաղարընտա հէկիւնէ Սլաւ հիւքիւմէթի տա-ճազ Բուսիա օլուպ Ավսթրիա էն պէօյիւք խա-սըմ սըր: Օ՝ խուսուտա սօն Պալքան մուհա-րէպէսի Նէթիճիլինտէ Սըրպիւնըն պէօյիւ-մէսինտէն օնրա, Սըրպլարը՝ Ալմանլարա վէ Մաճարլարա կաղալարաթմաղա վէ պէօյլէճէ Սըրպլըղըն մէրքէզի սըղլէթինի վիէննայա նաղ էթմէյէ չալըշանլարը տիւշմէն թէլաղըն էտէր: Արչիտուքըն գաթլ օլունմասընըն սէ-պէպի՝ մաղինին չէսիտ խուսուտէթի իլէ պէ-րապէր հալը հաղըրաա թօփալ կիթմէքտէ օլան ուզլալմազ սիյասէթի օլմուշ տիր: Պու սիյասի ֆաճիանըն՝ Ավսթրիատա վէ Պալքան-լարտա իճրա էտէճէյի թէէսիւրաթը տիլիլէյի իկպար էթմէք միւշքիլ տիր: Արչիտուքըն վէֆաթըլա, էվրօփա աաթիլի՝ կէրմի պիր սօսթիւնտան մահրում օլտու տէնիլէմէզ: Ենի վէլի ի ահա, Արչիտուք Շարլ հաղընտա ու-մուսի հիւ պիր շէյ պիլինմիլյօրտաա, կէօ-րինիւլէ նաղարէն միւմալիլէյի պիթարաֆ վէ մուհաֆաղաքար պիր քիմսէ օլուպ, իիթի-յար իմիլէրաթօրուն վէֆաթընտան սօնրա տ-նըն սիյասէթինի թագիպ էյլէյէճէք տիր: Ար-չիտուքըն գաթլինին ֆէճի Նէթիճիլէրինտէն պիրի տէ չու օլաճազ քի, Սըրպլար վէ Ավըս-թըրիալըլար արասընտա օլան գատիմ միւհա-ֆէրէթ վէ աաթվէթ ֆէվզէլաաէ քէսպի չիտտէթ էտէճէք տիր, նիթէթիմ Ավսթրիա-տան կէլմէքտէ օլան թէլէղրաֆլար անըն փէք աչըզ թէկահիւրաթըն խապէր վէրիյօր-լար: Ավսթրիա փօլիսլէրի՝ սու ի գատսըն օճաղընը Պէլիւրատտա արայօրլար վէ գրալ փիթըրըն աղ էվվէլ թախթընը օղունա թէրք էթմիլ օլմասընը պու հատիսէ իլէ ալազատար

առտ էտիյօրլար: Պու սու ի գասարն տէլա-
լէթ էթաիյի միլիյէթ առաւելթի տէհչէթի
սորէթաւ գուլվէթլի տիր վէ էկէր իթիտալ
վէ աֆլքեանիլիք իլէ խաարէ օլունմաղսա կիթ-
տիքճէ պէօյլէյճէք տիր: Արնավուսուզաս,
Մաքէտօնիատա, Պօսնատա վէ Կալիցիատա
րահաթսըղլըք թէվլիտ էտէճէք պիր չօղ սէ-
պէպլէր վէ վիսիլէլէր վար տըր: Տէվլէթլէ-
րին հալը հաղըրտաքի միւլազէնէ ի գուլ-
վասը՝ հիչ պիր վագթ պու գասար զայր ի
թապիլի վէ պու գասար պէսպալթ օլումաղ
խտի: Ղարալի իւչ տէվլէթլէր՝ էվրօփա առա-
յիչինի մուհաֆաղա էթմէք իչին հիչ պիր
վագթ պու կիւնքի գասար գաթի պիր վա-
զիֆէ ալթընտա պուլունմամը տըրլար:

Մըս վե Սուսանսա փաւուզ հաւըրարը.—
Փամուզ, ասըը հաղըր թիճարէթինն էն մու-
հիմ պիր րիւքնիւ տիր: Փամուզու իփիլք վէ
գոււնչա թանկիլ էտէն ոէնաաթլար՝ Ինկիլ-
թէրրա սէրվէթինն պաշլըճա մէնպաը տըր:
Ինկիլթէրրա ֆապրիզալարընը աօյուրմազ ի-
չին սէնէվի 70 միլիօն ինկ: լիրալը փամուզ
խախալ էտիլմէքտէ տիր: Ինկիլթէրրայա հէր
սէնէ խախալ էտիլմէքտէ օլան 7,560,000 գան-
թար փամուզուն տէօրթաւ իւչիւ Ամէրիգա-
տան, պէչտէ պիրի Մըսրտան վէ պաղիսի
Ինկիլթէրրանըն սաիր միւլթէմլէքէլէրինտէն
խախալ օլունմաղսա տըր: Շու հալտա մահ-
սուլաթըն պիր սէնէ Ամէրիգատա թէնագուս
էթմէսի սէնաաթլը էնտիչէյէ տիւչար էտէպի-
լիր, վէ պինտէնալէյի փամուզ թիւճարընը
փամուզ խաթիհալ էտէն սաիր թարալար
կէօրմէք խաթմէլէլէրի փէք թապիլի տիր: Պու
սէպէպէ մէպնի Մըսրա տահա զիյատա տիպ-
գաթ սարֆ օլունմաղսա տըր: Վագաա 1811
տէն պէրի Մըսրտա փամուզ զէր օլունմաղսա
խալ տէ, պու մահսուլաթըն խաթիհալ օլուն-
տուզու սաիր մէմլէքէթլէրէ նաղարէն Մըսր
փամուզունուն ալալըք ճիհէթիլէ պիրինճի
մէվգիլի իհրաղ էթմէսինէ ահճազ սօն սէնէլէր
զարֆընտա մուլաֆֆաղիլէթ հասըլ օլունմ
տըր: Ամէրիգատան խախալ օլունմաղսա օլան
փամուզուն Ինկիլիզ փիյատէսինտէ ֆիյաթը հէր
սէնքալը (36 օգգա) 3 ինկ: լիրասընտան տուն
իքէն, Մըսր փամուզունուն հէր սէնթալը 4
ինկ: լիրասը վէ 7 չիլին օլունմ տըր: Էլէվմ
Մըսրտա զըրաաթա սալիհ արաղինին իւչտէ

պիրի փամուզ զրաաթընա հասըր օլունմուչ տըր:
1912տէ Պեսու վէ Տէլթատա պուլունան 800
տէնիւմ արաղի տախի վէ սանի ի ֆէնիլէ
իլէ իրվա վէ խաղա օլունարաղ վէ պաղը մա-
հալար թէլպիտ էտիլէրէք ֆէլահլարա վէրիլ-
միշ տիր վէ էլիէօլմ պուրալարտա տախի փա-
մուզ մահսուլաթը պիթմէքտէ տիր: Պու իլք
թէճրիպէտէ հիւքիւմէթ մուլաֆֆազ օլտու-
զունու կէօրմիւշ օլարաղ, Տէլթատա պուլուն-
ան պիր պուչուզ միլիօն տէնիւմլիւք խալի
արաղիլի տախի զրաաթա սալիհ պիր հալա
իֆրաղ էտէրէք փամուզ զէր էթմէք իչին
ֆէլահլարա վէրէճէք տիր: Ֆաղաթ Մըսրա
նիսպէթէն Սուտանըն փամուզ խուսուսընտա-
քի իմքեանիլէթլէրի տահա վասի վէ տահա
փարազ տըր: Սուտան հիւքիւմէթի իրվա վէ
խաղա մուլմէլաթը իչին տախիէն 3 պուչուզ
միլիօն ինկ: լիրասը խաթիզարաղ էթմիշ տիր:
Մալի Նիլ իւզէրինտէքի ինչաաթ իքմալ օլուն-
տուսա, կէզիրա օլտաթ թէմալէն փամուզ
զրաաթընա սալիհ պիր հալա կէլէճէք վէ
Սուտան փամուզլարը նէֆատէթ ճիհէթիլէ
Մըսրընքինտէն կէրի զալմայաճաղ տըր: Հիւ-
քիւմէթ պունտան մատա փամուզ թօխումա-
լընըն էն ալասընը Սուտանտ խախալ էթմէյէ
չալըլըյօր, շէօյլէքի մահսուլաթ Մըսրըն փա-
մուզու կիպի պիրինճի ճինստէն օլտուն: Պուն-
տան մատա իրվա վէ խաղա առէլիյաթընա
ֆէվգէլատէ զայրէթ սարֆ էտիյօր: Պէօյլէճէ
Սուտան հիւքիւմէթի փամուզ զէր էթմէք
իչին ֆէլահլարա հէր նէվ թէսիլաթը հա-
ղըրլայըլ անլէրին սայ ու զայրէթլէրինի
ֆէնիլ պիր մէճրայա խախալ էտիյօր: Ֆա-
ղաթ Մըսրըն պիր փամուզ մէմլէքէթի հալին-
տէ մուլաֆֆաղիլէթ գաղանմասը իչին հէ-
նուզ հիւքիւմէթին մուլմէլէթինէ միւլթաճ
տըր, հիւքիւմէթ տախի պու խուսուսա մուա-
վէնէթ էթմէյէ հաղըր տըր:

Նիյր Իսթաթէն

Մ. Ամէրիգատա 20 սիննինաէն եօգարը 8
միլիօն էվլէնմիշ էրքէք պուլունուպ, պունուն
7 միլիօնը 20 իլէ 44 սիննի արասընտա տըր:
Բէզա, 16 սիննինաէն եօգարը 9 միլիօն էվ-
լէնմիշ զըղլար պուլունուլօր:

Ֆրանսա՝ տիւնեանըն էլպիսէ մօտալարընը
թէրթիպ էթմէսինէ պէտէյ սօլղուն պիր իւճ-
րէթ ալըյօր, կէչէն սէնէ Ֆրանսա սաիր մէմ-
լէքէթլէրէ 67,540,000 Ինկիլիզ լիրասը զըյ-
մէթինտէ գատըն էլպիսէսի թաղըմլար, տան-
թէլալար վէ տախիէ իւրաճ էթմիշ տիր:

«ԲԱՀՆԻՄԱՎ»ՆԸՆ ՄԻՒՍԱՊԱԳԱՍԸ

ՄԻՒՍԱՊԱԳԱ ՄԻՒՆԱՍԷՊԵԹԻՑԼԷ

Կէչըն սէնէնին սօն նուսիւնսնտէ շու սու-
րէթտէ պիր իֆատէ իլէ պիր միւսսապագա
մէյտանը աչմըն իտի. — «Բահնիւնսնտէն դա-
րիյոնսնտան պիր զաթ էրոհնի միլիքիլնի
սիւնսնտէ մէսէնիլիքիլնի իֆա էյիլիքիլնի իլիսնի
սիւն, մէվզու ը իւզէրինէ պիր միւքեաֆաթ
միւսսապագա աչմադ իսթէր: Պու միւսսապա-
գանըն շարթլարը աթիւսէթիլէր տիր:

«1. Պալատէթի մէվզու ը իւզէրինէ հազը-
լաճագ պէնտ՝ ապի (original) հանի մուհարրի-
րին քէնտի թէհարրի վէ միւթալէասը կսէրի
օլմադ լազըմ տըր:

«2. Պէնտէր թիւրքէ լիսանտա օլաճագ:
Պիրի էրմէնիլէտէ հազըպ թիւրքէյէ թէր-
ճէմէ էթտիրիլ իսէ, տախի օլապիլիր,

«3. Պէնտ Բահնիւնսնտէն 15—16 սիւթու-
նուսնտ օլաճագ զատար, հախօտ, 4,000—
4,500 քէլմէտէն իպարէթ օլմալը տըր:

«4. Պէնտ Բահնիւնսնտէն իտարէիսնէսինէ
1914 Յունիս 1տէն էվլէլ հէթիլմիլ օլմալը
տըր:

«Պու միւսսապագա պէնտէրի միւթէտիր
պիր հէյէթ ի միւթէյիլիլէյէ թէվտի էտիլէրէթ
թէֆթիլէ էտիլէճէթ, վէ Բահնիւնսնտա նէլրի
թէնտիլ էտիլմէթ իւզրէ էն էրաքսէթ տէրէճէյի
իւրադ էտէն պէնտին սահիպինէ 5 Օսմ. լիւրա-
սը միւքեաֆաթ վէրիլէճէթ տիր:»

Վազթը մուսայէնտէ պիզէ 8 ֆարգը
մահալլարտան հանի իսթանպօլ, Այնթապ,
Մարաշ, Սիվաս, Քէսսապ, Էվէրէթ, Պաղէճիկ
վէ Ամէրիգատան մէզքիւր մատաէ իւզէրինէ
8 պէնտ կէլտի: Տէրալ իւզ ազատան իպարէթ
պիր միւթէյիլի հէյէթ թային էտիլ, մէզքիւր
պէնտէրին ապ իմզալարընը թայ վէ հէր
պիրինէ պիրէր իսմի միւթէյար վազ էտէրէթ
անլէրի հէյէթ ի մէզքիւրէյէ թէսլիմ էյլէտիլ:
Անլէր տիգզաթիլէ պու պէնտէրի օգոյսուպ, հէր
պիրինէ տաիր քէնտի միւթալէալարընը գալէմէ
ալարագ գարալարընը պիզէ թէսլիմ էյլէտի-
լէր: Պու պէնտէրի պիզ տախի տիգզաթիլէ
գըրաաթ էյլէտիլ: Պու էֆէնտիլէրին (անլէր-
տէն պիրիսի պիր գատըն տըր) քէնտի պէնտ-
լէրինի թէտարիլէ էթմէթ իլիւն սարֆ էթտիլ-
լէրի էմէթ վէ իպրազ էթտիլէրի իգթիտար-
տան սօլայը հէյէթ ի միւթէյիլիլէյին հէր պիր
ազասը պէյան ը մէմուսնիլէթ էյլէմիլ տիր:

Միւթէյիլի էֆէնտիլէրտէն պիրիսի չէյլէ հա-
զըյօր, «Հէր հալտէ պէյլէ պիր կիւզէլ մէսն-
լէյի հալլ էթմէթ իլիւն. կէօսթէրտիլէրի մէ-
հարէթ շայան ը մէտն ու թաղալիր տիր. բա-
գիպուն էֆէնտիլէր նէզտինտէ հիսսիյաթ ը
խալիսանէմին թէրճիմանը օլմանը միւթէրճա
տըր:» Պու էֆէնտիլէրտէն տիլէր պիրի պուն-
լարըն քէնտինճէ իւզ էն էյիլինի ալըրտըգտան
սօնրա չէյլէ հազըյօր, «Քիւշքի պու իւլտէն
պիրինի թէֆրիլէ էթմէթ կիպի ազըր պիր վա-
զիֆէ պանա թէքլիֆ էտիլմէսէ իտի, պիրինի
թէրճիլէ էտէրէթ տիլէրիլէրէ հազգսըզլըզ էթ-
միլիմ կիպի հիսս էտէճէյիլմ:»

Ալէլէքսէր մուհարրիլէր մէսէլէյի էյի թա-
միգ էտիլ կէնիլ մալիմաթ թօփլամըշլար
տըր վէ պիլա չիւզնէ պու միւսսապագատան
իլէ միւթէֆիտ օլանլար քէնտիլէրի օլմուշ
տըր:

Պու էֆէնտիլէրտէն հէր պիրի միւքեաֆաթը
քէնտիսի ալաճազընա էմին օլաուղունտան
պիրտէն մատասը պիլա չիւզնէ մէյուս օլա-
ճագ տըր: Լաքին միւթէյիլիլ էֆէնտիլէրին
պիրի պիրլէրինտէն խապէրտար օլմայարագ
իւրիֆազը ալա իլի միւքեաֆաթը պունլարտան
պիրիսինէ թէվտի էթմիլ օլմալարը գարալա-
լընըն միւթէին մէրթէպէ տօղրու օլաուղունը
իսպաթ էտէր: Պէյլէճէ միւքեաֆաթ Մարաշ-
տան Նզիա էթ. Պէնէնիլիյանա վէրիլիլ օ-
լուպ միւթալէյիլին պէնտի թէմալըլա պու
նուսնտիլէրտէ նէլր օլունմուշ տըր:

Իտի Բահնիւնսնտէ էվլէլա պու միւսսապագայը
աչմը օլան էֆէնտիլէր, սանիլէն պու գատար
էմէթ չէքէրէթ պու տալէթէ իճապէթ էտէն
պու 8 էֆէնտիլէրէ, սալիսէն գըլմէթլի վա-
զըթլարընը սարֆ էտիլ պու պէնտէրի օգու-
յարագ էֆէնտիլէրընը պէյան էթմիլ օլան
միւթէյիլիլ էֆէնտիլէրէ անսամիլիլ գալպ թէ-
չէթքիլէրլէրին պէյան էտէր: Վէ միւքեաֆաթ
ալմամը օլան էֆէնտիլէրին պազըլարընըն է-
մէքլէրինտէն տէ գարիյուն ը քիրամըն իսթի-
ֆատէ էթմէսի իլիւն սահիպլէրինին ըլէյինի
թանսիլ էթմէթ շարթլըլա իլէրտէ պազըլա-
րընտան տա պազը ֆըզրալար Բահնիւնսնտա
թապ ու նէլր էթմէյիլ արգու էտէրիլ:

Գարիյուն ը քիրամա տա չունը իսթար էթ-
մէթ իսթէրիլ քի, տիւնիա մէտէնիլէթինէ ազ
չօգ խըտմէթ իֆա էթմիլ օլան պիր միլլէթին
էֆրատընտան օլաուղունուղ իլիւն միւթթէլիլ
պուլունմաղլա պէրապէր, պիզ տախի քէնտի
իգթիտարըմըզա կէօրէ օ էճատատա լայըզ էվ-
լաուղա օլմաղա վէ անլէր ազ խըտմէթ էթ-
տի իսէ պիզ տախա չօգ խըտմէթլէր իֆա
էթմէյէ սէվզ օլունալըմ:

Բահնիւնսնտ

ԷՐՄԵՆԻ ՄԻԼԼԵԹԻՆԻՆ

ՏԻՒՆԵԱ ՄԵՏԵՆԻՑԵԹԻՆԵ ԷԹՏԻՅԻ ԽԸՏՄԵԹ ՆԵ՛ ՏԻՐ

ԵՂԻԱ ԷՖ. ՊԵՇԵՍՆԻԼԵԱՆ, ՄԱՐԱՇ

Էլալեթթէ պիր միլլէթ քէնտիսի մէտէնի ումատրգճա՝ մէտէնիյէթէ խրտմէթ էտէմէզ, վէ Կախոտ՝ մէտէնիյէթէ էտէպիլէճէյի էն պէօ-յիւք խըտմէթ՝ քէնտիսիին մէտէնի ումատր տըր: Իմտի իւք սիւալ շու տըր քի, Հայրար մեհեհնի պիր միլլէթ, մի տիւր: Պու սիւալա պիլա թէրէտտիւտ՝ էվվէթ տէյէպիլիլիզ, չիւն-քի:

Էվվէյա, Օ՝ վեֆ գաւիմ քեւարիսի մալիֆ պիր միլլէթ տիւ: Թարիին՝ մէտէնիյէթին գալար տըր: մէտէնի ումատր գալարըն թարիին ումատր: էն եէնի թէնդիտաթա կէօրէ՝ Հայ թէվարիիսին ազալլի 2,500 սէնէլիք միւս-տէթի մէվսուզ վէ մուսատտազ տըր: Էլան մէվճուտ գալարար արատընտա պու գատար գատիմ թէվարիին կէօսթէրէ պիլէնլէր գա՛ տանէ վար տըր: Թարիին՝ տէվամի միլլի պիր մէվճուտիյէթ ֆարզ էտէր, միլլի տէվամի մէվ-ճուտիյէթ իսէ անճազ մէտէնիյէթ իլէ միւմ-քին տիր:

Սանիէն, Օ՝ ճիպէշ ասրտան պէրու տէվամ տէկէլէն Կեհպիյարա մալիֆ պիր միլլէթ տիւ: Զաթէն միլլի թէվարիին՝ միլլի իթթիլար ֆարզ էտէր, պու իսէ անճազ էտէպիլաթ իլէ միւմ-քին տիր: Ֆազաթ ճիստի պէշէրին կէշմիշ թէճրիպէսի կէսթէրմիշ տիր քի, միլլէթլէր մէտէնիյէթճէ էվէյի Կիւքսէք պիր մէրթէպէյէ երիշմէտիքճէ՝ էտէպիլաթ հասըլ էտէմէմիլլէր: Հայլար՝ Մեսրոպըն ալքաթեհնի իճատ էթմէսին-տէն ազաթէմ՝ չիր վէ հիքիայէլէրաէն իպարէթ պիր գայր ի մուհարրէր էտէպիլաթ սահիպի իտիլէր: Ֆազաթ ասըլ Հայ էտէպիլաթը միլլի ալքաթեհնի իճատըլա պաշլամըլ տըր: Հայ-լարտան ազաթէմ էտէպի ումտի միլլէթլէր՝ Էփի էլլէրին փարմազլարը իւզէրինտէ թատատ է-տիլէ պիլիլիլէր: Պուստան մատա, ապիտէլէր վէ ասարը աթիգա իւզէրինտէ գայտլար պը-րապմըլ ումազլարընա նաղարէն էտէպի գանն էտիլէն պազը, միլլէթլէր՝ հապիգաթը հալտէ էտէպի տէյիլ իտիլէր, մատէմ քի տնէրտէ թահրիրաթ անճազ պիր չահանի իմթիլազ վէ

փէք մահտուա պիր սընֆա միւհնատըր պիր ֆէնն իտի: Հայ էտէպիլաթը իսէ, ումուտա աչըզ ումտի մէքթէպլէր սայէսինտէ, պիտայէ-թինտէն պէրու պիւթիլն Կեհպիյէ աիս ումուտ տըր: Պէշինճի ասարը Միլաթի, քի ու գէման էվրօփանըն էքսէր թարաֆլարը գուլմէթ ի ճէհլ ու վահշէթ ալթընտա պուլունույօր իտի, Հայ էտէպիլաթընըն ալքաթեհնի իտի: Օլ կիւնտէն պու կիւնէ գատար տէվամ էտէն վէ խալըճա գէնկին Հայ էտէպիլաթը՝ Հայըն թէ-ֆէքիւր, լիսան վէ թէվարիիսին, պէլի՝ քի-լիսէ վէ միլլիյէթին հըֆզ ու իպգա էթմէքլէ միլլէթէ ումտի խըտմէթ ի մուհիմէսինտէն մատա, պու էտէպիլաթ էճնէպիլէր նաղա-րընտա տաթի գըյմէթսիզ ումամըլ տըր:

Սալիսէն, Հայլար գատիմտէն պէրու քալիմ ու քեհպիյէ տանիպի պիր միլլէթ օրնու ճըրլար: Մէտէնիյէթ՝ անճազ էհալինին թալիմ ու թէր-պիլէ էտիլմէսիլլէ ըէվաճ պուլուր վէ պագի գալապիլիլ: Հէնուզ փութփէրէսթիլիք գէմա-նընտա իքէն Հայլար թահսիլ ի մէարիֆ իլիւն Ելադայա միւրաճէաթ էտէրլէր իտի: Այնի հալ Բրիսթիանըզ ասըլլարընտա տաթի ճէ-վամ էթմիշ տիր: Պէլի փութփէրէսթիլիք տէվրինտէ պիլլէ Հայլարըն մահտուա տաթիէ-տէ միւհնատէսաթը թալիմիլլէլէրի վար իտի: Լաթին հիշ տէյիլ իսէ, Բրիսթիանըզըն գապու-լընտան պէրու տաթիմա պիր միլլի քալիմ ու քեհպիյէ ալքաթեհնի մալիք պուլունուտ տըրլար: 6 ընճը ասրտան 15 ինճի ասրա գա-տար, էքսէր գէմանլարտա վաթանլարընըն տիւշմէն թարաֆընտան թաթիլա էտիլմէսինէ ըաղմէն, Հայլար փէք միւթէրազըլ մէարիֆ մէրքէզլէրի ումտի Դարիվանլարա մալիք իտի-լէր: Սիլասի ալթիւսթիլիքլէր սէպէպիլլէ Դար-պի Ասիատա վիւճուտը իմքեհնսըզ օլտուզու իլիւն վէնէտիլին պիր քիւշիւք ասատը իւզէ-րինտէ թէնտիս էտիլէն Միլթարեհն միւրա-նուրիւնըն մէարիֆ վէ էտէպիլաթճա մալիմ իւլ ալէմ ֆատիլլէթի հազընտա թաթիլի ի մէգալա հաճէթ Եօզ տըր: Օն սէֆիլինճի ա-

ընն սօնլարընտա թալիմ ու թէրպիյէճէ ինթի-
պահտան Շարգտա իլք թէէսիրլէնէն Հայլար
օլմուշ վէ աէրհալ իսթանպուլտա, Թիֆլիստէ
վէ սաիր եէրլէրտէ եէնի ուսուլ իւղրէ իւրթի-
տաի վէ ալի մէքթէպլէր քիւչատընա էլ վուր-
մուշլար տըր:

Էքսէր միլլէթլէր՝ հիւքիւմէթ գուվլէթի
էլլէրինտէ իքէն, խայլիճէ հիւքսէք պիր
մէտէնի հալը իպրազ էթմիլլէր, տմնա օլ
գուվլէթ էլլէրինտէն կիտինճէ՝ մէտէնիյէթի
տէ դարիպ էտիպ, թէտրիճէն պարպարլըզ հա-
լինէ կէրի տէոմիւլլէր: Հայլար պու գաիտէյէ
աճարիպ պիր իսթիսնա թէշքիլ էտէրլէր, վէ
պու հալ՝ մէտէնիյէթին անլէրէ սիյրլէթ օլմուշ,
իլիքլէրինէ իլլէմիշ օլարըընա ալամէթ տիր:
Միլլի քիլիսէ, թալիմ ու թէրպիյէ վէ էտէ-
պլյաթըն պիլաշիւպոն պուշտա աղիմ հիսսէսի
պուլուռնուշ տըր: Շէօյլէքի Հայլար հիւքիւ-
մէթ վէ իսթիգլալարընըն գայընա վէ վաթան-
լարընըն խարապ էտիլիպ՝ քէոշէ վէ պուճագ-
լարընըն պարպար գապաիլ իլէ աօլմասընա
րաղմէն, քէնտի մէտէնիյէթլէրինի հըֆզ էտէ-
պիլմիլլէր տիր: Հայլարըն պիր թագըմ մա-
լիւմ վէ մէզմոււմ նէվազըսըլլէ պէրապէր չու
պիր մէտէնէ չայէսթէ մէզիյէթի վար տըր քի,
անլէր տինի, թալիմի վէ խայրիսահանէ միւլէս-
սէսաթ վէ թէշէպպիւսաթա ճէօմէրտանէ վէր-
մէյի պիլիլլէր: Քէնտի սէրվէթլէրինի մէքեա-
թիպ, թէրազըընաթ քէնիյէ վէ էտէպիյէ,
իսթթաթանէլէր վէ էյթամթանէլէր իլլէն վազֆ
էանն Մուրատիանլար, Ղարամեանլար, Լա-
զարեանլար, Շահնազարեան, Սանասարեան վէ
Նուպարլար, Ամիրա Պէզդեհանլար, Իզմիրեանց,
Ջունգ վէ Թէլէկեանլար, ժամարեանց վէ
Քէլէկեանլար էօթէտէն պէրու Հայլար արա-
սընտա էքսիք օլմամըն տըր: Պու սայէտէ՝
քիլիսէ մանգուլլէրինէ մութթասըլ եա ան-
լէրտէն միւսթագիլ օլարապ, ֆեհսիյէրե մախ-
սուս վի միլլի վարիսաթ իյէ իսարե օրսուս իսա-
սըմ ք մեհեհիյէք միւսեաքսարս մալիֆ սիւյիւր:
Պու կիպի միւլէսսէսաթա ճէօմէրտանէ վէրմէք
ատէթի հալ ը հազըրտա էքսիլմիշ տէյիլ, տա-
հա զիյատէ արթմագտա օլտուզը սէվինէ-
ճէք պիր խուսուս տըր: Հաթթա սօն ղէման-
լարտա պու էյի խասսիյէթ միլլէթին ումու-
միլլէթինէ սիրայէթ էթմիշ տիր: չէօյլէ քի է-
հալի՝ տաիմա աղնիյանըն հիպէ վէ վասիյէթ-
լէրինէ պէքլէմէյէրէք, քէնտիսի տէ մանկըր
վէ մէթալիքլէրիյէ կրքախան փոնլար վէ մէք-
թէպ սէրմայէլէրի մէյտանա կէթիլիյօր:

Իքինճի պիր սուալ չու տըր քի, Հայլարըն
այրը, ֆեհսիյէրե մախսուս պիր մեհեհիյէքի օլ-
մուշ միլլի: Պու սուալա ճէվապ վէրմէք իլլէն
իպթիտա Հայ միլլէթիինն մէտէնիյէթին փարպ-
լը տարիլէլէրինտէ օլան ֆաալիյէթինի զըսսա-
ճա կէօզտէն կէյիրմէլիյիլ:

Էվլէլա, Հիրեֆ ու աանայի վի քիմարեք ճաի-
րհոսինսէ:—

1. Զրրապ. Պու մէշղուլիյէթ պիւթիւն
մէտէնի էօմրիւն թէմէլի տիր, վէ Հայլար
թարիթի վաթանլարընա եէրլէշտիքտէն աղ
սօնրա զաթէն զիւրա հալինէ կէլմիշ իտիլէր:
Հերոգոտա՝ Հայլարըն քէնտիլէրէ մախսուս
թուհաֆ պիր ճինա կէմիլլէրլէ Հայաստանըն
չէրապ, պուգտայ վէ սաիր մահսուլաթ ը զը-
րաիյէտինի Ֆրաթ իւզէրինտէն Բաբելոնա էն-
տիրտիքլէրինի քէյ իւլ այն կէօրալիյէնիւ հազլ
էտիյօր (Մ. է. 450 պէրապէրլէրինտէ): Քսենոփոն
անտէն եարըմ ասր սօնրա Հայ քէօյիւնիւն
զըրաի մահսուլաթ վէ էնլի հայվանաթճա
սէրվէթ ու զընասընր մէտն ու սէնա էթմիշ
տիր: Հայ գալմընըն հալա մէքեան ը աղիսի
եա անըն ճիվարընտա միւթէվաթթըն պէօյիւք
պէտէնի հիւզաէ 75 նիսպէթինտէ զիւրատան
իպարէթ տիր: Ասրլաւտան պէրու սիւչար օլ-
տուղու զուլմ ու թէատտինին թէտէնի էթ-
տիրիճի թէէսիրինէ րաղմէն էլան Հայ զիւրա
գօնշղալարընտան չօզ զիյատէ իլլէրիտէ տիր:
Մէմալիքի Օսմանիյէյէ զըրաաթ մաքինալա-
րընը իլք իտիալ էտէնլէր Հայլար օլտուգտան
մատա, պիր թագըմ մարիֆէթլի Հայ սէնաաթ-
քեարլար անլէրին միւլլի տալի իմալա մու-
վաֆֆազ օլմուշ տըրլար: Հալ ը հազըրտա էվ-
րօֆա վէ Ամէրիգա տարիլֆիւնուշլարընտա
թահսիլի մէարիֆ էտէն Հայ թալէպէնին էփէ-
յիսի պիլ խոտսա զրաաթ չիւպէտինի մէչք է-
տիյօրլար: Անատուլուռնոն նիլէ ճիւլէթլէրինտէ
զրաաթ մուալլիմ վէ միւլէթթիլլէրի մէմու-
րիյէթլէրինտէ օլան Հայլար վար արը: Իպիւֆ-
միլլիֆ փէք գաաթիմէն պէրու Հայլար արա-
սընտա մարուֆ պիր մէշղուլիյէթ տիր: Հաթթա
Բուսիանըն Գուպան հէվալիսինէ վէ սաիր
նիլէ եէրլէրէ իփէքճիլլիլ իլք կիրտիքլէրլէր
Հայլար տըր: Պրուսա, Տիյարպէքիւր վէ Ան-
թաքիա հէվալիլլէրի կիպի իփէքճիլլիլն էնէմմ
մէրքէլլէրինտէ պու մէշղուլիյէթին պէօյիւք
զըրմը Հայլար էլլինտէ տիր: Պրուսա հարիւր
տար իւթ թալիմինին պաշ միւսիւրի տէ ուզոն
սէնէլէրտէն պէրու պիր Հայ օլմուշ տըր:

2. Սենսարար. Հայլարըն սենսարարտա փէք միւսթաիա օլաղըլարըն աւմէ թարաֆըն- տան մարուֆ վէ միւսէլլէմ պիր քէյֆիյէթ աիր: Պախուսուու ազլ գուլվէթիյէ սլէրապէր էլ վէ կէօղ հիւնէրի թալէպ էյլէյն սենսարա- րարտա (մէսէլա՝ թէրզիլիք, տէօքմէճիլիք, գույումճըլըզ, օյմաճըլըզ, սաաթճըլըզ, մաքի- նիսթիլիք) տաիմա էն իլէրիաէ սուլուունմըլար: Հայ չէօմէքճիլէրին հիւսն ի մէզապա մութա- պըզ չիւնի չանագլարը, զաղընմըլարըն դա- լէմքեարի սինի, լէնկէրի վէ թապարը, գու- յումճըլարըն մինէքեարի վէ սապաթըլը ալա- տանըլարը, գըլըճճը վէ թիւֆէնքճիլէրին մէհարէթիլ մէսնուաթը, Բիրափիւն վէ քէօյ- լիւնիւն հանընտա էն մագպուլ էմթըա սա- յըլըզտան մատա, Շարգըն էն կիւզիտէ մա- մուլաթը հալինտէ էվրօփայա պիլէ կիսնտէրի- լիր: Ղարպի մօտէլլէրէ իմթիսալէն օրիւնո հափապիլէն ուսթա չիլինկիլիլէր, էվրօփանըն- քիլէր իլէ րէգապէթէ չըգապիլիլի սանտալէա, մասա վէ պիւրօյար իմալ էտէն մարանկօղլար վէ էմալի տախի Հայլար արասընտա նաաիր տէյիլ տիր: Խալըճըլըզ սենսարընտա տա պիր մէվգի ի ալիւլալ ինրազ էթմիլ օլուպ, Խօրա- սան խալըսը նամըլէ էվրօփատա սաթըլան սնթիգա խալըլարտան նիլէլէրի հազիգաթը հալտա Հայ փարմագլարընըն սասարը հիւնէր- լէրի խիթլէրի իսպաթ օլունմուլ տըր: Այ- նի հիւսն ի մէզագ Հայ գույումճըլըզըն պիր սըֆէթ ի մախուսէսի օլուպ, ասըլարճա միւստէթ իրան վէ Օսմանլը սէրայը շահանէ- յէրինն գույումճըլարը Հայլար օլմուլ տըր: Քէզալիք Հայ գատընլարըն իլէտիլքէրի էլ ի- չի տանթէլար (խարճլար), քեաիկեան, օյա վէ դարիֆէ իլէրի Ղարպի տիւնեատա գըյ- մէթիլ էմթըա սըրասընտա սատ օլունուլար: Վէլնասըլ, Հայ մամուլաթը հալա մէտէնի տ- լէմին փաղարկեանլարընտա ինմալ օլունսճագ պիր դալէմ օլմատըղը չէօյլէ տուրսուն, սէր- կի ի ումուլիլէրաէ մէրզուպ վէ մաթիւլպ գըսմլար արասընտա պուլունուլար:

3. Թիւարեք. Քսենտոփոն նազլ էաիյօր քի, Աքեմենեան տէվր ի հիւքիւմէթիւնտէ Հայ պա- զիրկեանլար Խալտեան քեարպանլարլէ Ասիա ի Վուսթայա գատար սէֆէր էտիպ, օրալարըն, հաքէգա Հինտին զիգըլմէթ մահսուլաթ վէ մամուլաթընը Ղարպա կէթիլիլէր իտի: ԸՍտ- րալըն չէհատէթ էտիյօր քի քէնտինն զէ- մանընտա օն պիւնլէրճէ Հայ թաճիլէր մէմլէ-

քէթլէրինն էֆղալ մալլարըն կէթիլէրէք, փանայիր վաղըթլարընտա Կամանա վէ Ձէլա կիպի թիճարէթկեան չէհրլէրէ պիրիլէրլէր ի- տի: Ուզուն աորլար Հայաստանըն իքի աւա չէհրլէրի, եանի Արաաչաա վէ Մծրին, Ղարպ իլէ Շարգ արասընտա էն մուհիւմ, հաթթա պիր վաղըթ կէկեանէ, միւպատէլէ ի թիւճ- ճարիլէ մէրքէզլէրի խիլէր: Եէտինճի ասընն օրթալարընտա միւճէտաէտէն պինա էտիլմիլ օլան էլմիաթին ուլու քիլիսէսինն Թիպէրլի չանը՝ չիւպհիսիլ արիտար Հայ պաղիրկեանլար կէտիլլէ օլ պաիտ ալյարտան կէթիլիլէր հէտի- յէ էտիլմիլ տիր: Խօրենայիլէ աթֆ օլունան վէ ինթիմալէն սէքիլինճի ասրտա եաղըլմըլ օլան ճօղրաֆիա քիթալընտա՝ Իրան, Ասիա ի Վուսթա, Հինտ վէ Ձին հազընտաքի (պաչգա էսէրլէրաէ պուլունմայան) մալիւմաթը թիւճ- ճարիլէ՝ երինէ Հայ պաղիրկեանլարըն թէտգի- գաթը սէմէրէսի օլմալը տըր: «Պին պիր կէճէ» հիքեայէլէրինտէ մէչնուր Սիմարս (Սմբատ) սէյեար՝ իսմինն չէհատէթինէ կէօրէ պիր էր- մէնի տիր: Բագրատունիլէր զէմանընտա՝ Շարգ իլէ Ղարպ արասընտաքի էն պաչըլ թի- ճարէթ ճատտէսի Արաս օլասընտան Պաթում ճիվարընտա Պահրը Սիյահ սահիլինէ էնէն ի- տի: Օլ հիւքիւմէթին ինհիտամը վէ Հայլարըն էնվա ի թարաֆլարտա տաղըլմալարը իւզէրի- նէ իտի քի, անլէրտէ ֆըթրի օլան թիճարէթ իսթիտատը էն վասի ֆաալիլէթ մէյտանընա կիրտի: Շարգտան Ձին վէ Սիպէրիա հուսուտ- լարընա գատար էքսէր չէհրլէրաէ, Ղարպտա իսէ Ազաի տէնիլի վէ Գըրըմ սէվահիլինտէ, Թա լէհիսթան վէ Մաճարիսթանա գատար քիւլիւք հա պէօյիւք մուհաճէրէթ մէրքէզլէրի թէչքիլ էթալիլէր, քի պուլար պիրաղտան պիրէր իլէք թիճարէթ մէրքէզի օլալար: Պէօյլէճէ 12 ճիտէն 18 ինճի ասըլար դար- ֆընտա Ասիա գարասընըն թիճարէթիւնի պէլ- լի պիր գըսմը տօղրուտան հա տօլալըտան Հայ էլլէրտէն կէչէր իտի: Ռուքինեանլար կի- լիկիայը հիւքիւմէթլէրի ալթընա ալաղլարըն- տա չէհր վէ իսքէլէլէրինի էվրօփալը թիւճճար էօնիւնտէ կէնիչճէ քիւլատ էթալիլէր, հաթթա ալաղայը թէսնիլ պապընտա՝ Լաթինճէ լիտա- նըն թահսիլինի Հայ մէքթէպլէրինտէ մէճպու- լի թէտրիսաթ սըրասընա կէչիրտիլէր: Չօգճա Հայ թիւճճար մարիֆէթիլլէ՝ Շարգի Անատօ- լու, Հայաստան, Էլճէզիրէ, Իրան վէ սաիր մէմալիք ի շարգիլէտէն կէթիլիլէն մահսուլաթ

ու մամուլաթ՝ Կրկիկիա իսքէլէլէրինտէ տէրան-
պար էալիլը, վէ Իթալիան կէմիլէր անլէրի
պուրատան ալըպ էվրոփայա նազլ ու թէվլի
էալէրլէր խալի Վէնետիք, Ճէնովա, Լիվորնո,
Ամալֆի վէ սաիլը Իթալիան պահրի ճիւմհիւ-
րիյէթլէր պու թիճարէթ սայէսինտէ վասի
սէրվէթ վէ գուարէթլէ վասըլ օլտուլար, վէ
պիզզաթ անլէրին ըէսմի գուլուտաթ վէ էվ-
րազընտան միւսթէպան տըր քի Շարք իլէ օ-
լան թիճարէթլէրինն էն մուհիմ վէ պիւ-
թիւն 13 ինճիւ տորտա սայքի եէկիանէ պէն-
տէրի (emporium) Կրկիկիանըն Այաս իսկիլէ-
սի խալի: Հէթոււմ Ա. մէլիյին Ասիա ի վուս-
թայա գատար սէյյահաթ էաիպ՝ Մօզուլ պէօ-
յիւք խազանըլա ազտ էթալի սիյասի վէ
թիւճճարի մուհէտէ վէ պու վէճիյէ վէրէպիլ-
տիյի թաւսիյէնամլէր սայէսինտէ խալ քի
Մարքօ փօլօ օլ պաիա սէմթլէրէ տախիլ օլա-
պիլտի: Ֆաթիհ Սուլթան Մուհամմէս հազ-
րէթլէրի Հայլարըն հըրֆէթ ու սէնաաթ վէ
թիճարէթճէ մէհարէթլէրինտէն միլքինին
խաթիֆատէ էթմէսի իչիւն խալ քի, եիւզպին-
լէրճիսինի Իսթանպուլ վէ ճիվարընա նազլ
ու իսքիւն էթտիլիպ՝ անլէրէ պիւր թա-
զըմ միլլի իմթիյազաթ վէրտի: Շահ Ապպասըն
տախի Հայլարըն Աճէմիսթանա նազլ վէ փայի-
թախթը Իսթանան ճիվարընտա Նոր Զուլայ
միւմթազ գօլօնիսինի թէէսիս էթմէսի աչի իզ-
թիսատի հէտէֆէ մէպնի խալ: Բուսլարըն
Պէօյիւք Փէթրօ վէ Պէօյիւք Գաթէրին կիպի
հարկիս չան ու սէրվէթ հիւքմտաըլարլ տա-
խի Հայլարըն թիճարէթճէ մէհարէթլէրինի
քէնտի մէմլէքէթլէրինն նէմա վէ թէրազը-
սը իչիւն էլզէմ աւտ էթտիլէր: Պէօյլէճէ պիւր
զաչ սար միւստէթ Օսմանը, Բուս վէ Իրան
մէմալիքլէրինտէ Հայլար թիճարէթճէ պէլլի
պիւր մէվլի իհրազ էթմիլ խալիլէր: Շահ Ապ-
պաս վասըթասըլլէ ճէպրի հիճրէթլէրինտէն
չօգ ազտէմ տախի Հինտիսթան իլէ թիւճճարի
սըզը միւհասէպաթտա պուլունտարազ, իսկիլէ-
րի ազիմ սէրվէթէ, հաթթա սիյասի փայէլէրէ
էրիշմիլ իսիլէր: Ֆազաթ Նոր Զուլայ գօլօ-
նիսինին թէէսիսինտէն տէր հալ սօնրա Իրան
չահլարընըն խուսուսի հիմայէ վէ թէշվիգիլլէ
Հինտիսթան իլէ թիճարէթ գիյատէ քէսպի
վիւսաթ էթտի, վէ Հայլար թէտրիճէն Հին-
տիսթանա տախի հիճրէթ էալէրէք, չօզա վար-
մազտան օլ ալթուն վէ էլմաս, բաճալար վէ
նապապլար տիյարընըն թիճարէթինտէ պաշ

մէվլիյի դազանտըլար: Ինկիլիզ Հինտի շար-
գի չիւքէթինն մէյտանը ըէգապէթէ աթըլ-
մասը վէ պախուսուս Հինտիսթանըն՝ Ինկիլիզ
տէվլէթի թահթը թէպալիլթինէ կիրմէսիյէ,
Հինտ Հայլարըն թիճարէթի խալըճա սէքթէ-
տար օլտու իսէ տէ, եինէ տէ չիւքէթի մէզ-
քիւրէն էնճամ Հայլարլէ անլէրէ էփէյի միւ-
սաիա շարթլարլէ մուհէտէ ազտ էթմէյի
քիտըրը ազիլ սայտը, վէ 18 ինճի սարըն սօն-
լարընա տօղրու հալա թալիմ ու թէրպիյէ
մազսէտինէ միլիօնլար հիպէ վէ վասիյէթ
էալէպիլէն Հայլար էքսիք տէյիլ խալ:

Սանիյէն, Ֆիւնուսըն և ևեփիսէ սաիլիսիսէ.
Չօլլարճա քէրրէ տիգզաթ ճէլպ էաիլմիշ պիւր
վազըա տըր քի Ղարպի Ասիա գաւվալարը (էն
գատիմ ղէմանլար միւսթէմնա օլարադ) ֆիւ-
նուսըն ը նէֆիսէյին միմարիտէն դայրի չիւպէ-
լէրինի իհմալ էթմիշ տիլլէր: Պախուսուս
րէսսամըզ վէ հէյքէթլէրալըգտա փէք կէրի
տիլլէր: Էլպէթտէ Հայլար՝ մուհիթլէրինն ու-
մուսի մէյլ ու թէէսիլինտէն պիւսպիլթիւն
պէրի գալամազլար խալ: Պու ճիւմլէ իլէ տէ
խաթիտա ը թապիլիլէրի վէ Գրիսթիան տինի
իզթիլդասընտան՝ ֆիւնուսըն ը նէֆիսէյէ տախի
մէհմա էմքէն պէլլ ի հիմմէթ էթմէյէ սէվզ օ-
լունմուշ տըրլար:

(1) Բեռլանըրգ. Հայճա գատիմ ձեռագիրլէր-
տէ կէօրիւլէն նէզաֆէթ ու ղէրաֆէթ, ըէն-
կիարէնք նազըլը պաշ հազըլարլէ թէզիւնաթ
վէ պախուսուս ֆասլլարըն իպթիսալարընտա-
քի պօշ եէրլէրէ ըէսմ օլունմուշ միւլէվլէն
թասալլիլէր՝ օլ էլ հազը մէթնլէրի հազիգի ֆէնն
ի նէֆիս էսէրլէրի ղըլմըշ տըր: Պունալարտան
մանրանկարչուքիսն մէճմուլարըն մէյտանա
կէթիլիլմիշ տիւր քի էրպապ ը ֆէննին թահսին
վէ թէհայլիւրիւսիւ պատի օլմագտա տըր: Նի-
չէ գատիմ Հայ քիլիսէլէրինն (մէսէլա՝ էջմի-
տիս, Անի, Աղթամար, Սեւան) տիվար վէ
խալալարընտաքի ըէսմլէր արասընտա տախի
հազիգի ըէսամըզ էսէրի օլան փէք ղըլմթլի
ըէսմլէր պուլունտայօր: Ս. Ղազար վանքընըն
Հայ ըէսմլէր մէճմուլարըն վազթըլլէ ճօն Բու-
քին կիպի պիւր միւհազգիտ ի ֆէնն մէտհ էյ-
լէմիշ օլտըզը հալտէ՝ պու կիւն չիւպէսիլ
մէտհիյէսինի փէք գիյատէ արթըրաճազ խալ:
Սօն ղէմանլարտա Այվազդիսի, Էսկար Շա-
հէն, փուլմանեան վէ Չաքարեան կիպի ըէս-
սամլար պէյնէլմիլէլ չէօհրէթէ նախ օլմուշ
տըրլար:

(2) Հեյֆեյքրաշըղ. Հայաստանը մեանիյեթ մերքեզլերի օլան չեհրլերինի խարապ էտեն լառնալ տիւշմէնլեր պիլաշիւպհէ էն զիյատէ ինսան սուրէթի թաշըյան սանէմլերի թէլէֆ էթաթլերի էնլաէն՝ Հայ հէյքէլթրաշըղ ասարը աթիգէսինէ չօգ թէսատիւֆ օլունմա-յօր։ Պունա պիր իսպաթ չու տրր, Փրօֆ. Ն. Մարր 1906 տա Անի խարապէլերինի հաֆր էտէր իւքէն, Բազրատունի մէլիքլերտէն Գաղիկ Ա. Նին չէք ի միւճէստէմինի պուլմուշ տըր, քի հաղիգի աէնա սահրպի պիր ուսթաւըն է-սէրի օլտուղու զահիր տիր։ Շարղըն մուհիթի պուլ ֆէնին իճրասընա միւսաթու օլմատըղըն-տան, Հայ տէհասը ասրլարճա անտէն իսթին-քեաֆ էթմէյէ մէճպուր օլմուշ, վէ սնճազ Գարպտա հիճրէթ էտէնլեր արասընտա սոն վագրթլարտա թէքրար Հայ հէյքէլթրաշըղ կէօրլինմէյէ պաշլամըշ տըր։ Պունլարտան Յակոբ Դիւրչեան, Հայկ Բաղիկեան վէ էմա-լի կէնճ ուսթատլար Յրոսեսա վէ Մ. Ամէրիզա կիպի տասրը Նէֆիսէ իլէ մալամալ մէմալիք-տէ պիլէ չէօհրէթ գաղանապիլմիշլեր տիր։

(3) Ֆեհմէ ի միւսաթ. Հայաստանըն էն գա-տիմ փայլթաթլարընըն (Արմալիր, Մժըն, Տիգրանակերտ, Արտաշատ, Դուլին) վիրանէլէ-րի հալա եէրին տէրլնլերինտէ ույուճագտա տըր։ Յագաթ հէման եէրին իւղէրինտէ պու-լունան պագիլէլերտէն հիւքմ էտէրէք, Հայ-լարըն միմարի ֆատիլիթտէ հիւքսէք պիր մէրթէպէյէ վասըլ օլմուշ իսթիլերինի կէօրէ-պիլիլերի։ Նրիւան ճիւղարընտա Գառնի տէրէ-սինտէ էլան «Տրդատայ Աթոռ» տէնլէն վէ իս-րինապիլին ըրվայէթինէ կէօրէ միւշարիլէյէ մէլիլին քէնտի հէմիլերտի իլին հաթարըմըլ օլ-տուղը էպիլիէ՝ Լինչին չէհատէթինէ կէօրէ թէ-միգ իլաթի ասարը միմարիլէտէն տիր։ (Armê-
nia I. p. 264) Ամմա տսըլ Հայ ֆէնն ի միմա-րիսինն էն հիւքսէք էտէրլերինի կէօրմէք ի-չիւն Անի խարապէլերինի զիյարէթ էթմէլիլի։ Բազրատունիլեր խանէտանը միւլիւքեանէսինին չէօհրէթչուար փայլթաթլը օլան մէզքիւր չէհրին միւքէլէֆ էպիլիէ պագիլէլերինի պի-րէր պիրէք վասֆ էտէր իւքէն Լինչ թէքրար պէ թէքրար «Պու միւհթէչէմ ասարը միմա-րիլիէ» (Armenia I. p. 367) «Մէֆթուն էաթի-ապիտէ» (ibid, p. 381) «Հայ գալմընըն էն Նէճիպ ասարը տէհասը» (p. 392) վէ էմալի-թապիլլերի գուլանմագտան քէնտինի ալամա-մըլ տըր։ Անի ուլու քիլիսէսի հագղընտա

հագղըղլարընտան պաղը իղթիպասաթ՝ տէնի-լէնի իղահա քեաֆի տիր. «Ուլու քիլիսէ՝ սէյ-յահը, էջմիաթինտէն պիլէ կէլմիշ օլտա, զաֆ-լէթէ կէթիլեր։ Էվրօփա մըղհաոթլլէ էօլլէրէք մէսահէսի քիւլիւք իսէ տէ, եինէ մէֆրէթ պիր պինա տըր։ Օլ վասֆը նագապիլ խասթի-լէթին (հիւանիւն) մէօհրիւնիւ թաշըյօր, վէ սէյր էտէնտէ պիր րաշէ ի մէսէրրէթ հասըլ էթմէ-սի զայրը միւլմէթին տիր» (ibid, p. 371) «Տաթիլի՝ ֆէնն ի միմարինին թէվարիլի նօդ-թա ի նագարընտան զայէթլէ շայանը աղգաթ տըր։ Հէմ տէ հէր աշըղը ֆէնինն թէհապիլ-րիւնէ սէղա սուրէթտէ թէթիպ էտիլմիշ տիր։ Կօթիք ուլուպըն պիր չօգ էվսաֆը մախու-սէսինէ մալիք օլուպ, անըն չարգի ասընը թէչքիլ էտէր։ (It has many characteristics of the Gothic style, of which it establishes the Oriental origin.)... Տաթիլին Կօթիք կէօրլինիւլիւնիւ թէշաթ էյլէյէն պաշգա պիր ճիհէթ՝ ամուտ աշաղլարընտան հիւքսէլիպ ուճլարը սիվրիլէն քէմէրլեր տիր։ Նիչէ Լըմէնի քիլիսէլերինտէ նօգսանը հիսս էտիլէն ուն-սուրը հաշմէթ պուրատա քէմալըյլէ զահիր տիր... : Հալը հագղըրտա պիլէ էրմէնի միմար-լար ֆէվէլէլատէ մէհարէթ սաթիպի տիրլէր, ամմա անլերին իսթիտատը թապիլլերի պու-րատա պիր թէսալվուրը տէհավէր իլէ իտա-րէ օլունմուշ տըր... : Անըն հիւ պիր եէրինտէ ֆէննի խամըղ (barbarism) էմարէսի կէօրէ-մէղիլ։ Էյքեալ (designs) սաֆվէթ վէ զերա-ֆէթ իլէ մալի, սէնաաթը տա հէր մէտիլիլէ ֆաթիլ։ Միւթէնէվլի խէսաթիսինն միւթալէա-սընտան ախղ էթաթիլիլիլ թէէսիր չու տըր քի պուրատա էն հիւքսէք մէղաթա ի ֆէննիլիլի հաթի, վէ օլ ասրտա Ղարստա պուլունան հաթի, վէ օլ մէտէնիլիլին փէք իլէրիսին-տէ օլան պիր մէտէնիլիլի ապիտէսի հուզու-րունտա պուլունույօրըղ» (pp. 372-3)։ Տիկէր էհէմ էպիլիլի տաթի թարիֆ էթաթէն սօնրա՝ միւլիլիլ ի միւլաթիլիլ չէօլլէճէ նէթի-ճէ էաթիօր. «Պու ապիտէլեր Հայ ֆէննինն էն ալի էտէրլերի տիր... : Պու ուլուպըն մէղի-լիլիլի իճաալարընըն (resources) թէնէվ-լիլիլի, էնիլին գաղարթվա թէղէրնաթընըն նէղաֆէթի (elegance), վէ հէր պիր գըսմըն-տա սանտաթընըն քէմալիլիլի տիր։ Օ՝ Բիւ-ղանդեան ֆէննին պիր խայը խէսաթիլիլի պի-ղիմ Կօթիք թէսմիլիլ էթաթիլիլիլ վէ օլ թա-րիտէ հէնուղ տօղմամըլ օլան ուլուպըն

մէմօրաւոր տրբ: Գուպպէրին խոնի չէքլինտէ
թէփէլէրի, հաքէզա պիւսպիւթիւն չարդի օլան
միհրապար (niches) անըն ալամաթը ֆարի-
գէսի տիրէր,» (p. 391) «Յազաթ Բագրա-
տունիէր սիւլալէսինին փայլթախթընա օլան
պիր զիյարէթ, վէ անըն հիսարարը տէրու-
նինաէ սէյյահա պօլ պօլ թաղտիմ օլունան կէ-
չիպ կէթմիշ պիր մէտէնիյէթին տիրի իսպաթ-
լարընըն մէշդի՝ թարիխի ֆէննի միմարի սա-
լրէսինաէն տահա իւսթիւն վէ վասի էնէմի-
յէթի հարի տէրսէր էօյրէտիր: Անըն ապիւ-
տէլէրի էրմէնի գալմընըն սիյրէթի իւզէրինէ
դուվլէթի պիր նուր սաչար վէ էրմէնի թա-
րիխին էնէմ սաֆէլէրինի փիշ ի նազարա
կէթրիր: Անէր չիւպէյէ հէր պրազմազ քի
պու գալմ՝ էն հիւքսէք մէտէնիյէթէ միւսթա-
յիտ իտիքլէրինի իսպաթ էթմիշ օլան միլլէթ-
լէրին ուֆագ սընֆը իչինաէ սալըմալը տըր,»
(pp. 391-2):

(4) Յեկնի մուսիգի. Հայլարըն փութիւ-
րէսթիւք զէմանլարընտա՝ կէրէք իպատէթի
տինիյէտէ կէրէքսէ իւնտի վէ միլլի չէնիլքէ-
րինաէ խուսուսի չաղըլար վէ բէֆագաթը իլէ
թէզաննի էտիլէն թէրէնիւմէրի վար իտի,
լաքին անլէրին մագամլարընըն պիգէ կէթիշ-
միշ օլմասը չօգ միւսթէմէլ տէյիլ տիր:
Հայ քիլիսէսի ժաւերգոքիւնընըն սէօղլէրի է-
սասի զըսմլարճա էօտիւնճ ալընմա օլտըղը
կիպի, մագամլարընտա տախի Եունանի, Ա-
ճէմի վէ Արապի ունսուլլար պէրրագճա կէ-
րիւնիւլէր, հաթթա մուզթէտիր պիր զաթըն
չէհատէթինէ կէօրէ՝ անտէ գատիմ Իպրանի
հէյքէլինին մագամլարընտա տա մահֆուզ
զըսմլար վար տըր: Յազաթ Հայ տէհա վէ
թագվասը պունլարըն հէկտիկէրիյէ կուզու-
րուպ՝ իւզէրինէ պիր չօգ ասլի իլալէլէր տէ
հափարագ, (քի անտէ գատընլարըն տա հիւ-
սէսի էքսիք օլմամըն տըր,) քէնտինէ մախ-
սուս, միլլի պիր ֆիլիսէ մուսիգիսի մշյաանա
կէթրմիշ տիր քի էճնէպիլէրին տէ թահսինի-
նէ սէզալէր պուլունույօր: Գատիմ շարակնոց
նուսիւլէրինտէ կէօրիւլէն վէ մանալարըն սոն
ասըլարտա ունսուլլարըն օլան խաչ նամ իշա-
րէթլէրտէն անլալըտըղընա կէօրէ, Հայ ֆիք-
րի՝ միլլի պիր ճօրա սիսթէմի պիլէ իհտաա
էթմիշ իտի: Էիսայի մագամլարընտա տախի պիր
չօգ չարգի ունսուլլար վար իտէ տէ, էզճիւմէ
կոմիտաս վարդապետին թէհարիյաթը կէօս-
թրմիշ տիր քի պուրատա էսասի վէ զալիպ

զըսմ ալլի, միլլի տիր: Հայ աշաղլար վէ
չաղընըլար սաարը վիւսթատան պէրու վէ է-
լան պիր չօգ Բիւրա վէ Թիւրք աղնիյա զօ-
նալարընըն չէնէնտիրիլէր, պէլլէնէն նիչէ՝
նիչէ Բիւրաճէ վէ Թիւրքճէ պէսթէ վէ մա-
գամլարըն միւսթիլի Զայլար սըր: Սոն հա-
րամ սարտա Ղարպ իլէ թէմաս տէկէր ֆիւ-
նունը նէֆիսէ տախիլէրինտէ օլաղը կիպի
մուսիգիճէ տախի Զայլար արասընտա պէօյիլք
ինդըլապ վէ ինթիպա՝ մէյտանա կէթրմիշ
օլուպ, էվրօփա ուսուպընճա հաղըմըն խայլը
Թիւրքիլէր վէ Մարչլար Հայ մուսանիֆլէրին
ասարը տէհասը տըր: Ղարպ մէթօտընճա իճ-
րա ի ահէնկ էտէնՀայ արքիսքիւրտէն, պախու-
սուս ֆեհմալիք վէ սոյոխլէրտէն, պաղըլարըն ա-
լէմ ի մէտէնի միւսթէնէսինտէ խուսուսի թագ-
տիրաթա մագհար օլմուշ տըրլար:

(5) Պէրպէթ. — Գատիմ Եունանիլէրին
միւսթատա շակիրտլէրի օլան Հայլար՝ Ելլադա
ճիւմիւրիյէթլէրինի իտարէ էտէն ֆէննի պէ-
լաղէթտէն պիպէհրէ գալամաղլար իտի: Տէօր-
տիւնճիւ ապրը Միլատինին օրթալարընտա
թէալլիւմ իլին Աթինայա կիտէն Պրոյերիոս
նամ Հայ՝ օլ իսթապէթ օճաղը օլան չէհրտէ
ֆէլէֆէ վէ պէլաղէթ մուսլիմիլի քիւրսի-
սինէ կէչմիշ տիր: Շայանը տիգգաթ տըր քի
Ոսկեդարեան քաղաքանիլէր՝ հայրապէսլէրին
մուհարրէրաթընտան էն զիյատէ Բարսեղ Կի-
ոարացի, Գրիգոր Նազիանզացի վէ Յովնան
Ոսկեբերան կիպի պէլաղէթլէրիյէ չէօհրէթ-
չալար օլան զէվաթըն էսէրլէրինի թէրճէմէ
էթմիշ տիրէր: Ղիւմնք Երէջ վէ Մամիկոնեան
վարդանըն Եղիչէ քիթապընտա մահֆուզ վագ
հախօտ նութղլարընըն էլան օդույանը զալէյանա
կէթրմէմէսի միւսթին տէյիլ տիր: Ն. Շնոր-
հալինին վէ պախուսուս Ն. Լամբրոնացիին
նութղլարըն թէրճէմէ իլինտէ պիլէ էվրօփալը
էրպապը իսթապէթին թէհայեիւրիւնիւ մու-
ճիպ օլույօրլար: Տահա հէնի քեւրապաղար,
մէսէլա՝ վարժապետեան, իրիմեան, հաթթա
տինիլ Մանկասարհան, հաղընտա թաթվիլ ի
մէգալ էթմէյէրէք, չու գատարընը զիքր էտէ-
լիմ քի Ամէրիգանըն հիւքսէք միւսթսէսաթը
թալիմիյէսինտէ նիչէ քէրրէ եիւլէրճէ րա-
ղիպլէր արասընտա պէլաղէթ միւսթաթա-
թընը գափանլար Հայ թալէպէ օլույօր:

(6) Տրաւա. — Պէօյիլք Տիգրան հէնի հափ-
տըրմըն օլաղըն փայլթախթտա Ղարպըն ախէր
ֆոյոզաթը մէտէնիյէսիլէ պէրապէր թէաթ-

Օլարընըն տա պուլունմասընա ինթիմամ էթ-
միշ տիր։ Պուտարքոս նազլ էտյոր քի միւ-
շորիէյին խալէֆի Արտաւազդ Գ. Նունանիճէ
խաանտա միւթանսէն քրաճէսիալար հազար
խտի։ Հայճա գուսան քէլիմէսի ջափրաէն զի-
յատէ օյուննր (աֆրօր) մահասընը վէրտիյին-
տէն զազուզանարադ Մկրտիչ էմին խաաիա
էթմիշ տիր քի փուլթիէրէսիլիք զէմանը-
նըն վիպասանաքիւնլէրի սալթ թէրէննիւմ
էաիլմէք տէյիլ, իլլա օփիւրա միսիլու զըմէն տէ
օյնանըրր խտի։ Յով։ Մանգակուշինին վէ միւ-
թէազզըպ Հայ րոհպանլարըն թահրիրաթըն-
տա թէաթրօ ալէյինէ էօյլէ սըճապ ֆըզրէլէր
պուլունույօր քի տրամա ֆէննինին իրիսթիյան
Հայլար արասընտա նամալիւմ օլմատըղը զա-
հիր տիր։ Օն սօգուզընճը ասըն օրթալարըն-
տա Ղարպ իլէ թէմասըն նէթիճէլէրինտէն պիրի
հալինտէ Իոթմանյօլ, Իզմիր, Թիֆլիս վէ պաշ-
գա հայաշառ մէքթէպլէրաէ տէրհալ քասրոն-
լար քիւշատ էտիլտի։ Սրապիտն Հէքիմէան,
Պէշիքթաշլէան, Պեսրոս Դուրեան, Թովմաս
Թէրզեան, Նարպէյ վէ սաիր մուզթէտիր շտիր-
լէր ալա արամալար թէլիֆ էթաիլէր։ Պիր
թարաֆտան սա Սոփոկլէս, Երիպիտէս, Բա-
սին, Մուլիւր, Շէյքսփիր, Պայրըն, Շիլլէր,
Վիքթօր Հիւգօ վէ պաշգա մէհուր էճնէպի
սրաւաքիսլէրին պաշ էսէրլէրի էրմէնիճէյէ
թէրճէմէ օլունտը։ Ազամանտան Մնակեանա
գատար Հայ աֆրօրլէր վէ իշտաշարը օլան
Հայ աֆրօրլէր սալթ Հայ քասրոնլարըն տէ-
յիլ, Թիւրք թէաթրօլարըն տախի թէզեին
էթմիշ տիրլէր։

Սալիսէն, Սաֆայի փեննիյե տաիրէսիսեհ.
— Միտալ իչին անճապ իքի չիւպէ.

(1) Մարպուտ. — «Հէփ ֆէննլէրին մու-
հաֆըղը օլան ֆէնն» թէսմիշէ օլունան մաթ-
պուանըն քէշֆինտէն անճապ 60, վէ քիաշիֆի
Կիւթէնպէրիլին վէֆաթընտան 44 սէնէ սօնրա,
վէ Ֆիլէմէնք, Բուս, Ամէրիգալը, Օսմանլը,
Նօրվէթ վէ սաիր նիչէ միլլէթլէրտէն էվլէլ,
Թերազզըյա հարիյա Հայ միլլէթի քէնտի լի-
տանընտա մաթպու քիթապլարա տէսթրէս պու-
լունմըն տըր։ 1565տէն պու կիւնէ գատար
Վենետիքտէ լայէնգաթի էրմէնիճէ քիւթիւպ ու
րէտաիլ թապ էտիլմէքտէ օլմուշ տըր։ Իս-
թիտատէն պէրու Հայճա մաթպուտաթ մուսավ-
վէր (illustrated) տախի օլմուշ օլուպ, նիչէ
Հայ մաթպալարընըն էսէրլէրի հիւսն ու
նէֆասէթճէ էվրօֆանընքիլէրտէն կէրի գալ-

մայօր։ Հալը հազըրտա Եօքօհամատան (Ճա-
փօն) Սան Ֆրանսիսքօյա գատար Հայլարըն
էփէյի պիր միգաա։ Թէշքիլ էթտիքլէրի հէփ
մահալլէրաէ Հայ մաթպալարըն պուլունըպ,
Հայճա մաթպալաթ ու նէրիյաթ Հայլարըն
նուֆուսըլլէ մուզայէտէ օլունարադ ֆիլհաղիպէ
ֆէվլէլաւտէ տիր։ Կէչէն սէնէնին Հանդիս Աւ-
ստիսյանըն սօն նիւսիսէսի՝ զափաղընտա քէն-
տի խտարէ խանէսինէ կէտաթէրլէն Հայ ճէր-
ալէրլինին ֆիհրիսթինի վէրմիշ խտի, քի 80
խամէն էքսիք տէյիլ, վէ պու էլպէթթէ մէճ-
մուի Հայ ճէրիտէլէրինին անճապ պիր զըսմը
տըր։

(4) Թեպապէր. — Խասթախանէլէր, թա-
պիպլէր վէ մուալլէճաթ Հայլար արասընպա
հիչ տէյիլ 4իւնճիւ սարը Միլատիտէն պէրու
մալիւմ տիր։ Տօգուզընճը ասրտան պէրու հա-
շայըպ հազմըն օլան Հայ թապիպլէրին էսէր-
լէրինտէ կէրէք Ֆարսի վէ Արապի վէ տահա
գատիւմ մէնպալարտան մէլիուզ, կէրէքսէ քէն-
տիլէրին ասլի պուլունլարըն օլուպ՝ պաշգա ճի-
հէթլէ մալիւմ օլմայան պիր չօգ մուալլէճէ վէ
թէտալի թէրթիպլէրի պուլունմագտա տըր,
քի, միւթալէա վէ թէրճէմէ հա նէշը էտիլսէ-
լէր, 20ինճի ասըն թէպապլէթ ֆէննինին պիլլէ
զէնկիլնէտէքճէլէրինէ չիւպհէ խթէմէզ, մա-
տէմ քի զանըն ճէվլէանը, չիչէք իլլէթինին
աշըսը, վէ քէմիք տէյիլտիրմէք կիպի էհէմօ
հագաիգ ի թըպպիյէ վէ ամէլիյաթը ճէրրահիյէ՝
անլէրին էվրօփատա քէշֆինտէն ազտէմ հա-
զըմըն մուհարթէրաթըն չէհատէթինէ կէօրէ
ագտէմճէ Հայլար արասընտա մալիւմ վէ ճարի
խտի։

Օսմանլը վէ իթալիան, հաթթա Ֆրանսըզ
վէ Ամէրիգան թըպպ ֆաքիւլթէլէրինտէ Հայ
ազալար, վէ պիր չօգ էճնէպի խաթթէխանէ-
լէրինտէ մուզթէտիր Հայ թապիպլէր իչէմիշ
վէ իչէմէքտէ տիր։ Իրան Շահլարընըն վէ
Մըսր իըտիվլէրինին չախսի թապիպլէրի էք-
սէր զէմանտա Հայլար օլմուշ տըր։ Գ. փէր-
թէվլէրլլէ հէնմօ թէճրիպլէր վէ քէշֆիյաթ
իճրա էտիպ՝ էօմրիւնիւ օ ուղուրա ֆէտա էտէն
Տր. Դաոսապեանը, վէ չախսի մէհարէթ վէ
էմէլլլէ արթտըրաղը սէրվէթ սայէսինտէ՝
Հալէպտէ հէր հանկը պիր զարպի միւհասէսէ
իլէրէգապլէթէ չըգապիլլիր պիր խասթէխանէ
մէյտանա կէթրիմիշ օլան Տր. Ալթունհանը
զիքր էթմէքսիզ կէչէմէզիզ։

Շիմաի, «Հայլարըն այրը պիր մէտէնիյէթի

օլմոնչ մը» սոսալընա ճէվապ վերէպլմէք տահա գօլայ տըր: Հիչ չիւպէն իսթէմէզ քի Հայլար արապընտա օլան մէտէնիյէթ անասը-
րընըն էքսէրիյէթի ախէրլէրտէն էօտիւնն ա-
լընմա տըր, վէ հէմ տէ Հայլար (աշաղըտա
ղիքըր էտիլէճէք իքի իսթիանա իլէ) մէտէնի
էօմրճէ էն վասի նէմա վէ թէրաղըլարընը
վաթանը ասլիլէրինտէ տէյիլ, անճագ միլլի
իսթիղլարընըն զայընտան սօնրա, էճնէպի
տիյարլարտա վէ էճնէպի հիւքիւմէթլէր թահ-
թընտա իպրապ էթմիշ տիրլէր: Վէ լաքին հի-
սապա ալմալըլըզ քի Հայլար էօտիւնն ալտըզ-
լարընը քէնտի մայէլէրինէ թահլիլ վէ թէմսիլ
(assimilate) էտիլ միլլի պիր չէքլ վէրտիքտէն
մատա, անէրէ պիր չօգ ասլի իլալէլէր տախի
էթմիշ տիրլէր: Հէմտէ հագիգաթը ը հալտէ
քիւլլիյէն տիկէրլէրտէն ասըմսըզ, մութլագ
սուրէթտէ ասլի հիչ պիր մէտէնիյէթ պուլուն-
մատըղը չէօյլէ տուրսուն, մէտէնիյէթի կէօղէ
չարիար տէրէճէտէ պէօյիւք իլալէլէր էթմիշ
օլան միլլէթ վէ ֆէրալէրին սայըսը նէ՞ գատար
աղ տըր: Իքինճի խուսուսա կէլինտիքտէ,
պուրատա գապահաթ պէլքի Հայլարըն տէյիլ,
իլա վաթանը ասլիլէրի օլան մէմէքէթին տիր:
Հէր նէ իտէ, Հայլարըն այրը պիր մէտէնիյէթէ
մալիք օլմոնչ իտիքլէրինի իտտիատա պիզ
թէրէտտիւտ էթսէք պիլէ, էճնէպի միւնագ-
ղիտիյն ի ֆիւնուլըն չէհատէթլէրի արթըզ
թէրէտտիւտէ մահալ պրագմամըշ տըր: Վիէն-
նա տարիւլֆիւնուլընտա ֆիւնունը ը նէֆիսէ
թարիխինին փրօֆէսօրը պուլունան Սորչիկօվս-
քի հաթթա, «Հայլար, սիզ նէլէրէ մալիք ի-
տիյինիգի հալա պիլմէյօրսընըզ» տէյու նիտա վէ
էն եէնի մուհարրէրաթընտան պիրինտէ, «Հայ
մէտէնիյէթինին միւթէրագզը տէվրի՝ 4 իւնճիւ
ասրտան (Հայ Այրառքէնին իհտասընտան) օն
ալթընճը ասրա գատար օլան միւտտէթ տիր,
պիր միւտտէթ քի անտէ Հայաստան Ղարսի
պիօյիւք հիւլիւմէքիւսէն, Բիւզանդիոնսան վի
էվրօպիասան արիւզսան զիյասէ անցիւրէ վիւմէֆսէ
օրնուշ տըր» տէյու պէյան էտիյօր: Միւմալէյհին
վէ տիկէրլէրին չէհատէթինէ կէօրէ՝ Հայ մէտէ-
նիյէթինին էվճ ի ալաթը վէ պիր չօգ ճիւլէթ-
լէրտէ մութլագ տէնիլէճէք պիր իսթիղլալա
վասըլ՝ օլաղըր զէման՝ Բազրատունիլէր տէվ-
րինին ճէլալ միւտտէթի (Թ. Մ. 950-1020)
իտի, քի անտէ Հայ ֆէնն ի միմարիս քէնտի
էքմէլ էսէրլէրինի վիւճուտա կէթիւրմիշ տիր:
Թէքսիէ պիզէ իսթար էտիյօր քի Անի ուլու

քիլիսէսի պինա օլունտըղը վաղըթ (Թ. Մ. 980-1000) էվրօփատա Բօմանէսը ուլունալը
միմարի ումումի իտի, Եինէ տէ պու պինա
անճագ 13 իւնճիւ ասրտա ճէնուպի էվրօփա-
տա ճարի օլան Կօթիք ուլունալընըն սրֆաթը
մախսուսէսինէ մալիք տիր: Պինաէն ալէյհ
մէզքիւր ուլունալըն էսասլարընը մէրքէղի էվ-
րօփայա նաղլ էտէնէր՝ Անիտէն հիւրէթ էթ-
միշ Հայլար իտիյինի իտտիա էտիյօր: Ֆէնն ի
միմարիտէն մատա էտէպիյաթտա տախի Հայ-
լար հէման մութլագ տէնիլէճէք ասլիլէրտէ
(originality) մալիք, սուպուլթի իլալէլէրտէ
պուլունմըշ տըրլար: Ֆագաթ պիզգաթ սաիր
լիսանլարտան էրմէնիճէյէ էտիլմիշ գատիւմ
թէրճէմէլէր իչինտէ՝ Եւսիւրոս, Ոսկիւրեան,
Տատիանոս, Իրենէոս վէ զայրիհանըն մէթնէլ-
րի զայ օլմոնչ նիչէ կիրանպէհա էսէրլէրի մահ-
ֆուղ զալմըշ օլունալ, պունլարտան տօլայը
էրպապը ուլունալ խուսուսի միւնէթտարըզ
պէյան էթմիշ տիրլէր: Գատիւմ Հայ էտէպիյա-
թընըն խայը գըսմը, պախուսուս թարիխի
էսէրլէր, զարպի լիսանլարա թէրճէմէ էտիլ-
միշ, կէրիտէ զալանլարըն տա թէրճէմէսի
ճարու վէ թալէպ էտիլիյօր: Եէնի (Ռուսանայ)
վէ Թրիանայ) էտէպիյաթտան տախի կիւղիտէ
յըթալար էճնէպի լիսանլարա թէրճէմէ էտիլ-
միշ, վէ փէք թահսին օլունուլարըր:

Պինապէրին, «Վերմէնի միլլէթինին տիւնա
մէտէնիյէթինէ իֆա էյլէտիյի խըրմէթ նէ՞
տիր» սուսալընա իլք ճէվապըմըզ չու տըր,
Հայլար պիզգաթ ֆէնսիյէր մէսէնի օլարսզ վի
ֆէնսիյէրինի մէսէնի ասգալարսզ ֆիւնէս մէսէ-
նիյէրինի կէպիլիւմէֆիլէրի Էն պիօյիւք խըսմէքի
իվա էրմիշ ֆիլիյէր: Հայըն (վէլէվ պաղըլարըն
իտտիասընճա զաիֆ օլան) մէտէնիյէթի տիւն-
եանըն մէտէնիյէթ քիթլէսի իւզէրինէ սուպու-
լթի պիր իլալէ տիր: Օ՝ մէտէնիյէթին ուզվի
(organic) թէմամիլէթի իչինտէ՝ քիւլիւք օլսա
պիլէ, Եինէ տէ զարուրի պիր ուզվ տըր,
անսըզ մէտէնիյէթի ումումիյէ մանղումէսի
տահա նագըս վէ ֆագիւր օլապիլիւր իտի: Ֆա-
գաթ կէօրտիւք քի Հայըն մէտէնիյէթի հատտ
ը զաթընտա խօրլանաճագ պիր քէմիլիյէթ տէ
թէնլիլ էթմէզ: Անըն էտէպիյաթը վէ սաիր
ասարը մէտէնիյէսի՝ Ղարպըն էն միւթէրագ-
զը զէմանլարըլալա լուպար օլունտըգտա պիրագ
էտնա կէօրիւնսէ պիլէ, հիչ տէյիլ պաղըր գըսա
զէմանլարտա տա տիւնեանըն պալգա թարաֆ-
լարընտա պուլունան մէտէնիյէթ միյարլարընա

Ֆարգ տէյլը խէ, անլէրէ միւսավի քէմալ
իւրբազ էտէպիլմիշ տիր:

Սանիէն, Հայաստան վի Հայրաւոր եօթնհինգ
րորդ պարագայի զարշը մեհենիյէրին իսթին-
ֆեաւ, մուսավի վի մուհապըզը օրնուշ սրբար:
Պու՝ անլէրին զայէթ մուհիմմ վէ էն տէվամի
բօլը տըր: Հայաստանին վիէք էրքէնտէն մէտէ-
նիլէշմիշ էհալիսի օլ խամուրը թէշքիլ էթմիշ
տիր քի հիւճիւմ էտէն պարպար ունսուրլար
անըն իլինէ չազըլըզ գալըր վէ օրատա հալ
օլունուզ հուտուլըր, պէօյլէճէ Ղարպի Ասիա
պարպարըզ սէյլինտէն մասուն գալըր խտի:
Գատիմտէ ճէնուզ՝ մէտէնիյէթ օճաղը, վէ
չէմալ՝ պարպարըզ հոււլասը իքէն, Սկիւթա-
լըլար, Ալանլար, Հնըլար, իսղարլար վէ դայ-
րի վահի գապալի Հայաստանը կէշիպ մէտէ-
նի սէմթլէրէ հալըլմազա մուլաֆֆազ օլմա-
մըչլար: Զէման միւրուրըյլէ Ղարպ վէ չէմալ
տահա մէտէնի օլարազ, պարպարըզ մաւալա-
րը ճէնուզ իլէ շարգա ինթիզալ էթտիյինտէ
Հայաստան՝ մէտէնիյէթին իսթիհքիւմը օլմազ
բօլընը էլտէն պարպարըզ, տէվամ էթմիշ
տիր: Բիւզանդիոն իմփէրաթօրըլը՝ սէլին էօ-
նիւնտէ տուրապիլէն հալընըզ սէտտի—Բագ-
րատունի Հայ մէլէքիլթիւնիւ քէնտի էլիլէ
երգմը օլմազսա խտի, զարպի Ասիանըն, հաթ-
թա ճէնուզ ը շարգի էվրօփանըն, սիյասի,
իքթիսաաի վէ մէտէնի անվալընտա օն պիրին-
ճի ասըն օրթասընտան պէրու վուգու պու-
լան շայան ը իսթիզարապ ինիթաթ փէք ինթի-
մալէն մէյտանա կէլմէզ խտի:

Պարպարըզա զարշը մէտէնիյէթին մուտա-
ֆիլ օլմազ բօլը պիզզաթ Հայարըն սըֆէթի
խտիյինէ իսպաթ չու տըր քի, անլէր յիւրաֆե-
սիլի հալինտէ պիլէ անը տէվամ էթմիշ տիր-
լէր: Ալթընճը ասը ը Միլատիտէ չէմալի Աֆ-
րիգա իլէ իթալիայը վանսալլար իլէ Կօթլա-
րըն փէնչէ ի վահչէթինտէն թախլիս իլէ Բօմա
իմփէրաթօրըլընա վէ պէօյլէճէ մէտէնիյէթ
տաիրէսինէ իտտէ էտէնլէր՝ անըն իսթիլտա-
մընտա պուլունան Հայ ճէնէրալլար տէյիլ մի
խտի: Տահա աճալիպ պիր միսայ՝ եւտինճի աս-
ըն իլքինտէ Իրանըն վիլիանք էյալէթինէ
մարգպան օլան Սմրատ Բագրատունի թազա-
յաղթ տըր: «Սմրատըն չէճաթ վէ հիմմէթի
սայէսինտէ Փարս հիւքմըսնիյէթի Տէմալէնա
տաղընտան Հինտիգուչա գատար միւմթէտա
չէմալ ը շարգի տաղըզ էյալէթլէր իւզէրինէ
թէքրար թէսպիթ էտիլտի: Քուչանլար... վէ

Հեփթաղլար մէն էտիլտիլէր, վէ մէմալիքի
պու թարաֆտան զարգ էթմիլի թէհտա էտէն
պարպարըզ սէյլի միւլասիր պիր մուզալէմէթ
պուլարազ, կէրի փիւսկիւրտիւտիւ...»

(G. Rawlinson, Sev. Gr. Mon. III. P. 517):

Սալիսէն, Հայ գալմընըն Քրիսթիյանըլա
օլան շայան ը թագսիր խրսնիքի՝ մեհենիյէրի
խրսնիքի սեւեհի սիր, զիրա պիզ քէնտիլիզ գան-
մըչըքի պաշգա հիշ պիր տին (եա տինիւզ-
լիք) մէտէնիյէթի Քրիսթիյանըլըն էթտիյի
գատար մուհաֆազա վէ թէրլիճ էթմիշ տիր:
Քրիսթիյանըլը միլէթի հալինտէ իլք գապուլ
էտէնլէր Հայլար օլմուշ, վէ տիւնհատա իլք
թէշէքքիլ էտէն միլի քիլիսէ Հայ քիլիսէսի
տիր: Սողոմէն չէհատէթ էտիյօր քի Քրիս-
թիյանըզ Կիւրճիլէրէ, Աճէմլէրէ վէ տիկէր
հէմճիվար գալմարա Հայարտան ինթիշար էթ-
միշ տիր: Հաթթա Հինտին գատիմ Քրիսթի-
յանըլը պիր Հայ պազիրիկանըն վասթաթալըյլէ
պաշլամըշ խտիյինէ իսպաթլար վար: Պէշինճի
տէհրտէ Հայլար Զէրտիլթիլիյէ պէօյիւք պիր
տարպէ վուրարազ, քէնտիլէրլէ պէրապէր
զարպի Ասիայը տա Քրիսթիյանըլըտա սազա-
մազա խըտմէթ էթտիլէր: Էվրօփայը Տինի
Մէսիհիտէ սազլամազ խուսուսընտա Շարլ Մար-
թէլին չէճաթ վէ Բիւզանդիոն հիւքիւմէ-
թինին մուզալէմէթի թագտիր օլունմըշ իտէ
տէ, իւչիւնճիւ մէտիլէլին աղընտա տու-
րուզ՝ օլ սէյլին իլք խըզը կէչէնէ գատար
3 ասըր միւտտէթ քէնտի պէտէնլէրիլէ անա
գարշը սէտա չէքէն Հայլարըն խըտմէթի հալա
էյիճէ անլալըլմամըշ տըր: Հաթթա պիր վագթ
իլիւն օլ սէյլի քէնտի մէնպարնա տօղրու մու-
լաֆֆազիլէթլէ կէրի սիւրէնլէրին տէ Բիւզան-
դիոն թախթը իւզէրինտէ օթուրան Հայ իմիէ-
րաթօրլար օլտըլը աղարա մալիւմ տիր: Եիւզ
պինլէրճէսի Թունա գըլըլարընա ճիւլ վէ նազ
էտիլէն Հայ Պաւլիկիանլար խտի քի օլ գարան-
լըզ ասըլարտա ինճիլին սատէ նուրընը
մէրքէզի էվրօփայա նէշը էտէրէք, պէօյիւք
իսլան ը մէզնէպէ գէմին հազըլլատըլար:

Բապիէն, Հայրաւոր մեհենիյէրին նազիլի վի
նաշիլի հալինտէ մուհիմմ խրսնիքի կըմիշ սիւրի:
Իսքէնտէրի աղիմին վէ սօնրա Բօմալըլարըն
Ֆիւթիւհաթը վասթաթալըյլէ Ասիա գարասընա
թէվէսաիւ էտէն եուհան մէտէնիյէթի Հայլար
իւզէրինէ՝ կիթտիքճէ տէրին թէհտիր իլէթ-
միշ, վէ 20 ասըտան պէրու անլէր մէտէնիյէթի
զարպիյէնին Ասիատա էն գուլվէթիլի թիմալը

օլմուշ տըրլար : Գրիթիյանըղըն դապուլը իլէ պու րոլ զիյատէ թէէլիա էտիլմիշ , պու սա-
յէտէ Հայար Ծարդի Բօմա մէտէնիյէթիլլէ
ալադատար գալապիլմիշէր , Սասունեան (Աճէմ)
վէ մուախիսէրէն Արապ մէտէնիյէթիլլէրինան
տէ ալ իսթիֆատէ էթմէմէքլէ պէրապէր՝
տինի րապըթա ստիգէսիլլէ տախմա վէ պու
կիւնէ դատար զարպըն թէրազզըյաթը իլէ էն
զիյատէ իշթիրաքտա պուլունմըյար վէ անըն
սէմէրէլէրինի տիկէր ճիւմլէ Ասիա միլլէթլէ-
րինտէն էվլէլ դապուլա ֆուրսաթ վէ սուհու-
լէթլէրի օլմուշ արը : վէ լաքին ալադալարընը
սալթ քէնալլէրինէ սազլամայըպ , ֆուրսաթ
տիւշտիւքէն հազընա վէ ուղաղա , միւթթալիէն
հա զայր ի միւթթալի օլարաղ նէլը ու ինֆաղ
տախի էթմիշ ալլիլէր : Մէտէնիյէթիլլէրինի մէ-
սէլա Գաֆգասիա ողվալը իւզէրինէ հայմազա
չալըւսըզլարընա կիւզէլ պիր միսալ՝ Մնարուպըն
Կիւրմիլէր վի Այուսանլար իշխան Տէ հէր պիրինին
շխսանլա մուլաֆըզ ալլապիլէր ինսաւ Էքմէսի
սիր : Իսթանպուլա մաթպաայը էն իլք կէթի-
րէնէրաէն պիրի (1567տէ) Աքար դպիր օլ-
աղը միսիլլու , Սան ֆէթէրսպուրկտա իլք
մաթպաայը քիւլա տէտէն (1781տէ) իրադար-
եանց օլմուշ արը : Պուլկար հարուֆաթընը
իլք տէֆա թապ իշխան տէօքէն թապէս Տի-
վիթհան օլաղը կիպի , Օսմանլըմա (Արապի)
հուրուֆաթը տա իլք տէֆա տէօքէնլէր Արապ-
հան վէ Միւհէնախան օլմուշ արը : Ղարապ
մուսիգինի Ծարգտա թամիւմ էանլէր երնէ
ալէլ էքսէր Հայլար արը :

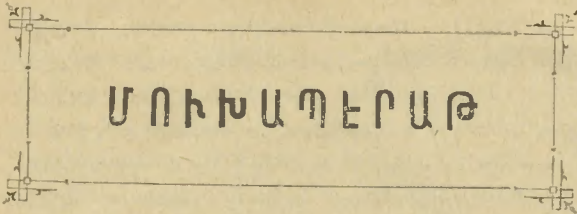
Տիկէր թարաֆտան , պախուսուու առարը
վուսթատա Հայլար չարգտան զարպա չօգրու
մէտէնիյէթ թէլտիրլէրինի նաղ ու ինճաղ էթ-
միշ տիրլէր , վէ Կիլիկիան-Թուրքիան մէլէ-
քիւթի տէվրինտէ Հայ թիճարէթիլլէն հազիդի
զըյմէթի իշթէ թամմ պուրատա արը : Սուխ-
թըն՝ Սալիպիլուսն սէֆէրլէրինին էվրօֆա մէտէ-
նիյէթի իւզէրինէ օլան թէլէսիրաթընը իմալ
էտէր իքէն զիքը էտիյօր քի պու սէֆէրլէր
վաաթթաալլէ սէյր ի սէֆաին զիյատէսիլլէ լէ-
վաճ պուլալ , իլք քէրրէ օլարաղ թիճարէթ ի
միւթթալիլլէրէ մէյտանա կէլաի : Ծարգըն իփէք
վէ էմալի մասուլաթըլլէ պէրապէր սէնալի
վէ մամուլաթըն թէրազզընա հարարմ էտէն
ամէլիյաթըն պիլկիտի (մէսէլա՝ իփէք իշխան
թութ ելթիշտիրմէք , պոյաճըլըք , հուն պումաշ
իմալը) էվրօֆայա կիրտիրիլտի , պահարաթ
վէ սաիր հուզուզաթ մաստէլէրինին իսթիմալը

պիթթէարիճ Ղարպա հայլալ , մէզազլար
Կիւքսէլաի , ֆիքրլէր ալընմազա օլաու : Պէյ-
լէնէ էվրօֆա րընհասանընըն տէրհալ սէպէպլէ-
րինտէն պիրի իշպու պահրի թիճարէթ օլաու :
Փազաթ պիզաթ վիսիալ վէ ճէնսվա գու-
յուտաթը չէհատէթ էտիյօր քի սալթ պու
թիճարէթիլլէ թէրվիճիլտէ տէյիլ , իլլա սէնաաթ
ուսուլլարընըն էվրօֆայա իտիալընտա տախի
Հայլարըն պէյիլք հիսսէսի վար իաի :

Խափսէն , Հայլըգ սիւնայա՝ մէսէնիյէթ
խախիմ մուգքիսիր զիւլաթ վիւրիշ սիր : Հայաս-
տանըն ճօղրաֆի , սիյասի վէ սաիր անվալը
նէթիճէսի օլարաղ , 4 իւնճիւ ասրտան պէրու
էն մուլթէտիր Հայլար քէնալլէրէ իսարիճալ
ֆաալիյէթ մէյտանը պուլմուշ վէ էմէպլէրէ
էն ֆաիտէլի խըտմէթլէրաէ պուլունմըլ արը-
լար : Պուլկար արաաընտա սիյասի տախիսն-
տէ էն Կիւքսէլք մէրթէպէյէ Երիշմիշ զէվաթ
(գրալար վէ իմիլերաթօլլար) , ճիւնալիլ մու-
հարիպլէր , միւլլիս միւսալլէր : սիյասէթչի-
նա սիւքէլա վէ սիւֆէրա , էսհապը սէրվէթ
ու զէքիս մուլիլուս , սարաթլար վէ չէհպէն-
տէրլէր , ֆէթիլլէր թէրալմանլար , տէհա սահիպի
մուճիտ վէ մուլթէրլէր վէ զայրիհա , պու-
լունմուշ վէ պուլունմադտա արը : Իսմէրինի
վէ իշլէրինի ֆիրատէ ֆիրատէ զիքը էթմէք
պիլի չօղ ուղալա կէթիլլէր :

Հայլըղըն մէտէնիյէթլէ րօլը պիթմէմիշ ,
պէլքի հէնուզ պալլամըլ արը , անտէ չիմաի-
յէտէք կէօրիլլէնտէն զիյատէսինի իճրա իշխան
իմփանիյէթլէր վար արը : Մատէմ քի Հայըն
պիթիլլէր թարիլի էօմիւ «Նուր» զիյատէ
նուր» թապիպի օլմուշ արը , քէնաի շաիրլէ-
րինտէն՝ «Ազաճն Աստուաճ» հիւրրիյէթ նաղ-
մէսի միւլլիֆիլին» «Հայլար թէնվիր օլուն-
մալը վէ Ասիա գալմալարը իշինէ նուր նէլը
էթմէլի տիր» վէյղամընը Էրտէ հա կէճտէ քէն-
տինէ ալաթիլլէր իթթիլաղ էտէնէք տիր : Նուր
միւլլէլլիլի հալինտէ անըն միւսթապլէ իմ-
քիանիյէթլէրինէ նազարէն տիր քի պէյիլք
Ինկիլիլ Կլասթօնըն «To serve Armenia
is to serve civilisation» Էրմէնիսթանա իւրա-
մէթ էթմէք մէտէնիյէթլէ խըտմէթ էթմէք տէ-
մէք տիր : քէլամը էն զիյատէ տէրին մանա
վէ էնէմմիյէթի հաիղ տիր :

Մ ՈՒՆԱՊԵՐԱԹ

ԹԱԼԻՄ ՈՒ ԹԵՐՊԻՅԵՆԻՆ

ՄԻԻԹԵՆԵՎԼԻ ԻՏԵՍԱՆ ԿԼԻՄԱՆԵՐԼԻ

ՍՈՐ ԷՏՈՒՆ ՓԻՅՐՍ

1.

[Սըր Էտուրն փոյր, 40ը միւթէճափիզ սէնէլէրտէն պէրու իսթանպուլու միւթէմէքքին պուլունան մէչնուր պիր ինկիլիզ տալա վէքիլի տիր: Միւմարիէյն մէմէքէթիմիզին բիւճալը սիյասիյունը վէ էճնէպի սիւֆէրասը վէ պիր չօզ Էէրլի վէ էճնէպի գէվաթը մէչնուրէ իլէ միւնառէպաթա պուլունանը վէ ինկիլիթէրրաճա տա մարուֆ պիր զաթը միւնէթէրէմ սիմաթ տիր: Թիւրքիա թարիխինէ վէ Շարգ մէսէլէսինէ տաիր էն զիյառէ վուգուֆը օյան զաթ օլուպ, ինկիլիզ զաղէթալարընտա մէսէլէ ի մէզքիւրէտէն նուֆուզ իլէ պահս էտէր վէ պիր չօզ Էսէրլէրի վար տըր: Միւմարիէյն՝ Թիւրքիանն մուհիպպէրինտէն, խուսուսա էրմէնիլէրէ գարը տէրին պիր իշթիրաք վէ Էիւքսէք էթքիւր թաչրյան պիր զաթ տըր: Պու քէրրէ Մէրգիֆունա օլան սէյահաթըմըդտա միւմարիէյնին բէֆազաթընտան իսթիֆատէ էթմէք շէրէֆինէ նալի օլուդ: Աթիտէքի պէնտ պու սէնէ Անաթօլիա գօյէճին իմթիհան զիյնէթլէրինտէ միւմարիէյնին իրաա պուլուրտուդու նութգտան միւգթէպէս տիր:

Յ. Գ. Գ.]

Թալիմ ու թէրպիյէնին մագսէտի՝ Էէնճիւրի ֆիզիլի, ազի վէ ախապի խուսուստա փէրվէրտէ էտէրէք, հայաթտա քէնտիլերի իրչատ էտէճէք մէպտէլէրի վէ իլլէրինէ Էարայաճադ մալիւմաթը անյէրէ վէրմէք տիր: Էիւքսէք մէքթէպլէրտէ թալիմ ու թէրպիյէ հագգընտա օյան իտէալար վէ մէսլէքլէրի անլամադ իչին պազը մէմէքէթլէրին ուսուլլարընը ալըպ անյէրի միւթալէա էտէլիմ:

Էվվէլա, ինկիլիզ թալիմ ու թէրպիյէսինին ուսուլլարընը անլամադա չալըշալըմ: Պունու Էարմազ իչին գուրունը վիւսթայա կիթմէլիլիզ: Օ վագթիլէրտա տարիպիինունլարտա վէրիլէն թէարիսաթ պաչըճա ուլումը բիչազիլէտէն պաչար վէ Լաթինճէ վէ ֆէլսէֆէ իլէ մէչդուլ օլուր իտի: Իլմ ի հէնտէն՝ Բիւտտոստան 300 սէնէ գատար էվվէլ Էարմազ օլան Եուզլիտին տէրա քիթապընտան թէտրիս էտիլի իտի: Քի չիմոյէ գատար մէզքիւր քիթապ տէրա քիթապը հալինտէ իսթիմալ օլունամագտա տըր:

Լաթինճէ՝ աինի էտէպիյաթըն լիսանը օլուպ, մուհարըրաթըն էքսէրիսի օ լիսանտա Էազըլըր իտի: Լուր 14ինճիւնին գէմանընա գատար տիպլ Էաթլարըն լիսանը Լաթինճէ իտի: 15ինճի տարտա իսթանպուլըն Թիւրքլէր թարաֆընտան զապթ օլունամաթ իւզէրինէ Բոււ թալէպէնին էթրաֆա տազըլմասըլա Եունանիճէ տախի էվրօֆա տարիւլֆիւնունլարընա իտիսալ էալիտի: Պու սուրէթլէ Էիւքսէք միւնսիսաթը իլմիյէտէ թէտրիս էտիլէն մատտէլէր անճազ Ուլումը բիչազիլէ, Լաթինճէ վէ Եունանիճէ լիսանլարը վէ էտէպիյաթը, վէ ֆէլսէֆէ իտի: Թէարիճէն տէրա փրօլլարմարընա պաչգա մատտէլէր տախի իտիսալ էալիտի իտէ տէ, ինկիլիզ մէսլէյի պու գուրունը վիւսթա ուսուլունա թապի զալմը տըր:

Թալէպէ պաչգա իլմէրին թանսիլինտէ հուրր պրազըլըր իտէ տէ, մէզքիւր չիւպլէրտէ սըզը իմթիհանտան կէչմէյէ մէճպուր պուլունուրար: Պու մէսլէյին ֆազլիլթի շարատա տըր, չէյլէ քի թալէպէ քէնալինտէն թալէպ օլունան պու պիր զաչ չիւպլէրտէ միւնքէմէլ վէ տագիդ մալիւմաթ թանսիլ էտէր վէ պու Էօլտա մէսլէլէրի հէր թարաֆը վէ միւքէմէլ պիր սուրէթտէ թամիդ էթմէքլիլէ թալիմ օլունուր: Թալէպէ պունտան սոնրա միւթալէա իչին պաչգա մատտէլէր էլէ ալսըզընտա անլէրի տախի աչի սուրէթտէ թամիդ էտէր:

Պու ուսուլ սայէսինտէ ինկիլթէրրա տիւնհայա պիր չօզ պէոյիւք զաթլար թագալիմ էտէպիլմիշ տիր, քի ընլարտան պիր գաչընը զիւր էտէլիմ:

Պրանսիա Պէյքըն պիւթին էվրօֆա իչին ուլումը թապիլէնին թէմլիլին գօյմուշ տըր: Սըր Բահակ Նեւտոն տահա պէոյիւք պիր զաթ իտի: ուլումը բիչազիլէտէ իճրա էյլէտիլի տագիդ միւթալէալար պիւթին էվրօֆանըն ազլի հայաթընա թէէսիլ էյլէմիշ տիր: Գուվ վէ ի ճապիպէյի վէ անըն գալիտէլլինի, Էճրամը ֆէլէքիլէնին հարաքիսթընը տագիդ պիր սուրէթտէ թարիֆ էթմէքլէ ուլումը թապիլէտէ ինգիլապլար մէյստանա կէթիլմիշ տիր: Ճոն Միլթընըն չիլլէրի վէ Նէսըլէրի ինկիլիզ լիսանը տուրտուգճա տուրաճադ տըր: Գանըն ճէվլէանընը քէչֆ էյլէյէն Հարվի վէ թէքիւմիւլ գալլինտէ պէոյիւք Էտիտէլէր քէչֆ էյլէյէն Տարվին հէփ պունլար ինկիլթէրրանըն Բէյմպիլիմ տարիւլֆիւնունընտա պու էսքի ու-

սուղ իլէ թալիմ օյունմուշ օլան քիմսէլէր ի-
տիլէր: Անլէր ուլումը բիյաղլիյէ, լաթինճէ
վէ Եունանիճէլի թաղիւզ վէ միւքէմմէլ պիր
սուրէթաէ թամիզ էյլէմիլլէր իտի, վէ պու
հօլտա թահսիլ էյլէտիքլէրի ազլի սիյրէթլէ-
րինի հէր պիրի քէնտի տաիրէսինտէ իսթիմալ
էյլէյէրէք աճայիւզ նէթիճէլէր էլաէ էտէ-
պիլմիշ տիրէր:

Պիլ Խնկիլիլլէր ինանրըզ քի, թալիմ ու
թէրպիյէ իսուսուսընտա Խնկիլիլլէրին պու ի-
տէալը անլէրին սիյրէթինի թէշքիլ էթմէքաէ
պէօյիւք իշ կէօրմիւշ վէ հալա կէօրմէքաէ
տիր: Խնկիլիլլէր կէնճլէր պու պէօյիւք միւշու-
սէսէլէրաէ այնի մաստէյի, այնի տէրէճէ սըզը
ուսուլտա վէ տաղիւզ հէմ միւքէմմէլ սուրէթ-
աէ թահսիլ էթմէքլէ ֆէրտէն տաղիւզիւք էօյ-
րէնիյօրլար վէ արալարընտա ճիւմհուրիյէթ
հիսսի թէամմիւմ էտիյօր:

Վաթէրլօ մուհարէպէսինաէ ֆիւթուհա-
թը զաղանան Վէլինկիլլէրն «Պու մուհարէպէ
Խնկիլիլլէրանըն իթըն մէքթէպինին օյուն
մէյտանընտա գաղանըմըշ տըր» տէմիշ տիր
— Եանի տէմէք իսթէր քի, Խնկիլիլլէր ասքէր-
լէրի օլ մուհարէպէսէ կէօսթէրտիքլէրի էնիլ-
յէթի մէքթէպաէ օյուն օյնար իքէն թահսիլ
էյլէմիլլէր իտի: Խնկիլիլլէրին Հինտիթանտա
վէ տիկէր պէօյիւք միւսթամէրէլէրտէ հիւքիւ-
մէթճէ իտարէ ի ումուրտա կէօսթէրտիքլէրի
մէհարէթէ տիկէր միլլէթլէր հայրան գալը-
յօրլար: Պու տախի Խնկիլիլլէրանըն մէքթէպ-
լէրինաէ վէ օյուն մէյտանլարընտա դուլլանը-
լան մէսէլին նէթիճէսի տիր: Հէր պիր Խնկի-
լիլլէր քէնտի էֆքեարընը պիլա խալֆ պէյան
էթմէյէ վէ պաշալարըն էֆքեարընա տա հիւք-
մէթ էթմէյէ թալիմ օլունուր:

Պու մէսէլէք թիճարէթ վէ սէնաաթ տա-
րէլէրիմիդաէ տէ կէօրիւնիւր: Խնկիլիլլէր կրեյ-
լէրինտէ բուհպան հա տին ալէյհինտէ նիւմա-
յիլլէր վէ հախօտ ինգիլապ նիտալարը իշի-
տիլմէզ: Պաշալարըն էֆքեարընա հիւքմէթ
էտէրէք անլէր իլէ էօյլէ մուսմէլէ էալիլի:
Պու իսուսուստա էվրօփալլէրտան էփէյի
ֆարպըլ տըրլար: Պիր միսալ զիքք էալէյիմ:
Իքի իւշ սէնէ էվլէլ Ֆրանգֆօրթտա ամէլէնին
պէօյիւք պիր դօնկրէսի ազա օլունուպ, անտէ
նասըլտա տին մէսէլէրի մէյտանա կէլաի: Մա-
լիւմ օլտուղու իւզրէ էվրօփա Սօսիալիսթիյէ-
րինին բէիպէրի ալէլ ումում տինի թահսիլ
էտէնլէրտէն տիրէր: Պու մէճլիսաէ 40 դա-

տար Խնկիլիլլէր մուրախիտալար տախի վար ի-
տի: Եսնա ի միւպահէսէտէ անլէրտէն պիրիտի
Քրիսթիյանլըզը թահսիլ հօլլու իրաա էտիլէն
պիր նութգա ճէվապէն, քէնտինին Քրիսթի-
յանլըզըն հագիպաթ օլտուղուհա ինանսըզընը,
վէ քէնտի իլլէրինաէ իլհամը՝ Յիսուս Քրիս-
տոսին հայաթընտան ախղ էյլէտիլինի պէյան
էյլէտի: Պունուն իւզէրինէ տիկէր Խնկիլիլլէր
մուրախիտալար սնը ալզըչալըպ, ճիւմէսի
պիրտին «Ճէլլի տիր Յիսուսն իտի» իլահի-
սինի թէրէննիւմ էյլէտիլէր: Պիւթիւն ճէմաաթ
անլէրին շէմաաթընտան օլ պատար միւթէս-
սիր օլտուլար քի, անլէրի ալզըչալարաղ,
օլ իլահիյի թէքրար թէրէննիւմ էթմէլէրինի
թալէպ էյլէտիլէր:

Պէն իտախ էտէրիմ քի Խնկիլիլլէրին
պու էսքի թալիմ ու թէրպիյէ ուսուլու, միւ-
թէֆէքքիր, քէնտի քէնտինէ կիւլէնէն վէ
իլզլթ ի նէֆսէ մալիք տալմէր հուսուլէ կէ-
թիւմիշ տիր:

Պիր աէ Ալմանլարըն թալիմ ու թէրպիյէ
մէսէլէք վէ իտէալընը միւթէլտա էտէլիւմ: Ալ-
մանլարըն էֆքեարընճա թալիմ ու թէրպիյէ
քեամիլէն ամէլի օլմալը տըր: Ալման սա-
նաաթքեարլար, օգուլուպ Եաղմաղը վէ իլմի
հիսապը էօյրէնտիքաէն մատա, տիւկէլլիք-
աէն, մատէնճիլիքաէն, ամէլի հէնտիսէտէն վէ
քէնտի սէնաաթընա ալազատար օլան պիր
չօզ շէլէրտէն խապէրտար օլմալը տըր: Պիր
Ալմանըն մարիֆէթի պիւթիւն ֆիքրինի վէ
գապիլիլլէթլէրինի քէնտի իշինէ մէրքէլլէն-
տիրմէսինաէ տիր: Մալիւմ օլտուղը իւզրէ
պու մէրքէլլէնտիրմէք հալի մուվաֆֆաղիյէ-
թին Ենէմ չարթլարընտան տըր: Պիր տէֆա
պիր գարը, «Օղլում զլնկին օլմագ իլին նէ՞
հաիմալը», ալյու Բօշիլտտէն սիւալ էյլէտի-
յինտէ, օ ճէվապէն «Քիւրբիթ սաթսըն» տէտի,
Եէնի տիգգաթընը, էֆքեարընը վէ պիւթիւն
վաղլընը քիպրիթ սաթմաղա հասը էյլէմէսինի
թալմիլլէ էյլէտի:

Ալման ուսուլը միւթէլտաախլէր մէյտանա
կէթիւրմէքաէ մէչուր օլմուշ տըր: Պիր Ալման
ֆուսիլսուրթիւն մուսլիմի էօլիւմ հաթա-
դինտա «Էյէր թէքրար պու տիւնհատա հաչա-
մաղա ֆուրտաթրմ օլտա, պիւթիւն տիգ-
գաթըմը Բուճմանին Են (ԵՄ) էտաթընըն միւ-
թալէտսընա հասը էտէր իտիմ», տէմիշ տիր:
Ալման մէսէլլի էթիթտա մէսէլէսինի օլ գա-
տար իլէրի կէօթիւրմիւշ տիր քի, հիշ պիր միլ-

լէթ անկէրէ հէթիչէմէզ: Վազաա Հինտիս, թանտա քաւթ ուսուլը նէթիճէսինտէ էհաւ լի էհտաաղարընըն սէնաաթընը նէսլտէն նէսլէ էօյրէնիպ էօյրէթմէքտէ տիրլէր: Լաքին անլէր հէնի շէյլէր մէյտանա հէթիրմէյօրլար:

Ասրը հազըր մէտէնիյէթի թէրազըր էթտիքճէ իրթիսաա էհէմմիյէթ քէսպ էթմէքտէ տիր: Քէօյ տօգթօրլարը հէր խասթալըրը թէտալի էտէրլէր, լաքին պէօյիւք շէհրլէրտէ հէր տօգթօր պիր տաիրէնին միւթէխասսիսի օլուր: Ինկիլթէրրատա էօյլէ տալա վէթիլլէրի վար տըր քի, մէհքէմէ էիւզիւ կէօրմէղլէր, զիրա անլէրին իչի խուսուսի մէսէլէլէրէ տաիր ֆէթվա վէրմէքտէն իպարէթ տիր: Լաքին միւթէխասսիսի տաիր քէնտի մալիւմաթլաւընը ումուսի թալիւ ու թէրպիյէ իւզէրինէ թէէսիս էթմէք կէրէք տիրլէր: Պու կիւն էվօրփա վէ Ամէրիգանըն պէօյիւք տարիւլֆիւնոնընլարընտա շու ալիւսթուր ճարի տիր, էանի «Վազթընըն միւսաաաաէսինէ կէօրէ հէր մաաաա էիւզէրինէ միւմքին մէրթէպէ չօք մալիւմաթ թանսիլ էյլէ, ամմա պիր մաաաաէտէ միւթէխասսիս օլ:» Իրթիսաա ումուսի մալիւմաթաան սօնրա կէլիր:

Պէն պիր Ինկիլիզ մազամընտա պիզիմ մէուէյի տիկէրլէրէ թէրճիհ էտէրիմ վէ զաննըմճու հէր ճէհէթլէ միւքէմմէլ աաէմ հէթիչտիրմէյէ քէաֆի տիր: Ինկիլիզ ուսուլը՝ ֆէրաի քէնտի պաչընա իչլէմէյէ թէշվիւք էտէր: Ինկիլթէրրա վէ Ամէրիգաաա թէշէքքիւլ էտէն պիհիսապ իրթիյարի ճէմիյէթլէր պու ուսուլուն նէթիճիսի տիր:

Վազաա պուընըն նախօշ ճիհէթլէրի տէ վար իսէ տէ, պէօյիւք մէնֆաաթլարր տա վար տըր: Լաքին շուըն տա զապուլ էթմէլիյիլ քի Ալման ուսուլը տաիր պազը ճիհէթլէրտէ պիզիմքինէ միւրէճճաա տըր: Պու իքի ուսուլլար հէքտիկէրինին միւթէմմիսի սալըլապիլիր: Պու սէպէպաէն Ալմանլար միւթամէրէ իտարէ էթմէյի էօյրէնմէք իչիւն Հինտիսթանա կիտիւլ պիզիմ ուսուլլարը միւթալէա էտէրլէր: Ինկիլիզլէր տէ հէր հանկը պիր տաիրէտէ միւթէխասսիս օլմազ իսթէրլէր իսէ Ալմանիսայ կիտէրլէր:

Իմաի պանա կէլիր քի, պու իքի իտէալլարըն իթթիֆազը էն էյի մէսլէք տիր, վէ պու միւթէնէվլի ուսուլտա մուվաֆֆազիյէթ չօգճա ֆէրտտէն աալըն տըր: «Էյլին իչլէմէյէ հէր նէ պուլտու իսէ, անը գուվվէթին իլէ իչլէ» տիրսթուրը Սոդոմոնըն էյամընտա օլտուղու կիպի պու էիւն տաիր էն զիյատէ հաքիմանէ գաիտէ տիր:

ՓՐՈԹԵՍԹԱՆԹԼՐՂՐՆ ՏԱՎԷԹԻ

2.

Պու քիթապաան էանի Քիթապը Մուզաաաաէստէն Միլաօն, Շէյքաիիր, Ուօլթըր Սքօթ, Եզիլէ, Շնորհալի վէ Նարեկացի կիպի զաթլար իլհամ զապուլ էյլէմիլ տիրլէր:

Պու քիթապ պէօյիւք պէօյիւք միլլէթլէր թէվիտ էյլէմիլ վէ տիւնհայա հիւքմ էտէնլէր ծնլար օլմուլ աըրլար: Պու քիթապ հազպընտա խալի թէվաթուրլար չըգմըլ վէ էհալի ծնա էսքի հիւրմէթի վէրմէմէքլիյէ թէճրիպէ օլունմուլ իսէ տէ, ճիւմլէ էտիլէն ինճէ ինճէ թէֆթիլ վէ թէթէպպիւլէր վէ թէնգիտլէր ծնուն անճազ նէ օլմալըպ աա նէ օլտուղունու իղհար էտէրէք վէ ծնուն հազիզի գըյմէթինի կէօթէրէրէք մէվլիինի էիւքսէլթմիլլէր: Պու անճազ պէնիմ սէօղիւմ տէյիլ, Ամէրիգաաա էն էիւքսէք վէ էն հիւրը էֆքիարլը զաթլարըն տա սէօղիւ տիր: Պու քիթապ Ալլահ թարաֆընտան պէնի պէշէրէ ինամ օլունմուլ պիր նիմէթի ազիւմ տիր:

Մուռն գրաաթ վէ միւթալէաաը անճազ պիր սընըֆ աաէմլէրին տէյիլ, ճիւմլէնին հազըր տըր: Պիր վազըթ ֆիլան պիր սընըֆա աիտ տիր զանն օլունտու իսէ տէ, պունուն սէպէպի շու օլմազ կէրէք տիր, շէօյլէ քի,

Գաաիմ վազթըն հերեթիկալարը Քիթապը Շէրիֆ իլէ Քիլիսէ պէյնիմաէ օլան միւպայէնէթի կէօթէրմէք իչիւն ծնտան ալէթլէր իսթիխրաճ էտէրլէր իտի: Պունուն իւզէրինէ Քիլիսէ խաաէմլէրի օլ քիթապա՝ տիւլմէնէ սիւլահ վէրիյօր նազարը իլէ պազմազա թէճրիպէ օլունտուլար: Պաաէհու քիթապը պիւս պիւլթիւն հերեթիկալարըն էյինտէն ալմազ իչիւն, ծնու անճազ լ'էսուլլարըն խալէֆի օլան բուհանի մէմուրլարըն էանի էլ գօնուլմուլ քիմսէլէրին օգուլուպ անլաթմազ կէրէք օլտուղունա տաիր ֆէթվա չըգարտըլար, պէօյլէճէ ալմամը նաա ծնտան մահրում գըլընտը:

Լաքին Փրօթէսթանթլըզ Քիթապը էինէ խալգա իտէ էթաի: Հէր հանկը Փրօթէսթանթ խանէսինի զիյարէթ էթսէն ծնաա պիր Քիթապը Շէրիֆ պուլուրսուն: Փրօթէսթանթլըզ սալթ պու զատար էթսէ պիլէ միլլէթէ պէօյիւք պիր խըրամէթ էթմիլ օլուր իտի:

Պրանքին ֆէյլէսօֆ տէմիլ տիր. «Հէր էվտէ պիր Քիթապը Մուզաաաաէս վէ էյի պիր զազէթա պուլունմալը:» Քիթապը Մուզաաա-

տէսի պիպիմ Առնստրանական փէտէս ու մա-
տէրէլը չօգ օգուրլարտը, պիլմէմ Կէնիլէր. օ-
նու՝ ծնլար գատար օգուրլար՝ մը:

Ինծիլի քիլիսէլէրին տալէթի խեղաս քարի-
զինի հէր հալաէ քեռանիլիւպ էթմէք տիր:

Խէլաւորն Ալլահա ըրէվէթ վէրէրէք տէյիլ,
անճադ անըն սալթ պինիհալէ բաճէթինտէն
նէշէթ էթտիլինի իլան էթմէք տիր: Քիլիսէ
թարիխինի աչ վէ աթիտէքի Էֆքեարա թէ-
սատիւֆ էտէրսին, դատիմ քիլիսէ վէ դուրուն
ը միւթէվասըթա Պողոս ընտուրուն թալիմինի,
Կանի ինսանըն ֆէսատ վէ աճընը, վէ Կօզար-
տան Իլահի էլ ուղանըպ տա օ Կօլտա տաէմ
Կէնիսէն սօղմատըղը հալաէ, անըն իսահը միւթ-
քին օլմատըղընը վէ Ալլահըն տիրտարը իլէ
մէսուր օլմամալ իսիլինի գապուլ էլէտի: Օ-
րէնճին իքինճի սինօտընտա շու գարար վէրիլ-
տի, Կանի «Հիչ պիր շախս լութֆը իլահիլէ
մազհար օլմատըղճա խայրա սօղրու էլք ա-
տըմը ալամազ», Գաթօլիք քիլիսէսինի ի-
թիգատը պու իտի: Գուրունը միւթէվասըթա-
նըն էֆքեարը տախի շունտան իպարէթ ի-
տի, Կանի թապիլի ատէմ պօղուլմուշ, ֆէսա-
տա վարմըշ վէ տիւշիլին պիր հալաէ տիր:
Գատիմ քիլիսէ պուրայատէք Պողոս իլէ հէմ
էֆքեար պուլունտու: Պու գատարը փէսէնտ
օլունտու: Լաքին Պողոս ինսանա պիր կէճա
լիյազաթ վէրմէյէրէք խէլասը սալթ Ալլահըն
պիր մէվիպէսի տէյու թարիֆ էթտի: Քիլիսէ
տախի իքինճի ալնրտէն պաշայարապ լութֆը
իլահիլին լուղունընը, ծնուղ հիչ պիր ֆէր-
տին խէլասը միւթքին օլմայըպ, վէ թապիլաթ
ը ինսանըն ֆէսատը սէպէպինտէն, խարիֆ իւլ
ատէ պիր գուվվէթ օլմատըղճա թէպուլ վէ
իսլահ օլմամալ իսիլինի գապուլ էթտի: Փա-
գաթ քիլիսէ լութֆը իլահիլին գապուլունու
այինլէր վէ ֆիլիսէ Կարարը (Կիլիկիական Կար-
հուրդի) իլէ պիլլէշտիլտի. անճադ պունլար
վասիթասը իլէ, պունլարա իշթիրաք էտէրէք,
տաէմ լութֆը իլահիլի գապուլ իլէ կիւնահա
ղալիպ օլարապ խէլասա նաիլ օլուր տէտի:
Պու էֆքեարըն Պողոսըն թալիմի իլէ իմթիգաճ
էթմէտիլի աչըղ տըր: Պողոս տէյօր. «Ինտ Ալլ-
լահ հիչ պիր քիլիսէին» չէրիաթ իլէ թէպուլ
օլունմատըղը տէրքեար տըր:» (Գաղ. 3. 11,
Պիլթիլն մէքթուպու օղու:) Երնէ տէյօր. «Զի-
րա իման վասըթա օլարապ, ինայէթլէ խէլաս
պուլտունուղ. պու տախի սիղտէն օլմայըպ
Ալլահըն աթիլէսի տիր, ալմիլիսէն տէյիլ տիր,

թաքի քիմաէ իֆթիլար էթմէսին:» (Եփես. 3.
8, 9.)

Բահնիլանըն զիգըյմէթ սիւթունլարընտա
չօգ աէֆա թէքէրրիւր օլունտուղունա կէօրէ,
խէլաս ազսեւ, այինլէր վէ հազիլի ֆազիլէթ
իճրաը աանի ճիւ:

Պիլ շու վէ պու այինի վէ Քրիսթիանճա
ֆազիլէթի խէլաս իչիւն տէյիլ, խէլաս օլտուղ
տէյու իճրա էթմէլիլիլ: Պունու անլաթմադ
փէք միւշքիլ կէօրիւնիլյօր: Իշթէ պու իլլաս
թարիլի լայըղը իլէ անլաշըսա, ամէլլէր իլէ
խէլաս տալասը օթթատան գապար իտի: Օլ
դէման «Շարաթ կիւնիւնիւ սապլամալը, վաֆ-
թիլ շու թարգաւ օլմայը» տէյու քիմ իտ-
տիա էտէճէք իտի: Զիւնքի տահա Շարաթը
հըֆղ էթմէտէն, ատէմ Ալլահա իման էտէրէք
մէճճանէն խէլաս օլտօյօր:

«Թարիլ տալիմա թէքէրրիւր էտիլյօր» քէ-
լամը պիր հազիլաթ տըր: Պողոս մէճճանէն
խէլաս վաղ ու իլան էտէր իքէն տախի, պիր
թաղըմ զաթլար «Շարաթ վէ այ պաշը. . .
թուլմազսանըղ խէլաս օլմազսընըղ» տէյօր-
լար իտի. (Կող. 2. 15) չիմտի տէ այնի չէյ
վուղու պուլա պիլիլ:

Լութֆը իլահի ֆիլիսէ Կարարը (Կարհուրդ)
իլէ գապուլ օլունտուր էֆքեարընտան նէ՝ վէ-
լիմ նէթիճէլէր թէհատալա էթտի: Մատէմ
քի քիլիսէ էսրարը բուհպան վասըթասը իլէ
իճրա օլունտուր, պու վէճհ իլէ աաէմին խէլասը
ծնլարըն էլինէ կէշտի: Պունտան թէվէլլիւտ
էլլէյէն մազարաթլարա թարիլ չէհատէթ է-
տէր: Փրօթէսթանթլըգ վաֆթիլի վէ հաղա-
ղաթիւնը քէմալը հիւրմէթ վէ վազար իլէ իճ-
րա էտէր իտէ տէ, անըն խէլաս իչիւն տէյիլ,
խեղաս օլանլար իչիւն օլտուղունու թէէյիտ է-
տէր: Փրօթէսթանթլըգ Ալլահ իլէ ինսան պէյ-
նինաէ վասըթա գապուլ էթմէղ, Ալլահա սօղ-
րուտան վարըլըր տէյու ինսանը: Պէն ի պէշէր
Ալլահա հազիլի իման վէ թէվպէ իլէ կիւնահ-
լարընը իթիլաթ էտիպ անըն բաճէթինէ միւ-
րաճէաթ էտէրաէ, աֆվա նաիլ օլուպ էվլատ
ուլլահ օլուր տէյու իթիմատ էտէր: Միւսրիֆ
էվլատըն թէմսիլի պունու կէօթէթմէ՞ղ մի:
Քրիստոս էֆէնտիմիլ պիլէ Ալլահըն կէօնիւնիւ
Կաթիմադ իչիւն տիւնհայա կէլիպ էօլմէտի. ան-
ճադ Ալլահըն ճինս ի ինսանա սունտուղուն աֆվ-
լըղը վէ անըն նիհայէթսիլ մուհապպէթինի ի-
լան էթմէյէ կէլտի: Իշթէ Առնստրան (միւթտէ)
պունտան իպարէթ տիր: Ատէմին էտէճէյի Ալ-

լահ թարափընտան մէճճանէն վերիլէն ափ-
լըղը գապուլ եա տա րէտա էթմէք տիր :
Պու մեճճանէն խեշաւ քարիդի , փրօթէսթանթ-
լըղըն ճանը վէ նէֆէսի մագամընտա տըր : Ի-
ման պիլէ րէսուլուն տէտիլինէ կէօրէ Ալլահըն
մէվիպէսի տիր :

Անըն տավէթի Բրիսթիսնա հազըլըր մու-
գասեսա ախլադի պիր հայաք իյե հաշամազ ճըր :
Հէր Բրիսթիսն թէսմիյէ օլունանըն վաղիֆէսի
պու իսէ տէ , տահա զիյատէ ճէմիի վաղըթտա
Աւեսարանըն թալիմիլինի ալան , անըն սիւտիւ
իլէ պէսլէնէն , վէ քանքի հէր ան անըն մու-
հիթի իշինտէ հաշայան զաթլարտան հագգ իւզ-
րէ եիւքսէք վէ փաք պիր ախլադի հայաթ մէ-
մուլ օլունուր :

Սիզին փէտէր վէ վալիսէլէրինիզ էյի պուշ-
լամըշար իտի . իսմէրի եալան սէօյլէմէզ չըզ-
մըշ իտի , իշքի իշմէզ , սիկարա պիլէ գուլլան-
մազլար իտի , կիրաակլի սըղը հըֆզ էտէրլէր
իտի . քիլիսէյի սէվէրլէր իտի : Աճիզանէ պիր
րուհանի փէտէր հալլինտէ սիզէ նասիհաթ է-
տէրիմ քի , աթալարընըղըն մէսլէքինտէն ոսի-
մայընըզ : Էօնիւմիւղէ գօնուլան իպրէթ Բրիս-
տա ճըր , էպէտէն ճնա պէնդէր օլմադ իշին
սայ էտէճէյիզ : Օ քեամիլ ատէմի սիւնհայա
կէօնտէրմէսինտէ , Ալլահըն պիր մագսէտի տէ
հուզուրուսուլա քեամիլ պիր զաթ նուսուհէ-
սինի գօմագ իտի քի , օ պիլիմ հայաթ իսհալը-
մըզ օլուն : Էյէր տավէթ օլունուսուլուսուլա
կէօրէ , մուգատտէս պիր հայաթ իլէ եաշամազ
իսէք , մէպտէլէրիմիզ նէ զատար տա ալի վէ
կիւզէլ օլսա ֆաիտէսիզ օլուպ տիգգաթ ճէլպ
էթմէյէճէք տիր : Սէքաիկէրիմիզի սէվմէյիպ
զավզաճը օլուրսագ , ուֆագ վէ էհէմմիյէթսիզ
մէսլէլէրի պիլէ միյանէմիզտէ հալլա գատիր
օլմազսագ , հազըլ հագգանիյէթի թանըմազ-
սագ , տալմա խըր խըր իլէ վաղըթ կէչիրիւ-
սէք , պէօյիւք քիւլիւք թանըմազսագ վէ չօ-
պանլարըմըզ իթիպար էթմէզսէք , պիլիմէ
պիրլէյիզ իլհազըղ էթմէյէ քիմ իսթէյէճէք
տիր : Պիր ճէմիյէթ եա տա քիլիսէնին տէյէր
ու դըյմէթի անը . թէշքիլ էտէն նէճիպ վէ ալի
զաթլարա կէօրէ տիր :

Իշթէ տավէթիմիզին պազըլարընը մուխ-
թասարճա արզ էյլէտիմ . պունլարա էմին վէ
սատըզ պուլունարագ , անճագ խարիճտէն վէ
տախիլտէն թէրազդի վէ մուվաֆֆաղիյէթ մէ-
մուլ էտէպլլիբիզ : Պէնճէ հէր յարանաւանդիւն
տավէթինի թանըլպ հիյն ի հաճէթտէ օնու

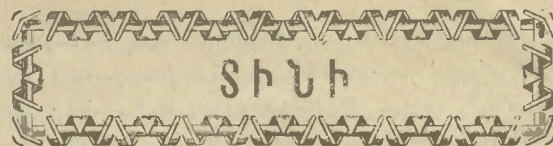
մուհապպէթլէ իզհար էթմէյի . պու իզհարաթը
ախէր պիր յարանաւանդիւն խասիմանէ պիր
նիւմայիլ տէյու թէֆսիր էթմէմէյի : Հէր պիր
յարանաւանդիւն մէպտէ վէ տավէթինի թա-
նըյարագ , եինէ տէ սալիլէր իլէ մուհապպէթ
վէ իշթիրաքը հիսս իլէ իշլէյէպիլիւր , նիճէ քի
Փրօթէսթանթլըզ քէնուի մէպտէսինի վէ տա-
վէթինի թանըյարագ միլլէթինի ճան պէրապէ-
րինճէ սէվմիյ , ճնուս իլէ իշթիրաքը հիսստէ
պուլունմուշ , պէրապէր իշլէմիյ , իուսուսի իլէ
օնուս տէրալէր Գեթսեմանիսինտէ պուլուն-
տուղու վազըթ հանընտա ույանըզ զալլպ պիր-
լիքտէ գան տէօքմիւշ , պիրլիքտէ հէրի տու-
տուրուլմայան չունճա զարարլարա ուղրամըշ ,
ագտէմճէ սալթ Պետրոս կիպի «Պէն պունլար-
տան տէյիլ իմ» տէսէ պաշընը գուլթարապի-
լիր իտի , պունու տէմէտի վէ ինշալլա՜ն իլէլ
էպէտ տէմէյէճէք տիր տախի :

Ինանըրըմ քի կիւն կէյէճէք վէ հայա կէլ-
միւշ քի սալի քիլիսէլէր , իուսուսի իլէ վալի-
տէ քիլիսէմիզ Փրօթէսթանթ քիլիսէսինին մէվ-
ճուտիյէթինին ֆաիտէլի օլուսուլունու կէօ-
րէճէք , էյէր չիմտիյէտէք կէօրմէտի իսէ :
Փրօթէսթանթ քիլիսէսինին հէքիւնէն մագ-
սէտի ումումա վէ իուսուսի իլէ սէվտիլի
միլլէթինէ աճիզանէ պիր իըտմէթ էթմէք
տիր : Ինանըրըմ քի պունու էթմէք իշլէն
մէպտէ վէ տավէթինէ սատըզ պուլունմագ
կէրէք , աքսի հալտէ սալթ քէնուինէ տէյիլ ,
ախէրլէրի վէ իուսուսի իլէ միլլէթինէ զիյան
էտէճէք տիր :

Մառնք Վերնըն (Վեր .) ՅԱՐ . ՃԻՆԻՇԵԱՆ
Նիւ Եօրզ

Իքի հէմիլրէլէրտէն պէօյիւյիւ վէֆաթ էյ-
լէտի : Սագ գալան զըզ իշթմիւշ իտի քի ճէն-
նէթտէ պիր աղաճ վար իմիշ քի անըն հաի-
րաղընտան պիր տանէ էլէ կէչիրիւսէն , անըն
իլէ էօլիւյիւ տիրլիթմէք միւմքին իմիշ :
Օ կէճէ րույասընտա մէլէքտէն պու հաիւրաղը
իսթէտի : Մէլէք անը կէօթիւրիւպ ճէննէթի
կէզտիրտիլինտէ օրասընը օ գատար կիւզէլ
պուլտու քի , մէլէյէ «Բէճա էտէրիմ պէնի տէ
պուրայա ալ» տէտի : Ույանտըղընտա արթըզ
եափրաղը արամատը :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՌԱՅԻՄԱՐ ՊԻՐ ՎԱՐՏԵՐԻ

«Թարիխին պիղէ էօյրէթալի էն մուհիմմ տէրսէլտէն պիրի չու աըր քի, տէվլէթլէրին հայաթընա հիչ պիր վալթ ուղուն ուղատիյէ րահաթլանմագ իչին ֆուրսաթ վէրիւմէմիչ տիր: Շայէա պիր կին պիր մէմլէքէթ էհալիսի «Պիր աղ րահաթլանմամը իչին վալթ կէլմիչ տիր, օթուրուպ հուզուրը պալ իլէ մաղըյը տիւչինէլիմ», տէմիչէր իսէ, էմին օլուն ուղ քի օ միլլէթ օ տաղիպէտէն իթիպարէն ճէնաղէսի ալայը իչին հաղըրլանմագա պաշլամըչ տըր: Պիր դավմ պէօյիւք պիր ֆաալիյէթ տէն սոնրա, հօրղուն պիր ատէմին քէնտի իչինն օրթասընտա ուղանըպ տա պիր աղ սօլուգ ալտըղը կիպի, զըսա պիր միւտտէթ իչին հօրղունլուղունը ալապիլիր: Լաքին պու հալ տիկէրինտէն քիւլլիյէն ֆարղը տըր: Եննի պիր թէչէպիւսէ հաղըրլըգ տըր: Միլլէթ օ հօլտա թէարրուղի հայաթըն միւճահատէսինէ սմատէ օլուր: Պու կին հայաթտա մուվաֆֆագ օլմանըն սըրըր թէարրուղի մէվղի թութմագտա տըր: Աթալէթ հաթօտ հաթթա թէտաֆիի հայաթ պիլէ զէվալըն մուհագգագ պիր ալամէթի տիր:»

Զաթըն պիրիսի Խնկիլթէրրանըն սիյասի հայաթընտան պահա էտէրքէն պալատէքի թապիրլէրլէ հայաթըն պէօյիւք պիր գաիտէսինի իզահ էթմիչ իտի: Այնի դաիտէ քիւլսէլէրին վէ ֆէրտէրին հայաթընտա տա ճարի տիր: Պիր քիլիսէ «Տօղրու թալիմի պուլաոււմ, ապ իսէլաս հօլունու էօյրէնտիւմ, կիւղէլ պիր պինայա, մուղթէտիր իչնիլէրէ մալիք օլոււմ, աթթըգ հուզուրը պալ իլէ իսթիրահաթ էտէպիլիրիմ», տէյու տիւչինիւրուէ, օ քիլիսէ քէնտի ճէնաղէ ալայը իչին թէտարիք կէօրմէյէ պաշլամըչ օլուր: Պու կին պու տիյարտաքի Խնկիլ քիլիսէլէր պու պէօյիւք հաղիգաթը թամիգ էտիպ, անը ճիտտէն քէնտի հայաթլարընա թաթպըղ էթմէք կէրէք տիրլէր: Եալընըլ տօղրու ագաիտէ մալիք օլմագ, իչին սըրասընա գօյմուչ օլմագ, հաթթա ալէյհինտէ վուղու պուլան հիւճիւմլէրէ գարը թէտաֆիի մէվղի թութմագ քեաֆի տէյիլ տիր: Թէարրուղի պիր վալիյէթ ալմատըղճա մու-

վաֆֆագիյէթ թէլմին էտիլմէլ: Քիլիսէլէրիմիլ պու տիյարըն ինհասը վէ էհալիսին իլլահա վէ սալահա նաղարէն իսէլաս էտիլէպիլմէսի իչին նէ հաֆաճաղընը թային էտիպ չիտտէթ վէ կէրմիյէթլէ իչէ գօյուլմալը տըր:

Հէր պիր միւմին իչին տէ պու գաիտէ սահիս տիր: Սալթ թէճրիպլէ մուգալմէթ էտէն տէյիլ, անճաղ սալահ իճրասընտ սայ էտէն մուվաֆֆագ օլաճաղ տըր:

Յ. Գ. Գ.

ԻՌԱՀԵՆ ԹՕՁՈՒՆՈՒ ԱԼՄԱԳ

Պաղըլար էվլէրինտէ կէօղէ չարփար, չէօր չէօփ վէ փիւլիքլէրի հէր կին օրթատան գալաըրըլար իսէ տէ, անճաղ սէնտէ պիր իքի տէֆա էվին թօլունու թօփրաղընը թէմիլլէմէյէ գալըլըլար: Օ վալթ իսէ էվին իչիալթ իսթ վէ էվտէ հէր քէս րահաթսըղ օլուր:

Պաղըլար տա աղլարընըն էստիյի վաղըթլարտա էվլէրին թէմիլլէմէյէ թէչէպիւս էտէրլէր: Վաղաա օ կին էվ թէմիլլէնիր, լաքին սոնրա պիր տահա նէ զէման էվին թօղլու էօրիւմճէյի ալընաճագ քիմսէ պիլմէլ:

Պաղը խաթունլար տա վար քի հէր կին ալէտտէվամ էվինի սիւփիւրիւպ թօղունու ալըր, վէ էվ հէր կին թէմիլ տիր:

Խոսանըն րուհու իւղէրինէ չէօքէն ինճէ թօղլար տա վար տըր: Օնլար պէլքի տէրնալ կէօրիւմէլլէր, լաքին հալալ հալալ կիւնտէն կինէ րուհուն իւղէրինէ չէօքէրէք անը քիրլէրլէր:

Սէնտէ պիր իքի տէֆա րուհը թէմէլլէմէյէ գալըլմագ քիֆայէթ էթմէլ: Զիրա ինսան թէլլիյէ կէվլէքլիյէ տիւչէր, վէ պու սէնէ ինմալ էտէր, կէլէն սէնէ չօղլուգ էնէմիյէթ վէրմէլ, պէլքի տէ նիհայէթ պիւսպիլթին իչին թէրքինի վէրլէր:

Սրա սըրա աճէլէ գարալլարլա րուհու թէմիլլէմէյէ չալըլմագ տա իչէ հարամագ:

Ասլ թարիգ պիր էյի էվ խաթունու կիպի հէր սապահ րուհու թէմիլլէմէյէ վէ ինճէ թօղլարընը ալմագա սայ էթմէք ատէթինէ մալիք օլմագ տըր: Կինտէ պիր տէֆա պիր աղ օղունագ, պիր աղ միւթալէա, րուհըն պիր գալաղիպէ քէնտի քէնտիսինէ չէքիլիպ սէմալի փէտէրի իլէ զըսա պիր միւլապաթ էթմէսի, գալպտէ պիր լաթիֆ թէրէնիւմ,— պու չէյլէր հէր կին իճրա էտիլալքլէրի թագտիրտէ րուհ տաիմա փաք վէ թէմիլ գալըր վէ իփրանմագտան մուհաֆաղա օլունուր:

ՓՐՕՓ. ՀԵՐԱՍԻԱՆ ԳԵՐԱՆԻՆ

Ինկիլթէրլարն՝ 19րէնձը ասորտա եաշամըզ
ոյսն միւթէֆէննին մուալլիֆէրինտէն փրօֆ.
Հըքսիլի Բրիտիանլըզ ալէյինտէ վէ լախարի-
յունլըզ (սկիստիսիլդն) լէհինտէ եազարըզ մու-
հարէրաթըլէ մէշնուր արը: Պիր տէֆա քէն-
տիսինէ վէ պաշգա պազը մէշնուր զաթլսրա վէ-
րիլէն պէօյիւք պիր զիյաֆէթտէն սօնրա պազը
սօսթլարը իլէ սիկարա ոտասընա չէֆիլմիշ օ-
լուպ, օրատա միւթէնէվլի մատտէլէր իւղէ-
րինտէ գօնուշոյօրլար իսի: Միւզաքէրէ ախ-
լադ վէ ախլադի թալիմ մէվլուրնա տէօնիւն-
ճէ, հազըրուտան պիրիտի փրօֆ. Հըքսիլի
խիթապէն քէնտի Էվլատլարընա ախլադ թա-
լիմ էթմէք իլիւն նէ քիթապ գուլանաղընը
սիւալ էլլէտի: Միւսաիլէյ ճէվապէն, «Հէր նէ
գատար պէն Ինճիլտէ մուզալլէտ միւճիգէլէրէ
ինանաղ իսէմ տէ, ախլադ թալիմ էտէճէք
էն էյի քիթապըն Ինճիլ օլտուղունա էմին իմ:
Պու սէպէպտէն զէվճէմին՝ էվլատլարըմա ախ-
լազը Ինճիլտէն թալիմ էթմէսինէ միւսաաւտէ
էթմիշ իմ,» տէտի:

ՍԸՐ ԷՏՈՒԻՆ ՓԻՅՐՍ

ԹԵՃՐԻԿԵԼԵՐԻՄԻՁ

Պազէն էօյլէ հօլարտա եիւրիւրիւզ քի
օրատա ինսան եա տա հայլան իլինէ թէսա-
տիւֆ էլլէմէյիլ: Լաքին պունտան՝ օրատան
հիշ պիր հայլան եա ատէմ կէշմէմիշ իտիյինի
խթինթաճ էտէմէյիլ: Պէօյլէ տէ, պիւզ էօյլէ
թէճրիպէլէրէ տիւլար օլապիլիւրիլ քի կէօյա
անլէր իլք տէֆա պիւղէ թէսատիւֆ էթմիշ
տիր կիպի հիսս էտէպիլիւրիլ: Ուայր, միւմին
սօսթուլ, օ հօլտան իլք եիւրիւրէն սէն տէ-
յիլ սին, սէնտէն էվլէլ օրատան չօզլար եիւ-
րիւտիլէր:

Թէճրիպէլէր հէր տաէմէ մախսուս տըր,
վէ անլէր տաէմին թաշըպալիլէճէյի նէվալէն
տիրլէր: Սէնտէն էվլէլ չօզլար օ հօլտա եիւ-
րիւմէք տէյիլ, Սլաճըն ինայէթիլլէ օրատան
սալիմէն կէշտիլէր: Անլէր չաշըն կիպի սէրսէրի
տօլաշըպ գալմատըլար, պիր հօլ կէօրտիւլէր
վէ սէլամէթէ նաիլ օլտուլար: Թէճրիպէ՝ պի-
ղիմ իլինէ տիւլիւպ գալմաղըմըզ պիր եէր
տէյիլ, պիլիլ օլտուղուլըզ եէրտէն տահա հօ-
գարը գալարըմադ իլիւն կէօնտէրիլէն պիր
վասըթա տըր:

Պիլիմ գանատլարըմըզ հօգ սըր քի, պիր

անտէ հայաթըն չու գարանլըզ տէմէրինալէն
ֆըրլայըպ սէմանըն կիւնէշ իլէ միւնէվլէր
թապազալարընա ուշալըմ: Լաքին ալազլարը-
մըզ վար, չէօյլէ քի թէտրիճէն, ամմա տէ-
վամի պիր սուրէթտէ թըրմանարադ, նիհայէթ
պիր կիւն քէնտիմիլի չու պուլուլլու թէֆէ
վէ զիրվէլէրտէն հօգարտա պուլապիլիւրիլ:
Պաճ, չօլ պէօյիւք ատէմլէրին աուրտուղարը
եիւքսէք մէվլիլէրի կէօրիւլլօրմըսըն, օնլար
օրայա նակեհանի պիր սըշըպըշլա չըգտըլար
տէյէ զանն էթմէ: Չօզլար րահաթ րահաթ ու-
յունաղտա իքէն. օնլար կէճէնին գարանլը-
զընտա խաթվէ պէ խաթվէ, սաքիթ ու սա-
միթ հօգարը աօղրու թըրմանաղտա իտիլէր:

Եիւրիւ, տէվամի եիւրիւ: Սէնին մէնզի-
լին պու գարանլըզ հօլլար տէյիլ տիր, սէնին
ասըլ եէրին էօթէտէ, հօգարտա տըր, վէ սէն
օրայա կիթմէք իւզըն տալլէթ օլունմըշ սըն:

Կ. Ի.

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՃԱՎԻՏ ՊԵՅԻՆ ՆՈՒԹԳՈՒՆՏԱՆ

Կէնճ Թիւրքիանըն էն զիյատէ մուճիպի
մէֆիւրէթի օլան սիմալարտան պիրի վէ պէլ-
քի տէ պիրինճիսի ճալիտ պէյ տիր տէնիլէ-
պիլիր: Միւշարիլէյին ումուրը մալիլէ վէ իգ-
թիսատիլէտէ հաիլ օլտուղու ինթիսաս, պիր
տիփլումաթ հալինտէ իպրազ էթալիլ գապիլի-
յէթ, սիւրլէյիճի պէլաղէթի վէ նիհայէթ վա-
թանփէրվէրլիք վէ ճիտալիլէթի, պիհազղին
քէնտինէ մէշրուլթի Թիւրքիատա պիր մէվլի ի
միւթաղ պախշ էթմիշ տիր: Միւշարիլէյին
պիւտճէ միւզաքէրէթի իպթիտասընտա Փար-
լամէնթատա իրատ էթտիլի պիւտճէ նուլթու՝
միւթէզամմին օլտուղու սիյասի պէլաղէթին-
տէն սարֆը նազար, պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ-
տէն հէնուլ չըգմըշ տէվլէթիմիլին աշվալը
մալիլէ վէ սիյասիլէսինէ տաիր փէք մուհիմմ
մալիլմաթլարը վէ փէք հաքիմանէ միւթաղէ-
աթը հալի օլտուղու ճիհէթլէ ալըրճա չայանը
թէտգիլ տիր: Կէնճ նազըր՝ Թիւրքիանըն իս-
թիգալը հազընտա նիքպին տիր, վէ պու

նիքակնիւնի նութգունուն իպթիտալարընտա չու քէլիմէլէր իլէ իֆոտէ կտոյօր :

«Տաւայը հէնուդ զաիպ օլմուշ ատտ էտէն-
լէր վէ դաւպինտէ պէտպինլէրէ հիշ պիր գէ-
ման մէլնա վէ փէնահ օլանլարտան օլմատը-
դըմ իշին , սէօլէյէճէյիմ սէօլլէր թէ-
վէհիւմաթ վէ հիտսիյաթըն աէյիլ , միւշահէտաթ
վէ թէֆէքըլարաթըն սամիմի պիր թէրճէմանը
օլմադ իւզրէ թէլազզըլ էթմէնիզի բիճա էտէ-
րիմ : Տաւայը հէնուդ զաիպ օլմուշ ատտ է-
տէնլէրտէն տէյիլ իմ : Վէ էկէր տաւայը զաիպ
օլմուշ ատտ էտէնլէրտէն օլտա իտիմ , պիր տա-
դիգէ իշին պէնիմ գալպ վէ տիմաղըմտա իտալֆ
վէ թէրէտաիւտ երլարըրմը կէչէճէք օլտա ի-
տի , էմին օլունուդ քի պու մէվգիտէ պէնի
կէօրմէյէճէք իտինիզ : Պիւթիւն քէտէրլէրէ ,
պիւթիւն էնտիշէլէրէ , պիւթիւն գօրգուլարա
րազմէն կինէ նէվմիա օլմամադ լազըմ կէլէ-
ճէյինէ պէնիմ դանաաթ վէ իթիմատըմ վար
տըր : Ճաւլիտ պէյ սօն իթալիա վէ Գալլան
մուհարէպէլէրինտէն պահս էտէրէք տէյօր քի ,
«Պէօլէճէ մուհարէպէ պիր իքի այ տէվտմ
էթտի վէ պու պիր իքի այ զարֆընտա աթր
ասը միւթէմատիյէն Օսմանը Սուլթանլարընըն ,
Օսմանըլ սէրտարլարընըն պէօլէք հիմմէթլէ-
րիյէ , պէօլէք չէճաաթլարըյլա զապթ էտիւ-
միշ օլան դօճա Բուճէլի գըթասը պիրէր պիրէր
էլիմիզտէն կիթտի : Պիրէր պիրէր օ՝ Բուճէլի-
նին պիւթիւն գուրպանլարընը տիւշմէնլէրին
էլինէ թէալիմ էթտիք : Պիգէ էճատտ վէ էն-
սալլմըղըն պրազմըշ օլտուղլարը պու մու-
գատտէս էէրլէրի իքի սյտան ազ պիր գէման
զարֆընտա , հաթթա մաղլուպիյէթ չէրէֆինի
զաղանմազըղըն տիւշմէնին փէնչէսինէ թէս-
լիմ էթտիք :»

Ճաւլիտ պէյ՝ Սուլթան-Քեաւիլ փաշա դա-
պինէսինէ զարըշ չիտաէթլի հիւճուճլէրտէ պու-
լունտուղտան սօնրա թէքրար իսթիգրազա աթֆ
ը նազար էտէրէք չու վէճիլէ տէվտմ էթմիշ
տիր :

«Պուլունտուղտուղ տաղիգէլէրին , պու-
լունտուղտուղ տէվլէթին հայաթը իշին էն
մուհիմ պիր տէվրէ օլտուղտուղ պիր տա-
դիգէ կէօրմէլուտէն ուզաթ թութամալըյրը :
Աթի՝ պիլիմ պու տէվրտէ ինթիսապ էտէճէ-
յիմիլ թարզը հարէքէթէ վապէսթէ տիր : Նի-
ֆաղլարտան , թէֆրիգէլէրտէն , օրթատա չախ-
սի միւճատէլաթը իճապ էտէճէք հէր տիւրլիւ
սէվաիգտէն պիւթիւն գուլվէթիմիլլէ թէճէր-

րիւտ էտէրէք , արթըգ սէրպէ մէզար պիր հա-
ւա կէլմիշ օլան ֆազաք իւահի պիր թալի իլէ ,
կիւքսէք վէ սէմալի պիր միւճիգէ իլէ գուր-
թուլմուշ օլան պու մէմէքէթի սուրէթ ի դա-
թիյէտէ գուրթարմադ հէփիմիգէ թէվէճիւհ
էտէն էն կիւքսէք , էն մուգատտէս , էն վա-
թանի պիր վաղիֆէ վէ վաճիպէ տիր : Պու վա-
ղիֆէ վէ վաճիպէյի սուրէթ ի աաիմէտէ հիշ
պիր թէրէտաիւտէ , իտալֆա սաիմազըղըն
իֆա էտէճէյիմիգէ ճիւմէմիլ վիճտանըմըլա
զարը , Ալահըմըղա զարըլ ահա ու փէյման
էթմէլի իզ : էկէր պէօլէ հարէքէթ էթմէյէճէք
օլուրսազ , էկէր կինէ մաղիտէ օլտուղու կի-
պի կիւրիւյէճէք , պու ֆէլաքէթլէրտէն տէրս
ի իպրէթ վէ ինթիպահըմըլը ալմալաճազ օլուր-
սազ , մաազ ալլահ ու թաալա պիր տահա մէմ-
լէքէթ պու վարթալա օղրալաճազ օլուրսա , օ
գէման տաւայը զաիպ օլմամըշ ատտ էթմէյէն
օլմալաճազ սըր : Օ գէման , չիմաիյէ գատար
զաիպ օլմալաճազ տալա սուրէթ ի տաիմէտէ դա-
իպ օլմուշ օլմալաճազ սըր վէ գանն Խեհիւլ ֆի
հաղիգարը պիւթիւն վաղուիլլէ , պիւթիւն ալի-
հեթիլլէ , պիւթիւն չըպաղըղըլլէ կիտուկ պուռու
սաղաւազսան կիւզ գաթ կիւլա սըր : էն ֆեօր
կիւզլէր՝ կիւռիւկիւնիւր սեյիլ , կիւռիւկիւր կարիւկ-
յիւնիւր սիր :

Ճաւլիտ պէյ պուլունտան սօնրա տէվլէթլէրլէ
հիւքիւմէթին ազա էթմիշ կախօտ էթմէք իւզ-
րէ պուլունտուղու իթիլաֆաթա նազըլ քէ-
լամ էտէրէք Ֆրանսա , Ինկիլիթէրա , Ալմա-
նիա վէ Բոսիա իլէ օլան իթիլաֆաթտան ու-
ղուն ուղաալիյէ պահս էթմիշ վէ անլէրի մու-
ֆատալէն իզաւ էթմիշ տիր : Ճաւլիտ պէյ՝ Ին-
կիլիթէրա , Ալմանիա վէ Բոսիա իլէ հալտ
միւղաքէրաթըն ճէրկյան էթմէքտէ օլտուղու-
նու վէ կաղընլարտա արղու օլունան նէթիճէ-
յէ իպթիւրան էտէճէյինէ էմին օլտուղունու պէ-
յան էթմիշ վէ նիհայէթ մէզքիւր տէվլէթլէր
իլէ օլան իթիլաֆաթըն մէմէքէթիմիլլէ իճ-
րա էտէճէյի թէլէսրաթտան պահս էթմիշ տիր :
Ճաւլիտ պէյ պու իթիլաֆաթտա չու իւշ ֆաի-
տէյի կէօրիւյօր : 1. Պու իթիլաֆաթա սայէսին-
տէ թիւքթիա տիւլլէ ի մուաղաւա իլէ օլան
մուալապ մէսէլլէրինի հալլ ու թէսվիյէ էտէ-
րէք անլէրին սիյասի միւղահէրէթինի թէէմին
էթմիշ տիր : 2. Պու իթիլաֆաթա սայէսինտէ
կիւրօփա սէրմայէսի միմէքէթիմիլլէ մէպղուէն
տախիլ օլարազ չըմէնսըլէրլէր , բըլթըմլար ,
լիմանլար , հօլլար , քէօփրիւլէր վէ սաիւր ին-

չաթը և նախա փուլում կելեճէք վէ 9—10 սենէ դարձնուտ մէմլէքէթիմիդ իսթանպուլում Պադուտա, Իսթանպուլում վանա, Գարա տէնիզում Սիւրեայա թէմոտ ոլունան չըմէն-տըֆէր չէպէքէրիյէ գափլանաճադ վէ պիւ նէթիճէ մէմլէքէթ իզթուտուն թէրապդը է-տէճէք տիր: 3. Պու իթիլաֆաթ սայէսինուէ հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ կէօմրիւք բէսմինի երկուէ 4 թէղեիտ էտէպիլէճէք վէ քիպրիթ, սիկարա քիսղըսը, փէթրօլ, չէքէր, միւսքի-րաթ վէ սարիէյի ինհիսարա վէ եախօտ բու-սոււ և իսթիլաքիյէյէ թապի թուրքալիէճէք վէ նէթիճէտէ խազինէ ի տէվլէթէ թապրիպէն 4 միլիօն իրա ֆազլա վարիտաթ կիրէճէք վէ պու սայէտէ պիւտաճէնին վարիտաթ վէ մէսու-րիֆաթը-միւվաղէնէ էտէպիլէճէք տիր:

Պուստան ոսնրա ճալիտ պէյ սու պիւտաճէ-յէ նազը քիլամ էտէքէր պու սէնէքի պիւտ-ճէ հազպրնտա ումումի մալիւմաթլար վէրմիյ տիր: Պու սէնէ հիւքիւմէթ փարսամէնթուտան 34 միլիօն իրա թախսիտաթ իսթէյօր: Պու թախսիտաթըն էն մուհիւմ գըսմը եանի 15 միլիօն լիրա տիւլուն և ումումիյէ (տէվլէթին ազա էթմիշ օլտուղու իսթիզարաթըն ֆարի վէ բէսիւմալարընէն սէնէվի թէտիյէ օլունան մըզտարը) վէ թէղաիւս մաաչլարընա սարֆ օլունաճադ տըր: Թէգաիւտ մաաչլարընէն միգտարը թապրիպէն 3 պուչուղ միլիօն լիրա տըր: Մէշըուիլէթիտէն պէրու տէվլէթ 40,700,000 լիրա իսթիզարադ էթմիշ տիր վէ պու կիւն տէվլէթին եթօքիւն պօրճու թապրի-պէն 150,000,000 լիրա տըր: Պու սէնէ պիւտաճէսինուէ սաքէրի մէսարիֆաթ 10,000,000 լիրա օլուպ պունտան 6,000,000 և Հարպիյէ նէզարէիինէ, 1,300,000 լիրա և Պահրիյէ նէ-զարէթինէ, 2,200,000 լիրա և ժանտարմա-յա վէ 450,000 լիրա և սաքէրի ֆապրիգալա-րա թախսիտ օլունմուշ տըր: Բեշասիյէ, Սուլ-քան Օսման վէ Ֆարիկ տրէտնթլարը վէ սա-իր թէսլիհաթ պէտէլլէրի պու բազալարա տախիլ տէյիլ տիր: Տէվլէթին եթօքիւն վարի-տաթը թապրիպէն 32,000,000 լիրա օլուպ պու-նուն թապրիպէն 2,000,000 լիրա և էնի զամմ օլունան վէրկիլէրտէն թահսիլ օլունաճադ տըր: Վարիտաթտան 1,400,000 լիրա և վիլայէթի-րին խուսուսի մէսարիֆինէ թէրք օլունմուշ տըր: Հիւքիւմէթին կէթիւրալիյէ պիւտաճէտէն 2,000,000 լիրա աչըդ վար տըր: 8—10 սենէ դարձնուտ չըմէնտըֆէրլէր ինչա էթմէք իչլան

70,000,000 վէ սաիր ինչաթը և նախա իչլան 10,000,000 լիրա իսթիզարադ օլունաճադ տըր: քէզա հարպիյէ նէզարէթի 8,000,000 լիրա և ֆէվլէլաւէ պիր պիւտաճէ թապրիմ էտէճէք տիր: Պէօյլէճէ թապրիպէն հիւքիւմէթ 100 միլիօն լիրա տահա իսթիզարադ էտէճէք վէ պունարա դարչը պիւտաճէտէ սէնէվի ֆարի վէ բէսիլմայ պէտէլլի օլարապ 5,000,000 լիրա թախսիտաթ պունալաճադ տըր: Ֆազաթ պուն-լար միւսթապլէլէ տիր օլուպ պու սէնէքի պիւտաճէտէ հոգ տըր: Ճալիտ պէյ տէվլէթի եէնիտէն 100,000,000 լիրա պօրճ աթընա սոյմադտան գօրպմայօր, զիրա պու իսթիզարադ օլունան փարալար ումուր և նախա ճալիտ սարֆ օլունաճադ վէ պիւնէթիճէ տէվլէթին վարի տաթը արթաճադ տըր: Նիհայէթ ճալիտ պէյ նութընուն իսթէմէսինուէ չու վէճէլէ պէյսնի ր էֆքիտար էթմիշ տիր: «Միւլաքիլաթի իզթի-համ էտէլիմ (անլէրէ հիւքիւմ էտէլիմ) մէմլէ-քէթին մուգաստէրաթընէ էն միւլաքիլ տապի-գէլլէրտէ էլինէ ալան հիւքիւմէթ օնուն իչլան չալըլըյօր: Աթիլէ գուվլէթիլի պիր իթիմաուր-մըզ վար տըր: Ճէնապը Հազըն ինայէթ սիւպ-հանիյէնիյէ պաչլաւըրմըզ պու հօլտա մու-վաֆֆադ օլաճադըզ (ալգըլար), Եիկիրմինճի սարտա պու տիւնեանըն էն կիւղէլ տիյարընի էլլէրինտէ մուհաֆազա էտէճէք տաթմէրտէ թօփ վէ թիւքիւն գուվլէթինտէն զիյատէ իլմ ու իրֆան սիւահը լազըմ տըր: Նէսլիմիդի էօյ-լէ եէթիլաթիւրտէք մուաղղէզ, եիւքէք պիր պինա ինչա էթմէյէ մուվաֆֆադ օլաճադըզ: Պիզիմ իչլան տէ էն պէօյիւք վէ էն էպէտի միւլաֆաթ տա պու օլաճադ տըր: Պիլ պու-նուն իչլան եիւրիւյօրուզ վէ տաիմա եիւրիյէ-ճէլիւ: Բաթ կէլալիլմիլ մանիալար տօղրու-լուգլա իզթիհամ էթմէյէ մուվաֆֆադ օլա-մադադ ճէպրէն, գաշրէն թէնքիլ էտէճէլիլ (ալգըլար): Պու հօլտա եիւրիւտիւքէ պիլլէճէ իսթիլ և եէզտանտան, իթապը վիճտանտան, նէճի ի գանուտան պաչպա նէ՝ պիր հիստ, նէ՝ պիր սէտա եէր պուլամադ (Շիտտէթիլ վէ սիւրէթիլ ալգըլար):

ԱՄԷՐԻԳԱՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Սէվիլիւ Պատ. Գրիգորեան,

Բանկիւնաւրն 21 ինճի նոյրօսընտաքի «Իլհամըն Բուհու» պէնտինիդի հէման չիմոի օղումադտա իքէն, գալպիմի սիւքիթ իլէ սէ-մալաթա աչարադ թէմէննի էլլէտիմ քի, ճէ-նապը Հազը էօմրիւնիւղէ թուլը էյամ իլալէ էթսին, թաքի սէպէպի ի ֆիթիսարմըզ օլան «Բահնիւմա» խանէլէրիմիդի զիյարէթէ տէվալմ էյլէսին վէ անըն միւտտէթ ի հայաթը միւլա-քին օլան էն ուղուն խաթթ իլէ թէմոտ է-տիլսին:

Պէնտի մախուսարընդդառա պիր թէֆրի-
գա եափամամ, չիւն հէր պիրի տէ աշնի տէ-
րէճէ գըյմէթ վէ էհէմմիյէթի հաիզ տիր: Եւ
օլ պիր թահրիրաթլարընդդառա կէօրաիւլամիւզ
ախլազի ճէսարէթ վէ զալպ կէնիւլիյինէ նէ՞
տէյէլիմ: Հէր հանկը պիր մատտէ հա շախսա
տօղրու իպրազ էլլէտիյինիզ նէզաքէթլի պահս-
լարընդդառա միւշահէտէ օլունան իսթիզամէթ
րունու մուճիպ ի հայրէթիմիզ տիր:

Հաթթա շախսընդա խիթապէն տօղրու-
տան հա տօլայըտան էտիլէն հազարէթամիւզ
քէլամլարա, վէրտիյինիզ մօղուզ գանլը ճէ-
վապլար վէ քէմալը սապր իլէ միւքէրքէնէն
պիր չօճուղա խիթապէն կիպի սաֆի վէ սատէ
թէֆսիրէրինիզ իլէ չօղլարըն հիւրմէթ վէ թէ-
վէճիւհիւնիւզ զազանմազտա սրնըզ:

Վաթանտա իքէն՝ վազլարընդա վէ տիյա-
րըմըզա օլան օլ ազիմ խընամէթինիզէ գըյմէթ
պիլմէյէ գատիր օլաճազ պիր սիննտէ տէյիյ
իտիմ իսէ տէ, թամմ անլամազ իքէն պիլէ
վազլարընդ խիթամընտա րունումտա պիր
զըլեհան վէ գալպիմտէ հիւրմէթ հիսսէրի հա-
սըլ օլուր իտի:

Պիր սէնէ մուզատտէմ Ամէրիզայը զիյա-
րէթինիզտէ սիզի տահա եազընտան կէօնէնէ-
պիլտիք վէ զիքր էլլէտիյիմիզ կիպի չիմտի
տախի հաֆթա պէ հաֆթա խանէլէրիմիզէ
Բաննիւնա վասըթասըլլէ վէրտիյինիզ վիզի-
թալարլէ զիյատէ վէ տէվամէթլէ սիզի մէշգ
էտիյօրուզ:

Շու մէտէնի տիյարտա տիզգաթըմըզը էն
զիյատէ ճէլպ էտէն խուսուսլարըն էօմրիւնիւզ-
տէ հուղրուլմուշ կէօրիւնմէսի մուճիպ ի իֆ-
թիխար վէ մէս.րրէթիմիզ տիր, հանի սօղուզ
գանլըլըզ իլէ մուզապէլէ էթմէք վէ պահալմ-
ընդդառա նէզաքէթ վէ ախլազի ճէսարէթլէ
իսթիգամէթի պէյան էթմէք, վէ մատտէլէրի
պահս էտէր իքէն շախսա տօղունմամազ, ա-
խէրլէրինին իզզէթ ի նէֆսինէ հիւրմէթ վէ րի-
այէթ:

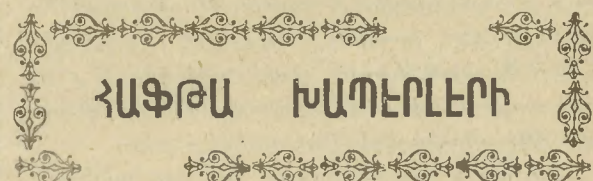
Սիզէ պու մէքթուպու հազմազտա իքի
մազսէտիմ վար: Պիրինճի, քէնաիմ գըյմէթլի
պիր սէվկիւլիւտէն ալըլմըշ օլտուղում հալ-
տէ, զաթընդ կիպի զըյմէթլի ատէմլէրիմիզին
էօմրլէրինին թէմտիա էալմէսի իչիւն խու-
սուսէն տուալար արզ էթտիյիմի պէյան էթ-
մէք տիր, թաքի միլլէթիմիզէ վէ վաթանը-
մըզա ուզուն վազըթ խընամէթ էտէպիլիսինիզ:
Իքինճի, հազընլարտա զաթընդա տօղրու

հազարէթամիւզ քէլամլար իլէ նէչր օլունան պիր
րէսալէնին մուհարրիթսինին պիր դատըն օլ-
մասը արը: Բէմալը թէվազու իլէ սիզտէն
աֆվըզ տիլէրիմ քի թաիֆէ ի նիսապան պի-
րի թապիաթըմըզա մուզայիր օլան պիր րուն
իլէ սիզի մաթպուաթ ալէմիւնտէ թահպիր էյ-
լէաի: Վէ թէմէննի էտէրիմ քի օլ խաթա նի-
սա թաիֆէսինտէն թէպիտ օլունսուն:

Բէմալը խալիսէթլէ

Ամհրիզա

* * *

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Մեհլիս ի Մեպուսան. — Մէճլիս ի Մէպու-
սան քէմալը սիւրաթլա պիւտճէ միւզաքէրա-
թընա տէվամ էթմէքտէ տիր: Բամազանա
դատար պիւտճէ միւզաքէրաթընը իթմամ էթ-
մէք իչիւն ձիւմաա վէ Փազար կիւնլէրի տէ
ազտը իճթիմա էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր:
Պիւտճէ միւզաքէրաթընը էսնասընտա Մալլիյէ
նազըրը շալիս պէյ իլէ պիւտճէսի միւզաքէրէ
օլունան տաիրէնին նազըրը հախօտ էն պէօ-
յիւք մէմուրու տախի հազըր պուլունուպ մէ-
պուսլարըն սիւալ վէ եա իթիրազլարընա ճէ-
վապ վէրմէքտէ օլմուշ տըրլար: Պիւտճէտէ
սանքի հիչ պիր թատիլաթ եափըլմամազտա օ-
լուպ հէման հէման աշնէն գապուլ օլունմազ-
տա արը: Տիյունը ումումիյէ, Մալլիյէ նէզա-
րէթի, Տիվանը Մուհասէպաթ, Բուսուլմաթ
միւտիրիյէթի, Աալլիյէ նէզարէթի վէ էվգաֆ
պանգասը պիւտճէսի թաստիգ էտիլմիշ տիր:
Բուսուլմաթ միւտիրիյէթինին պիւտճէսի միւզա-
քէրէ էտիլի իքէն իսթանպուլ մէպուսու Շէֆիզ
պէյ կէօմրիւք իտարէլէրին իսթանպուլտա ձիւ-
մաա կիւնլէրի աչըզ, հալպուքի Փազար կիւն-
լէրի գափալը օլմասընա չիտտէթլէ իթիրազ
էթմիշ, տէվլէթին րէսաի կիւնիւ ձիւմաա կի-
նիւ օլտուղունու վէ մէզքիւր կիւնտէ կէօմ-
րիւք իտարէլէրի գափալը օլմասընըն պու
մէմէքէթլէ զիւլ օլտուղունու պէյան էթմիշ
վէ պատէմա կէօմրիւք իտարէլէրինին տախի
ձիւմաա կիւնլէրի գափալը վէ Փազար կիւն-
լէրի աչըզ պուլունսուրուլմասընը թալէպ

էլէմիշ վէ պու խուսուս իշխն պաղը Մէպուս-
լար իւէ պէրապէր պիր տէ թագրիր վէրմիշ
տիր: Բուսուսմաթ միւտիրի Սըրրի պէյ՝ պու
խուսուսըն թէճարէթին մուզթէղասընտան
օլտուղունու պէյան էլէմիշ վէ ճավիտ պէյ
տախի անըն բէյինէ իշթիրաք էթմիշ տիր:
Հիյն ի միւզաքէրէտէ մէվզի ի բիյասէթտէ պու-
լունան Հիւսէյին ճահիտ պէյ տախի, պունուն
գուվվէ ի իճրաիյէյէ միւթէալլըգ պիր մէսէլէ
օլտուղունու վէ Մէճլիս պու խուսուստա ան-
ճագ պիր արգու պէյան էտէպիլէճէյինի սէօյ-
լէմիշ վէ նէթիճէ ի միւզաքէրաթտա Շէֆիգ
պէյին վէրտիյի թագրիրին հիւքիւմէթին նա-
զար Ը թէնսիպինէ հավալէ օլունմասը գարար-
կիր օլմուշ տըր: Ատլիյէ նէզարէթի պիւտճէսի
միւզաքէրէսի էսնասընտա Պաղտատ մէպուսու
Ջէհավի Ջատէ ձէմիշ էֆ. Ըրազտա մահքէ-
մէլէրտէ հալա մուհաքէմաթ Թիւրքճէ լիսան
իւէ ճէրէյան էթտիյինի, պու իսէ Թիւրքճէ
պիւմէյէն միւտտաի եա միւտտաիալէյինի հու-
գուղունըն զիյանըն ինթաճ էթտիյինի վէ
Սիւրեատա օլտուղու կիպի Ըրազտա տախի
մուհաքէմաթըն Արապճա օլմասընը թալէպ
էլէտի: Ատլիյէ նազըրը Իպրահիմ պէյ պունա
ճէփապ վէրէրէք, Արապճայա վազըֆ հաքիմ-
լէրին տէրէճէ ի քիֆայէտէ պուլունմասըղընը
վէ պունուն թէտրիճէն օլապիլէճէյինի պէյան
էլէմիշ տիր: Այանտան Եօրկիսաիս էֆ. 5
հաֆթա իշխն մէճլիստէն թարտ էտիւմիշ տիր:

Միւքհէնկիլի.— Էրմէնիսթան միւֆէթթիշ ի
ուսուսիլէրինտէն վէսթէնէնկ պէյին տախի
մաիլէթ մէմուրլարը թային օլունմուշ տըր:—
Պահրիյէ նազըրը ձէմալ փաշա Թուլունա աղի-
մէթ իւէ Ֆրանսըզ տօնանմասընըն իճրա էթ-
տիյի Մանօվրատա հազըր պուլունմուշ տըր:
Միւշարիլէյ՝ Ասիրալ Գօրպէ տրէտնօթընա բա-
քիպ օլմուշ վէ Մանօվրատան ֆէվզէլատէ մէմ-
նուն գալմըշ վէ Ֆրանսըզ զապիթանընա պէյան
Ը թագտիրաթ էթմիշ տիր: Ասիրալ Տըլարէրի-
էր թարաֆընտան միւշարիլէյինի չէրէֆինէ Ա-
սիրալ Գօրպէ տրէտնօթընտա պէօյիւք պիր զի-
յաֆէթ քէշիտէ օլունմուշ վէ սամիմի նութգ-
լար իրատ օլունմուշ տըր: Մանօվրա էսնա-
սընտա, Գալիպիսո նամ պիր թահթէլպահր գա-
զայա օղրայարապ թէլէֆ օլմուշ վէ իքի նէ-
ֆէր վէֆաթ էթմիշ օլտուղունտան ձէմալ փա-
շա իշթիրաք Ը հիսսիյի պէյան էլէմիշ տիր:
Մանօվրալարտան սօնրա ձէմալ փաշա Թրէնլէ
Փարիզէ ալտէթ էթմիշ վէ Շալօն Սիտ Սաօն-
տա թահթէլպահր սէֆաին ֆապրիգասընը զի-

յարէթ էլէմիշ տիր: ձէմալ փաշա Փարիզէ
ալտէթ էթմիշ վէ Օսմանլը սէֆարէթիսանէսի
թարաֆընտան վէրիլէն պիր զիյաֆէթտէ հա-
զըր պուլունմուշ տըր: — Փաթրնլար իւէ ա-
մէլէնին հուգուգ վէ վէզաիֆինի վէ պիլիսա-
սա ամէլէնին հուգուգ Ը հայաթիյէ վէ մալիյէ-
սինի մուհաֆազա վէ թէէմին էթմէք իշխն
պիր գանուն լաիհասը թանղըմ էթմէք իւզրէ
Նաֆաս նէզարէթինտէ պիր գօմիսիօն թէշքիլ
օլունմուշ տըր: — Մըսըր էյրաֆընտան Լութ-
ֆուլլահ ֆիաշանըն մախտուսու Հապիպ Լութ-
ֆուլլահ պէյ Լօնտառ սէֆարէթ ի սէնիյէսի
արաշէ միլիթերիյինէ թային էտիւմիշ տիր: —
Էլիէօվմ Մէճլիս ի մէպուսանճա միւզաքէրէ
էտիլմէքտէ օլան Ջրաաթ նէզարէթի պիւտճէ-
սինին թաստիլիւտէն սօնրա, նէզարէթ հիսա-
պընա էվրօֆատան ալտէթ էտէճէք թալէպէ-
նին եէրլէրինէ եէնիտէն թալէպէ կէօնտէրիլ-
մէսի գարարկիր օլմուշ տըր: Պու սէնէ էն
զիյատէ սանաաթ թահսիլ իշխն թալէպէ կէօն-
տէրիլէճէք վէ տէպաղէթ թահսիլ իշխն իքի
թալէպէ կէնօտէրիլէճէք տիր: — Պասրա վալի
վէ գօմանտանը Սիւլէյման Շէֆիգ փաշա
գօմանտանըղտան իսթիֆա էթմիշ տիր, Մի-
րալայ Սուպիի պէյ գօմանտան վէ վալի վէ-
քեալէթինէ թային օլունմուշ տըր: — Իզմիր
վիլայէթի՝ չիֆթճիլէրին ինթիյաճաթընը թէվ-
սի էթմէք իւզրէ էվրօֆայա 50 ատէտ խար-
ման մաքիւնասը սըփարըշ էթմիշ օլուպ, պուն-
լար փէյտէրիէյ կէտիլքճէ քէօյլէրէ թագսիմ
օլունմագտա տըր: — Գասթէմունի — Պօլու օր-
մանլարընտա թէտպիգաթ վէ քէշֆիյաթ իճրա
էթմէք իւզրէ մահալ Ը մէզքիւրէ աղիմէթ էթ-
միշ օլան Թիճարէթ վէ Ջրաաթ նէզարէթի
միւշալիլի շէրման վալթ պէյ մուֆասսալ պիր
րափօր իրսալ էլէմիշ տիր: — Անասուլունտ
ինշա էտիլէճէք չըմէնտըֆէրլէր հագգընտա
Մալիյէ նէզարէթի իւէ Անասուլուն չըմէնտըֆէր-
լէրի իտարէսինճէ ճէրէյան էթմէքտէ օլան
միւզաքէրաթ՝ Տիրէքթօր Մ. Հիւսէնին Պէր-
լինէ աղիմէթի՝ հասէպիլլէ թէէիւր օլունմուշ
տըր: — Պէշ քիշիտէն միւրէքքէպ պիր Ար-
նալուս հէյէթինին շահաաթ Պուրհանէտտին
էֆ, հազրէթլէրինէ միւրաճէաթլա Այնալուտ-
լուգ թաճընը թէքլիֆ էթտիքլէրի Թիլպուրնա
զագէթաթընտան ալարազ պաղը Իսթանպուլ
զագէթալարը տախի հազմըշլար իսէ տէ, Թանկին
զագէթասը պէօյլէ պիր միւրաճէաթըն գաթի-
յէն վազը օլմասըղընը վէ միւշարիլէյ չէհգա-

տէ հաղթէթլէրինն նամզէս տախի ոլմաւըզ-
լարընր պէյան էտէրէք մ.զ.քի.ր խապէրի թէք-
զիւ էթմիշ տիր : — Եթանսու պէլէտիլէսի
Գուրու Չէլմէտէ պիր հայվանաթ ը պահրիյէ
միւզէսի քիւշաւորնա գարար վէրմիշ տիր : —
Ատանա տարիւլ մուալլիմիյնի իզմիլէրի Իս-
թանպուլա կէլմիշ տիրէր : Իզմիր տարիւլ մու-
ալլիմիյն իզմիլէրի տախի միւտիրլէրիյլէ պէ-
րապէր հայա ոլարադ Իսթանպուլա կէլմէք իւզ-
րէ հօլա չըգմըշ աըրլար : — Հիւքիւմէթ ի Օս-
մանիյէ իլէ Իթալիանսար արասընտա ճէրէյան
էտէն վէ Անթալիա-Մէքրի խաթթրնըն ինչա-
սընա միւթէտաիր պուլունան միւզաքէրաթա
3.—4 կիւնաէն թէքրար պաշտնըրլաճազ աըր :
— Մալիւմ ոլտուզու վէճիլէ փօսթա թէլէզ-
րաթ նաղըրը Ոսկան էֆ. տախիլի մէքթուպ-
լարըն փօսթա իւճրէթինի 20 փարայա էնտիր-
մէյէ գարար վէրմիշ տիր : Ֆազաթ հիւքիւմէթ
պու պապտէ հէնուզ գարարընր վէրմէմիշ ոլ-
տուզունտան պիւտճէնին միւզաքէրէսի էնա-
սընտա պաղը մէպուսլար պու խուսուս իչիւն
Իսթիյզահտա պուլունաճազ աըրլար : — Մուխ-
լի մուխսիւլ առքէր աըրմաւը Շամտա կէնճ-
լէրի հիւճրէթէ սէվգ էթալիյնտէն հիւքիւմէթ
18 տէն 30 հաշընա գատար ոլտնլարը խարի-
ճէ կիթմէքտէն մէն էթմէքտէ տիր : — Իս-
քէնտէրուն լիմանընն ինչաաթընը թէսրի
էթմէք իչիւն 8 միւհէնտիս տահա կէճաւէրիւ-
միշ տիր, իքի սէնէտէն լիմանըն ինչաաթը
իքմալ ոլտնաճաղը իւմիտ ոլտնույոր : —
Ֆրաթ վէ Տիճլէ նէհրլէրինտէ սէյր ի սէֆաին
իճրասը իչիւն թէշիլ ոլտնան գումիանեա-
նըն էսհամընըն հիւզտէ 50 սի Խնկիլիլլէր, 30
ը Օսմանլըր վէ 20 սի Ալմանլար էլինտէ
տիր : Քէզա Պաղտաա վէ Մուսուլտաքի փէթ-
րօլ մէնպալարը իչլէթմէք իչիւն թէշիլ էտիլէն
Թըրիշ փէքրօլիլլ զընիկէնի էսհամընըն հիւզ-
տէ 50 սի Խնկիլիլլէր, 25 ի Անիլլ-Սաքսօն
փէթրօլ գումփանիտսը վէ 25 ի տախի Տէօյէ
Պանգըն էլինտէ տիր : — Վանտան Վ. Վաւմ-
հան վէ Վ. Փափազեան էֆէնտիլէր իլէ Իթ-
թիհատ ֆըրգասընա մէնսուպ Ատաֆ պէյ մէ-
պուս ինթիլիսալ ոլտնմուշ աըրլար : — Փար-
լամէնթօտա պիւտճէ միւզաքէրաթընըն խի-
թամընտան սօնրա Մալիյէ նաղըրը ճօվիտ
պէյ, պէօյիւք իսթիպրադա միւթէալլըզ իթի-
լաֆնամէնին մուսատտադ նուսիսէսինի Ֆրան-
սըզ հիւքիւմէթիլլէ միւզապտէլէ էթմէք իւզրէ
Ֆրանսայա աղիմէթ էտէճէք վէ օրտան Պէր-

լինէ կէչիպ Ալմանիա իլէ ճէրէյան էթմիշ ոլան
միւզաքէրաթըն նէթիճէսինի հալի իթիլաֆ-
նտմէյի իմզա էտէճէք վէ պու միւնտուպէթ
իլէ փաթթաթտան զապուպէթի պիր այ
տէվամ էտէճէք տիր : — Մէճիւս ի մէպուսու-
նըն սօն իճթիմաընտա Զրաթթ, Պանրիլլէ վէ
Տախիլլէ նէզարէթլէրի վէ պիւտճէլէրի տախի
թաստիգ ոլտնմուշ աըր : Թալէաթ պէյին թէք-
լիֆի իւզէրինէ էրմէնիթան միւթէթթի ի ու-
մուսիլլէրի վէ մարիլթ մէմուրլարը իչիւն
պիւտճէյէ 40,000 իրա իլավէ էտիրմիշ տիր :
Մէճիւս ի մէպուսանըն իճթիմաըն Թէմուզ 10 տ
գատար իրաւէ ի սէնիլլէ իլէ թէմաիտ ոլտն-
մուշ աըր : — Բոււմ քիլիսա վէ մէքթէպլէրի
հալա գափայր աըր : Բոււմ Փաթրիգիւանէնին
չու մէսլէքի Թիւրք մաթպուտաթ վէ մէհաֆի-
լինտէ փէք նախօ պիր թէէսիր մէյաանա կէ-
թիլմէքտէ տիր : Թանիլ պիր սէր մէգալէսին-
տէ Փաթրիգիւանէյի ոլտուզճա չիտաէթլի պիր
իստան էլէ գըլթիքա էթաիքտէն սօնրա մէք-
թէպ վէ քիլիսալարըն գափալը գալմաւընըն
քէնտիլէր իւզէրինէ հիւ պիր թէէսիր իճրա
էտէմէյէճէյնի պէյան էլլէմիշ տիր : Բոււմ մէ-
հաֆիլինտէ տախի Փաթրիգիւանէնին մէսլէքի
մուալիլլէ ոլտնույոր վէ Փաթրիգիւանէնին
Եունան իֆրաթիլէրէսթլէրին էլինտէ ալէթ ոլ-
տուզունտան գօրգուլույոր : Նոյն վրէպիս Բոււս
նիւմ լէսմի գաղէթասը պու մէսլէքի Օսմանլը
Բոււլարընըն մէնաֆիլինէ մաւալիլլէ կէօրիւյոր :

Խ Ա Ր Ի Ժ Ի

Արևմտադարձաւա աաըլար Պէրաթը վէ
Ֆիլէրինի ալմըլար վէ Վալօնա իւզէրինէ հիւ-
րիւմէքտէ տիրլէր : Փրէնս Վիտ հիւ պիր թա-
րաֆտան խարիճի մուալլէնէթ էլտէ էտէմէտի-
յի իչիւն իսթիֆա էթմէք տիւլիւնիւյոր : Թուր-
խան փաշանըն Բուսիա վէ Ալմանիա տէվլէթ-
լէրինէ միւրաճէաթը սէմէրէսիլ ոլտնա աըր :
Իթալիա իչլէրին գարընմաւընը իսթէյօր քի
իչինտէն քէնտի մէնֆաթթընը թէէմին էթսին :
Տիկէր տէվլէթլէր տախի աթիլ տուրույօրլար :
Էիլիլլիլլէր իսէ ֆաալիլլէթ կէօսթլէրիլլար,
լաքին պու ֆաալիլլէթ Փրէնսին թարաֆընա
հարաթմ էտէճէք նէվինտէն տէյիլ տիր : Իթա-
լիա Եունանիսթանտան էփիլիլլէրին հարաքէ-
թինի մէն էթմէսինի թալէպ էտիլօր իսէ տէ,
Եունանիսթան պէօյլէ պիր միւտալիլլէյէ միւ-
նաալլէթ կէօրմէյօր : Փրէնս Վիտ իսթիֆա
էտէճէք ոլտըսա պէյնէլմիլլէ շօնթրօլ գօմի-

սիօնը իտարեյի էլէ ալաճագ արբ: Արնալուտ-
լուգտա թէհարրիյաթ իճրա էթմիշ օլան Աթի-
նանըն Մ. Ամէրիգա սէֆիրի իսթիֆա էյլէմիշ
տիր:

Բուսանիա իլէ Պուլղարիսթան հաւտուտըն-
տա պու իքի հիւքիւմէթլէրին մուհաֆըզ տա-
քէրլէրի արասընտա պիր հաաիտէ վուգու
պուլմուշ վէ իքի Բուսանիա տաքէրի վու-
րուլմուշ իտի: Մէսէլէյի տօսթանէ պիր սու-
րէթտէ թէսվլէ էթմէք իչլան մէսէլէ թարա-
ֆէյնաէն թային օլունմուշ օլան պիր զօմիսի-
օնա իհալէ էտլւմիշ տիր:

Պալլարիսթան նիհայէթ Ալմանիա պանդա-
լարընտան 20,000,000 լնկ. լիրասը իսթիգ-
րազ էթմէյէ մուվաֆֆազ օլմուշ տըր: Մէպ-
լազը մէզքիւրաէն 4,800,000 լնկ. լիրասընը
չիմտի ալըպ պազիսինին պիր զըսմընը պու-
սէնէ խիթամընտա վէ տիկէր նըսֆընը իքի
սէնէ զարֆընտա ալաճագ արբ: Մէպլազը մէզ-
քիւր շմէնտըֆէր վէ իսկէլէլէր ինչասընա
սարֆ օլունաճագ արբ:

Սէնուսի շէյխի իթալեալըլարըն Մըսրտան
Թարապլուտա տէվէ վէ աթ կէչիւրմէլէրի ալէհին-
տէ Մըսր հիւքիւմէթինէ փրթթէսթօ էթմիշ ի-
սէ սէ, Մըսր հիւքիւմէթի Թիւրքիա իլէ ի-
թալիա արասընտա սուլըն սղա օլունմասընա
վէ Թարապլուտուն իթալիայա թէրք օլունմուշ
օլմասընա նազարէն մէզքիւր մուամէլէտէ պիր
մահգուր կէօրմէտիյնի պէյան էթմիշ տիր:

Իրան շահնըն թէթվիճի մէրասիմի Յուլիս
18տէ իճրա օլունաճագ իտի իսէ սէ, Մէպուսա-
նըն ինթիխապը իչի թէէսիւրաթա ուզրասը-
ղընտան թէթվիճ մէրասիմի Սեպ. 18է թալիգ
էտլւմիշ տիր: —

Ավսթրիա վիշի իսհնը վէ զէվճէսինին զաթ-
լընտա զիմէտիւշ օլանլարը պուլուպ չըգար-
մազ իչինտէ Ավսթրիա իլէ Սըրպիա արասըն-
տա էփէյի միւշքիւլաթ զուհուր էթմէյտէ տիր:
Ավսթրիա մաթպուլաթը Սըրպիա ալէհինտէ
փէք չէտիտ լիսան պուլլանըյօրլար, պու իսէ
Սըրպլըլարը հաթթա Բուսիայը պիլէ կիւճէն-
տիրիօր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Երուսաղէմէ իրսալ օլունան հէյէթ ի մու-
րախասա ազասընտան Օրմանեան Արհիպիս-
կոպուրն վէ Ազգային Ժողովըն միւսմասիլի
Վահան էֆ. Թէքէեանըն կէօնտէրմիշ օլաուգ-

լարը պիրէր մուֆասալ բափօր իսառն Ժողով-
ըն իճթիմաընտա նազարը միւթալէայա ալըն-
մըշ տըր: Օրմանեան Սրբազան իլէ Թէքէեան
էֆ. արասընտա պաղը խուսուսաթաա իխթի-
լաֆ զուհուր էթմիշ, Թէքէեան էֆ. Օրմանեան
Սրբազանըն թէրթիպաթընը զօնթօլ էթմէք
խտիասընտա պուլունմուշ, Օրմանեան Սրբա-
զան իսէ Թէքէեան էֆ. նին վազիֆէսի՝ անճագ
քէնտինին քինին խիթամընտան սօնրա պաշ-
լայաճագ ֆիքրինտէ պուլունմուշ տըր: Խառն
Ժողով հէր պիրինին վազիֆէ վէ սէլահիյէթինէ
լտաիր լազըմ կէլէն թալիմաթը իրսալ էթմէք-
իյի թահթ ը գարարա ալմըշ տըր: Մուրախ-
խասլարտան Կիւրեղեան էֆ. իսթանպուլա կէլ-
միշ օլաուգունտան, անըն եէրինէ Բարսեղ էֆ.
Աւետիսեան մուրախիաս թային օլունարագ
պիր հաֆթատան Երուսաղէմէ ազիմէթ էտէճէք
տիր: — Իսիօն սիւկուրթա գումմանեաար
Ատանն վազըասընտա հանան խանէլէրին սի-
կուրթա պէտէլի իչլան Փաթրիգիսանէ իլէ պիր
անլայըշա կէլմէյէ մէյալ պուլունմուշ իտի:
Ալընան մալիւմաթա նազարէն պու անլայըշ
զաթի պիր շէքիւր ալմըշ վէ գումմանիա 4,000
լիրա թազմինաթ վէրմէյի թէահհիւտ էթմիշ
տիր: — Ամէրիգանըն Միլֆըրա շէհիրինտէ
սըրֆ էրմէնիլէրին սաքին օլաուգու պիր պէօ-
յիւք պինտաա հանկըն զուհուր էտէրէք 7 էր-
մէնի վէֆաթ էթմիշ վէ 20սի տախի հարալան-
մըշ տըր: — Սանասարեան մէքթէպի մէզուն-
լարընտան Պ. Սարգիս Խաչատուրեան Փարիզտէ
«Նասիօնալ էֆօլ սե գ'ար Տիֆօրաթիֆ» մէքթէ-
պինտէն րէսսամըզտան պիրինճի միւքեաֆա-
թը գազանմըշ տըր: — Փաթրիգ Զաւէն էֆ. նին
իլք ումումի կոնդալը կէլէն Փազար քիլիտա-
լարտա օլունմուշ տըր — Հայ Բարեգործական
Միութիւն թարաֆընտան մուրախիաս հալըն-
տա Գաֆգասիայա կէօնտէրիլէն Տօգ. Տաղա-
լարեան Վալի Գօնթ Վօրօնճէվ Տաչկովըն
հուզուրունա գապուլ օլունարագ միւրաթիւն
իչլան Գաֆգասիատա չիւպէ ալըմասընա միւ-
սատաէ էթմէսինի թէմէնի էթմիշ տիր: Վալի
լազըմ օլան թահգիգաթը հաիարգատան սօնրա
միւսատաէյի վէրէպիլէճէյինի պէյան էթ-
միշ տիր: — Կիլիկիատա թէէսիս օլունա-
ճագ զրաաթ մէքթէպինին արսասը Սրբազան
Կաթողիկոս թարաֆընտան թային էտլւմիշ
վէ Պ. Խերեանըն էֆքեալը սօրուլմուշ իտի:
Պ. Խերեան քէնտի րիզասընը պէյան էթմիշ վէ
մէզքիւր արսայը սաթուն ալմազ իչլան պիր

միգրար փարա տանա թախսիս էթմիշ տիր: Պու արաւար սաթուռն ալընարազ Կիլիկիա Ս. Կարողիկոսընըն նամընա ֆէրազ օլունսմազ տըր: Տիկէր թարաֆտան Պ. Խերեան մէք-թէպին պիր փլանընը հաղըրլայարազ բուխ-սաթը իսթիհսալ օլունսմազ իւզըէ իսթանպուլ հէնստէրլմիշ տիր: Մէքթէպ Միսցեայ Ընկե-րաթիւնըն նէզարէթի ալթընտա պուլունսմա-զընտան մէզքիւր Ընկերուքիւն իքի սէնէլիք պիր փրօկրամ հաղըրլամըշ վէ փրօկրամլար զրաթ միւթէխասիւթերի վահան պէյ Սուրէն-եան վէ Հ. Պէկեան էֆ. լէր թարաֆրտան թէպիզ օլունստուգտան սօնրա փլան իլէ պէ-րապէր պէրա ի թասսիզ հիւքիւմէթէ վէրիլէ-ճէք տիր: Մէքթէպ նըսֆը Կիլիկիտան վէ նըսֆը սաիր էրմէնիլէր իլէ մէքիւն վիլայէթ-լէրտէն օլմազ իւզըէ 40 թալէպէյի մէճճանէն զապուլ էաէճէք տիր: Պունլարտան մատա խարիճտէն միւթէտիլ պիր մէքթէպիլէ իւճ-րէթի վէրէն թալէպէլէր տախի զապուլ օլու-նապիլէճէք տիր: Մէքթէպին իսմի «Խերեան միլլի զրաթ մէքթէպի» օլաճազ տըր: Պ. Խերեան՝ մէքթէպին թէմէլինին պու սէնէ գօ-նուլմասընը վէ հէլէճէք սէնէ ինչաաթըն խի-թամ պուլմասընը արզու էտիյօր:

ՓՐՕ. ՃԵՄԱԱԹԸ

Միսիօնէրլէրին սէնէվի մէճլիսի կէչէն ձիւմա էրթէսինէտէք տէվամ էտիպ անտէ պաղը մուհիմ մէսէլլէր միւղաքէրէ էտիլիշ տիր: Պու մէճլիստէ գարարիլի էտիլէն մու-հիմ խուսուլարտան պիրիսի պիւթիւն թիւր-քիտա պուլունսմա Միսիօնէրլէրին իճթիմաը միւսամմէմ օլան Ումումի մէճլիսին 1915 Մարտ իպթիտաընտա իճթիմա էթմէսի օլ-մուշ տըր: Պու մէճլիստէ եէրլի Միսիօն մէճլիսլէրինտէն վէ գօլէճլէրտէն տախի մու-րախիսալար հաղըր պուլունսմազ տըր: Գալ-սէրիլէ մէպուսը միւթէրէմի Փրօֆ. Թու-մաեան փարլամէնթին Բամազան միւնասէ-պէթիլլէ վուզու պուլան թաթիլինտէ էվ-վէլա վաթանը օլան Մէրզիֆունը զիյարէթ էաէճէք, սօնրա Օսմ. սուլէ գօմիթէսի թարաֆընտան մուրախիստ մազամընտա վիէն-նատա աղտ էտիլէճէք օլան Սուլէ Գօնիքէսինէ կիւթէճէք, օրատանտա Լօնտրայա աղիմէթ էտէճէք տիր: Կիլիկիա միսիօն մէճլիսի պու սէնէքի վուզու պուլան իճթիմաընտա սաիր իլէրլէն պէրապէր Ընդիսանուր Հայ Անե-սարանիսին Միսիօն նամընտա պիր չիքթէթ թէէսիս էյլէմիլլէր, իւշ չոպան թախսիսինէ գարար վէրմիլլէր, Ազգային միսիօն թէք-լիֆինի բէտա էյլէմիլլէր, վէ թէպչիր ի պէչա-րէթ մէսէլլէսինէ տաիր պիր չօզ միւղաքէրաթ իճրա էյլէմիլլէր տիր: Պու սէնէ Մարաշ

Իլմի իլահի մէքթէպինտէն մէզու. էֆ. լէր-տէն Սիւրահան էֆ. Ազգապահան Մարաշ իքիսէճի քիլիսէյէ, Ներսէս էֆ. Սարահան տախի Հասան Պէյլիլլէ տալէթ էտիլմիշ տիրլէր: Պու էֆէն-տիլէրտէն պիրիսիսի Այնթապտա Օր. Հսիփ-սիմէ Լիւննիանյա նշանլանմըշ վէ Մարահան էֆ. Կինէ Այնթապտա Օր. Նուրիցա Պարտաքճեան-լա էվլէնմիշ տիր: Մապըզ Մունսուսուն չօ-պանը միւթէրէմի վեր. Գրիգոր Էօմիսան աղըր պիր խասիլալըգտան թուլթուլմուշ տըր: Թա-լաա մէքթէպլէրինտէն 6 օրիորդ վէ 9 էֆէն-տիլլէր մէզուն օլմուշթար տըր: Թալաստա Յունիս 19-21տէ մուալլիմէր ճէմիլլէթի իճ-թիմա էտիպ Լուս. վէ Փրօ. մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրտէն 40-50 քիլի հաղըր պուլուն-մուշ տըր: Աֆիւն Գարա Հիսարը Խնճիլի քիլի-սէ չօպանը վեր. Յալուր Երանեան պիր գաշ այ իլիւն Պանտըրմա քիլիսէսինտէ իլէմէք իւզըէ չէհր ի մէքքիւրէ աղիմէթ էթմիշ տիր: Վեր. Յ. Գումրուեան պիր գաշ այ Հտճըն ճիւլարըն-տա պուլունսմա քիլիսէլլէր զիյարէթ էտիպ սօնրա պիր սէնէ իլիւն Գարստա վազ էտէճէք տիր: Ատանա Տարիլ Մուալլիմուն թալէ-պէսինտէն 40 քիլի մէմէքթէթին պաղը չէհր-լէրին զիյարէթ էթմէք իլիւն սէյյահաթ իճ-րասընա միւսաատէ օլունմուշլար տըր: Պուն-լարըն արասընտա Տէօրթ Եօլտան Սեդրակ Թօմիլիեան վէ Միսիստէն իսկէնտէր Մա-րիլեան էֆ. լէր տախի պուլունսմազտա տըր: Վեր. Հ. Աչճեան Գօնեայա կէլմիշ տիր: Ամէրիգատա Պինկհէմթընտա միւթէմէքթին էրմէնիլէրտէն Կ. Կէրթմէնեան էֆ. նին քէ-րիմէսի Օր. Զարուհի չէհր ի մէքքիւրիւն մէք-թէպի ալիսինտէ 800 թալիպաթ արասընտա միւսապաղայա կիրէրէք իքիսէճի միւղաքաթթը ալմաղա մուլաֆֆազ օլմուշ տըր: Պատ. Իս-թանպուլունտան տիւնքի կիւն Այնթապա մի-թէվէճճիհէն պուրատան հարաքէթ էյլէմիշ տիր: Վեր. Մ. Կ. Փափագեանըն Նիւ Եօրդ Հայ Անե. քիլիսէսինտէ իֆա ի խըտմէթ էթ-տիլի 6 պուլուգ սէնէ զարֆընտա, քիլիսէյէ 65 աղա զապուլ օլունմուշ վէ քիլիսէսին վէրտիլի բուհանի վէրկի 22,235 տօլար (4,587 ինկ. լիր.) օլմուշ տըր: Թէլֆէեան Յովհաննէս էֆէն-տիլլէ Յունիս 15տէ պիր օղլան չօնուգ վէ Կ. Բ. չիքթէթլէրինին ումումի նաղըրը Մր. Ճէյ-գըպա Յուլիս 12տէ պիր օղլան չօնուգ տօղ-մուշ տըր: Մատթէոսեան մաթպաասար տիւ-լէսի թաթիլ ի էչալ էթտիքլէրի իլիւն Անեսա-քեր իքի հաթթա տըր նէշր օլունմուշօր:

Միսիօն ի մեաւը վի տահիպ ի խեթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԴՈՐԵԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ Բ. ԶԱԼԸԳԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԸ
Shirvanusker, Mamnunaz փաշա, Գիւրճի խան Եօ. 32—34

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ, ՊՐՈԻՍԱ

Մայիսի մէջ ընդունուած դրամներն կը հրատարակենք ջերմագին շնորհակալութիւն մատուցանելով:— Կեսարիա, վեր. Բ. Եւրոպական 160 դժ., որոյ 20 Տիկ. Ե. Հ. Եւրոպական, Միացեալն հասոյթ մեր հրատարակութեանց. Տ. Սարեան էֆ. սնտուկ մը չաքարեղէն, Միխայլըճ, Խ. Էլմանն էֆ. 20, Ե. Սալմասլեան էֆ. 5 և Կ. Սալմասլեան էֆ. 5, Սամսոնի Աւետ. Եկեղեցին 108, Զատկական նուէր, արքունիի մը ինպաստ Գատրքէոյէ 324, մեր նուագահանդէսէն զուտ հասոյթ 40 ոսկի Օսմ., Սօֆիա վեր. Յ. Շահվէլէտեան 202, որոյ 1 ֆրանք Ն. Օ. Թանտրճեան էֆ. 1 Տիկ. Մ. Ն. Թանտրճեան, 1/2 ֆր. Յ. Ունճեան էֆ., 1 Յ. Արմաղանեան էֆ., 2 վեր. Յ. Շահվէլէտեան, 1 Տիկ. Մ. Հաճի Համբարձումեան, 1 Ս. Մ. Հաճի Համբարձումեան էֆ., 1 Մ. Յակոբեան էֆ. և 1 Օր. Բլարա Շահվէլէտեան: Ամերիկա Ե. Յ. Ալատեան էֆ. 422, որոյ 5 տոլարը Տիկ. Հաճի Ե. Տէր Դաւիթեան ի յիշատակ հանգուցեալ Տիկ. Եւնիկէ Քէոսեանի, իսկ 10 տոլարը հանգուցեալ Տիկնոջ կրկու զուտորերէն Օրք. Մարինէ և Իսկուհի, Ամասիա վեր. Ե. Յ. Դասա զպաշեան 253, որոյ 51 եկեղեցւոյ Զատկական նուէր, 20 Օր. Ս. Թանմաղեան, 20 Տիկ. Հ. Յովնանեան և 10 Մ. Ժառնկոչեան էֆ., Միացեալը հասոյթ մեր հրատարակութեանց. Կ. Պոյիս Տիկ. Թ. Զորիկեան 30, Մամուրէթ-Իւլ-Ազիզ Տօգ. Մ. Յակոբեան հասոյթ մեր հրատ. 259, Գահիրէ Տէր և Տիկ. Ա. Մարգարեան իրենց ամուսնութեան առթիւ 118, Պրուսայի Բողոք. եկեղեցւոյ Զատկական նուէրը 90:

(Շարունակելի)

ԻՍԹԱՆՊՈԼ ՄԻՆՊԵՐԼԷՐԻ. Յուլիս 12 Կիրակի ՊէՅ ՕՂՂՈՒ, Այնէի Զէմէ Ս. Երրորդութիւն քիւիսէսի, ստաթ ալաֆը. 10 տա,
ԿէՏԻՔ ՓԱՇԱ, Ամէրիկան մէքթէպինտէ, Լանկա քիւիսէսի, ստաթ ալաֆը. 10 տա, [վեր. Յ. Ա. Ճէճիգեան]:
ՊԱՅՊԼ ՀԱՌԻՍ, Ֆինճանճըլար Լօւուշու, Էմինանուէլ քիւիսէսի, ստաթ ալաֆը. 10.30 տա, [վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան]:
ԻԻՄԿԻՏԱՐ, Ամէրիկան մէքթէպ իսլատէթխանէսի, ստաթ ալաֆը. 10 տա,
ՊՕՅԱՃԸ ԳԻԻՂ, Կոստիկեան խանէսինտէ, ստաթ ալաֆ. 3 տէ:
ԵՆԵԻՇԷՂ (Պէյ օղլու) Մաճար սօգազ Եմէրօ 105, սապահ իսլատէթի, ստաթ ալաֆը. 11/ տա, Կիրակի մէքթէպի տէրսի, ստաթ 11/2 տա, [Պատ. Գարեգին Ղ. Գունտուրաճեան]:

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Էսնաժը միւսկետտէլէ	88.17
Րումէլի չըմէնարֆէր	Ֆր. 195.
Քրէտի Ֆոնսիյէ էֆիփ. 1886	Ֆր. 339.
" " " 1903	" 265.
" " " 1911	" 265.50
Թրանսվալ	" 24.

ՉԱՅ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ԲԱԽՆԱԼԵՐ ԷԳՈՆՕՍԵԼԻ ՎԷ ՂԵՏԱԼԵ

Իշպու «Ֆիլ» մարգալը չայը Թիւրքիանըն հէր պիր շէհրինտէ չայ Թիւրքմարարը Կանընտա արայընըզ Մէրքէզի ֆիրուսթը Պաղէէ դափու, Սատրգիյէ խանըն քէօշէսի:

Յ. Իսագուրյան, Էփսոսք վի շիրեֆեսար քիւնարեքիսանէսի

ՊԻՁԷ ԿԵՐՆՏԵՐԻԼԷՆ ՔԻԹԱՊԼԱՐ

1. ԱԼԷԼՈՒԻԱ, տասնակ իմաստասիրական, Բ տպագրութիւն 1908, էջք 71. գին 7¹/₂ ղրշ.
 2. ՏԻԵԶԵՐՔ ՈՒ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻԻՆ, Ի. Թէնէն հասուած մը, Մարկոս-Աւերկիոսի վերաբերումով, Թարգմանեց Յ. Գ. Մրմրեան 1911, էջք 16, գին 1¹/₂ ղրշ.:
 3. ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Ի Պետոս քանասիրաց, մանուսանդ բարձրագոյն ուսանողաց, հատոր՝ Ա. մասն Ա. մինջև Ե. րդ ոսկի դարը, յօրինեց Յ. Գ. Մրմրեան, 1911 էջք 143, գին 7 ղրշ.:
 4. ԱՐԵՒԵԼԷՔԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԷՆ, Շէմսի Թէպրիզ, Ճէլալէտտին Րումի, (Հապրէթ ի Մէվլանա) Սուֆիներ ու Մէվլէվի տէվրիշնէրու կարգը: Դրից Յ. Գ. Մրմրեան 1912, էջք 23, գին 2¹/₂ ղրշ.:
- Մէղքիւր քիթապլար վէ մուհարրիրին տիկէր էսէրլէրի Տէրիսատէթտէ Պ. Պալէնց վէ Մէրճան Եալտրզ խան Մերունեան քիւլիւպ-խանէսինտէ ֆիւրուսթ էտիլիւրէր: 2—3

